

Besluit 26/21

Voorgestelde
behandeling

PS-vergadering : 23 april 2021

Onderwerp

Notulen vergadering Provinciale Staten d.d. 26 februari 2021

Datum

23 april 2021

Documentnummer

4875629

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

gelezen het voorstel van de Griffier, d.d. 13 april 2021 - 4873389;

gelet op artikel 46, derde lid, van het Reglement van orde Provinciale Staten Noord-Brabant 2020;

besluiten:

vast te stellen de notulen van het verhandelde door Provinciale Staten in hun vergadering d.d. 26 februari 2021.

's-Hertogenbosch, 23 april 2021

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

de voorzitter

de griffier

mr. I.R. Adema

mr. K.A.E. ten Cate

Vastgesteld

PS 26/21 Notulen van de vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant op 26 februari 2021

Inhoudsopgave	
Index gesproken personen	3
Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant	5
Opening van de vergadering / vaststellen agenda	9
Benoeming en beëdiging van burgerlid de heer J.H.M. van Grinsven	15
Actualiteit	16
Vraag Provinciale Staten 26 februari 2021 `Samen basisregels Corona uitdragen`, ingediend door D66	16
Bespreekstukken	18
04/21 BOF2: Vervolg Brabant Outcomes Fund	18
10/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk	78
15/21 Benoeming leden van de programmaraad Zuidelijke Rekenkamer	100
16/21 Benoeming leden en plaatsvervangend leden van de Commissie sturen en verantwoorden	100
Stemming	101
10/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk	101
15/21 Benoeming leden van de programmaraad Zuidelijke Rekenkamer	103
16/21 Benoeming leden en plaatsvervangend leden van de Commissie sturen en verantwoorden	103
08/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 13 november 2020	103
09/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 27 november 2020	103
11/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 11 december 2020	103
12/21 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 26 februari 2021 (periode 3 december 2020 tot en met 6 januari 2021)	103
13/21 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 26 februari 2021(periode 7 januari 2021 tot en met 27 januari 2021)	103
Sluiting	104
Stemmingsoverzicht vergadering Provinciale Staten 26 februari 2021	105

Index gesproken personen

Altundal MIB, N., 9, 19, 20, 22, 27, 28, 38, 44, 47, 48, 49, 52, 54, 56, 60, 62, 71, 73
Arts, mw. W.M.A., 9
Bekker, M.A. de, 9
Berg, H.F. van den, 9
Bergsma, R., 10, 97
Bie, E.J. de, 16, 17
Boon, M.C.H., 13, 81, 82, 83, 90, 92, 97
Boxel-van Gruijthuijsen, mw. L.P.M. van, 10, 97
Broek, H.W. van den, 10, 40, 41, 74, 84, 93
Brouwers, drs. J.F.X.M., 10, 40, 41, 51, 53, 65, 68, 69, 70, 74, 84, 93, 95
Cate, mw. mr. K.A.E. ten, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 95, 96, 97
Deryckere, M.N.R.C., 10
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van, 13, 21, 29, 30, 45, 46, 52, 63, 73
Dijk, mw. E. van, 10, 81, 87, 89, 92, 94, 95
Dirken, mw. ir. A.M.W., 10
Duijs, F.B.G., 10
Everling, M.J., 10
Gremmen, R.J., 10
Hattem, LLB, A.W.J.A. van, 10, 18, 19, 25, 26, 27, 30, 32, 33, 49, 55, 66, 69, 73
Heer, drs. ing. C. de, 14
Heijmans, N.G.L., 96
Hendriks, C.A., 11, 22, 23, 24, 73
Heusden-Wienen, mw. G.G.A.M. van, 11
Hoon, mw. A.J.M. de, 11
Janssen, R.P.M., 11, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 37, 72, 73
Kammen, mw. drs. P. van der, 11
Karaaslan, T., 13, 14
Kessel, mw. J.J. van, 11, 79, 88, 91
Koopman, mw. F.W.M.{ XE, 11
Kort MSc, M.V. de, 11, 33, 34, 35, 50, 51, 53, 55, 57, 58, 59, 60, 64, 65, 66, 73
Kutlu, S., 11
Lemkes-Straver, mw. E.P.J., 85, 87, 88, 89, 90, 93, 94
Linden, mw. J.J. van der, 11
Ludwig, T.W., 11, 77, 78, 79, 88, 89, 91
Manders, drs. W.J., 11
Meeren, C.J.R.F. van der, 12, 73, 75, 76, 77, 78, 91
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M., 12, 21, 28, 41, 43, 47, 48, 50, 62, 71, 73
Nuland, J.S., 12
Oetelaar, J.C.M. van den, 12, 24, 25, 26, 27
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M., 12, 71, 72
Panhuizen, A., 12
Philippart, M.J.A., 12, 14
Pinxteren, W.F.C. van, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61
Roijackers, mw. H.I., 12, 17
Rutjens, W.H.A., 12, 26, 35, 37, 38, 39, 43, 47, 52, 58, 67, 74
Scholder-Penders, mw. G.M., 12

Smolders, H.A.J., 12
Spierings, mevrouw. M.J.G., 16, 17, 18
Spooren, A.J.M., 97
Stoop, drs. J.W.P., 13, 75, 91
Thijssen, J.G.M., 13
Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de, 13, 96
Vlasveld, mw. A.I., 13, 39, 40, 67, 68, 74
Voorzitter, 9, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 32, 33, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98
Vreugdenhil, ing. H.J., 14, 17, 24, 34, 35, 38, 39, 42, 43, 44, 45, 47, 48, 49, 54, 59, 68, 74, 84, 88, 93
Wel, ir. M.C. van der, 13, 60, 61, 76, 77, 83, 92, 93, 94
Wely, L.F.A.M. van, 13, 82, 83, 92
Zwart, mw. P.S., 13, 74, 91

Lijst van de leden van Provinciale Staten van Noord-Brabant

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning/voorzitter PS

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Altundal MIB, N.	SP	Oss
Arts, mw. W.M.A.	SP	Eindhoven
Bekker, M.A. de	Forum voor Democratie	Bergen op Zoom
Berg, H.F. van den	PVV	Tilburg
Bergsma, R.	CDA	Woudrichem
Boon, M.C.H.	PVV	Bergen op Zoom
Boxel-van Gruijthuijsen, mw. L.M.P. van	D66	Oss
Broek, H.W. van den	Lokaal Brabant	Reek
Brouwers, J.F.X.M.	50PLUS	Son en Breugel
Deryckere, M.N.R.C.	CDA	Udenhout
Diemen-Vereijken, mw. F.J.H.M. van	GroenLinks	Cuijk
Dijk, mw. E. van	PvdA	Eindhoven
Dirken, mw. A.M.W.	VVD	Hoeven
Duijs, F.B.G.	Groep Rutjens	Maren-Kessel
Everling, M.J.	SP	Uden
Gremmen, R.J.	VVD	Berghem
Hattem, A.W.J.A. van	PVV	Vinkel
Heer, drs. ing. C. de	CDA	Eindhoven
Heijmans, N.G.L.	SP	's-Hertogenbosch
Hendriks, C.A.	CDA	Erp
Heusden-Wienen, mw. G.G.A.M. van	Forum voor Democratie	Lage Zwaluwe
Hoon, mw. A.J.M. de	CDA	Etten-Leur
Janssen, R.P.M.	VVD	Rosmalen
Kammen, mw. drs. P. van der	PVV	Tilburg
Karaaslan, T.	VVD	Nieuwkuijk
Kessel, mw. J.A.M. van	D66	Maarheeze
Koopman, mw. F.W.M.	SP	Geldrop
Kort MSc, M.V. de	PvdA	Vught
Kutlu, S.	D66	Eindhoven
Linden, mw. J.J. van der	GroenLinks	Oss
Ludwig, T.W.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Manders, drs. W.J.	VVD	Gemert
Meeren, C.J.R.F. van der	Forum voor Democratie	Bergen op Zoom
Meeuwis-van Langen, mw. H.E.M.	D66	Best
Nuland, J.S. van	VVD	Oisterwijk
Oetelaar, J.C.M. van der	Forum voor Democratie	Schijndel
Otters-Bruijnen, mw. mr. S.M.	VVD	Vught
Panhuizen, A.V.	VVD	Tilburg
Philippart, M.J.A.	GroenLinks	Eindhoven
Roeles, S.G.	Forum voor Democratie	Sint-Michielsgestel
Roijackers, mw. H.I.	GroenLinks	's-Hertogenbosch
Rutjens, W.H.A.	Groep Rutjens	's-Hertogenbosch

Scholder-Penders, mw. G.M.	VVD	Nuenen
Smeulders, S.J.A.H.	PvdA	Helmond
Smolders, H.A.J.	Forum voor Democratie	Tilburg
Spierings, mw. M.J.G.	D66	Sint-Michielsgestel
Spooren, A.J.M.	CDA	Breugel
Stoop, drs. J.W.P.	CDA	Bergen op Zoom
Thijssen, J.G.M.	CDA	Beers
Ven-Vogels, mw. A.J.M. van de	CDA	Beek en Donk
Vlasveld, mw. A.I.	Partij voor de Dieren	Tilburg
Vreugdenhil, ing. H.J.	ChristenUnie-SGP	Nieuwendijk
Wel, ir. M.C. van der	Partij voor de Dieren	Rijsbergen
Wely, L.F.A.M. van	Groep Rutjens	Oss
Zwart, mw. P.S.	VVD	Lage Zwaluwe

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 26 februari 2021

Agenda

I. Opening van de vergadering / vaststellen agenda

Benoeming en beëdiging van burgerlid de heer J.H.M. van Grinsven

II. Actualiteit

Vraag Provinciale Staten 26 februari 2021 `Samen basisregels Corona uitdragen`, ingediend door D66

III. Bespreekstukken

04/21 BOF2: Vervolg Brabant Outcomes Fund

10/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk

15/21 Benoeming leden van de programmaraad Zuidelijke Rekenkamer

16/21 Benoeming leden en plaatsvervangend leden van de Commissie sturen en verantwoorden

IV. Stemming

04/21 BOF2: Vervolg Brabant Outcomes Fund

10/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk

15/21 Benoeming leden van de programmaraad Zuidelijke Rekenkamer

16/21 Benoeming leden en plaatsvervangend leden van de Commissie sturen en verantwoorden

08/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 13 november 2020

09/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 27 november 2020

11/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 11 december 2020

12/21 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 26 februari 2021 (periode 3 december 2020 tot en met 6 januari 2021)

13/21 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 26 februari 2021 (periode 7 januari 2021 tot en met 27 januari 2021)

V. Sluiting

Vergadering van Provinciale Staten van Noord-Brabant

Vrijdag 26 februari 2021

mw. mr. I.R. Adema, commissaris van de Koning, voorzitter

mw. mr. K.A.E. ten Cate, griffier

Volgens de presentielijst zijn 54 leden aanwezig, te weten: Altundal, mw. Arts, De Bekker, Van den Berg, Bergsma, Boon, mw. Van Boxel-van Gruijthuijsen, Van den Broek, Brouwers, Deryckere, mw. Van Diemen-Vereijken, mw. Van Dijk, mw. Dirken, Duis, Everling, Gremmen, Van Hattem, De Heer, Heijmans, Hendriks, mw. Van Heusden-Wiemen, mw. De Hoon, Janssen, mw. Van der Kammen, Karaaslan, mw. Van Kessel, mw. Koopman, De Kort, S. Kutlu, mw. Van der Linden, Ludwig, Manders, Van der Meeren, mw. Meeuwis-van Langen, Van Nuland, Van den Oetelaar, mw. Otters-Bruijnen, Panhuizen, Philippart, mw. Roijackers, Rutjens, mw. Scholder-Penders, Smeulders, Smolders, mw. Spierings, Spooren, Stoop, Thijssen, mw. Van de Ven-Vogels, mw. Vlasveld, Vreugdenhil, Van der Wel, Van Wely, mw. Zwart.

Opening van de vergadering / vaststellen agenda

De voorzitter opent de vergadering om 13.30 uur.

De **voorzitter**: Dames en heren. Op mijn tijd is het half twee en dat wil zeggen dat wij gaan beginnen met de vergadering. Voordat ik de vergadering open inventariseer ik eerst wie er aanwezig zijn in deze vergadering. Dat gebeurt zoals u weet op alfabetische volgorde in een drietal groepen, allereerst de Statenleden met een achternaam beginnend met A tot en met H, vervolgens I tot en met P en tot slot Q tot en met Z. Wanneer de groep waartoe u hoort met de eerste letter van uw achternaam aan de beurt is, wordt u verzocht microfoon en camera aan te zetten. Wanneer de griffier uw naam noemt, meldt u zich als volgt: uw naam en "Ik ben aanwezig". Dat heeft te maken met het feit dat we u dan ook daadwerkelijk door die zin in beeld kunnen krijgen. Als er wordt geconstateerd dat u zowel met beeld als geluid goed doorkomt, dan beschouwen we u als aanwezig en zet de griffier u op de presentielijst.

Ik geef nu graag het woord aan de griffier.

De **griffier**: Dank u wel. Ik begin weer bij de letters A t/m H. De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Nurettin Altundal. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Oké. Mevrouw Arts.

Mevrouw **Arts** (SP): Goedemiddag, Willemieke Arts. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer De Bekker.

De heer **De Bekker** (FvD): Goeiemiddag, Maikel de Bekker vanuit het zonnige Bergen op Zoom. Aanwezig.

De **griffier**: Ja hoor, gezien. De heer Van den Berg.

De heer **Van den Berg** (PVV): Harry van den Berg vanuit het eveneens erg zonnige Tilburg. Aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Bergsma.

De heer **Bergsma** (CDA): Goeiemiddag, Renze Bergsma. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja. De heer Boon. De heer Boon? Dan ga ik door naar mevrouw Van Boxel.

Mevrouw **Van Boxel-van Gruijthuisen** (D66): Bettine van Boxel. Aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Harold van den Broek. Aanwezig.

De **griffier**: Ja, gezien, dank u wel. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Jan-Frans Brouwers uit Son en Breugel. Aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Deryckere.

De heer **Deryckere** (CDA): Ja, Marcel Deryckere. Ook aanwezig.

De **griffier**: Ja, ook gezien. Mevrouw Van Diemen. Mevrouw Van Diemen kan ik nog niet horen en zien. Sla ik even over, ga ik door naar mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Edith van Dijk, goedemiddag voorzitter. Aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Dirken.

Mevrouw **Dirken** (VVD): Wilma Dirken. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Duijs.

De heer **Duijs** (Groep Rutjens): Goedemiddag, Frank Duijs. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Everling.

De heer **Everling** (SP): Goedemiddag allemaal. De heer Everling is aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Gremmen.

De heer **Gremmen** (VVD): Goeiemiddag, Roel Gremmen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja. De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Goeiemiddag, Alexander van Hattem hier. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer De Heer. De heer De Heer? Die hoor ik niet. Ik hoorde misschien wel mevrouw Van Diemen? Nee, dan ga ik door naar de heer Heijmans. Die zou later komen inderdaad. De heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Coen Hendriks. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Van Heusden.

Mevrouw **Van Heusden-Wienen** (FvD): Goedemiddag, Gemma van Heusden. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw De Hoon.

Mevrouw **De Hoon** (CDA): Goeiemiddag, Ankie de Hoon. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Ik ga door naar de letters I tot en met P. Die mogen hun camera aanzetten. De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Goeiemiddag, voorzitter, Robert Janssen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Van der Kammen.

Mevrouw **Van der Kammen** (PVV): Patricia van der Kammen. Goedemiddag, voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Karaaslan. De heer Karaaslan? Nee, dan ga ik door naar mevrouw Van Kessel.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Goedemiddag voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. Mevrouw Koopman.

Mevrouw **Koopman** (SP): Goedemiddag, voorzitter. Irma Koopman. Aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Goedemiddag, voorzitter. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u. De heer Kutlu.

De heer **Kutlu** (D66): Goedemiddag voorzitter. Suat Kutlu is ook aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Van der Linden.

Mevrouw **Van der Linden** (GL): Goeiemiddag, Jade van der Linden. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Goedemiddag, voorzitter, Tom Ludwig. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Manders.

De heer **Manders** (VVD): Goedemiddag, Walter Manders. Aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Uw lijn kraakt wel een klein beetje. De heer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Goedemiddag voorzitter, Camiel van der Meeren. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Goedemiddag, Ine Meeuwis. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Van Nuland.

De heer **Van Nuland** (VVD): Goedemiddag, Jelle van Nuland. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Van den Oetelaar.

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Joris van den Oetelaar. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Suzanne Otters. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Panhuizen.

De heer **Panhuizen** (VVD): Alex Panhuizen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Voorzitter, Michiel Philippart. Aanwezig.

De **griffier**: Ja, u bent niet helemaal duidelijk in beeld, maar ik heb u wel gezien. Ik ga naar de letters Q tot en met Z. Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Goedemiddag allemaal. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Ja, dank u wel. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Goedemiddag, Willem Rutjens, JA21. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Scholder.

Mevrouw **Scholder-Penders** (VVD): Gaby Scholder. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Smolders.

De heer **Smolders** (FvD): Goedemiddag, griffier. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (D66): Goedemiddag, voorzitter, Anne-Marie Spierings. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Spooren. De heer Spooren? De heer Sporen zie en hoor ik niet. Dan ben ik naar de heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Goedemiddag, Jürgen Stoop. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Thijssen.

De heer **Thijssen** (CDA): Goeiemiddag griffier, met Marcel Thijssen. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Van de Ven.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Goedemiddag allemaal, Tanja van de Ven. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Oké, dank u. Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Goedemiddag. Anne-Miep Vlasveld, Partij voor de Dieren. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): De heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren is aanwezig.

De **griffier**: Dank u. De heer Van Wely.

De heer **Van Wely** (Groep Rutjens): Goedemiddag voorzitter, Loek van Wely, JA21, is aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Mevrouw Zwart.

Mevrouw **Zwart** (VVD): Suzanne Zwart. Ik ben aanwezig.

De **griffier**: Dank u wel. Dan zag ik dat de heer Boon inmiddels aanwezig is. Misschien kan hij dat ook nog even laten horen en zien opnieuw. De heer Boon?

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, het favoriete Statenlid van iedereen is ook aanwezig vanuit het mooie Bergen op Zoom.

De **griffier**: Goedemiddag. En mevrouw Van Diemen zag ik ook.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja, voorzitter, ik ben aanwezig. Ik werd uit de app gegooid, maar zit er nu wel bij.

De **griffier**: Dank u wel. De heer Spooren heb ik nog niet gezien. Ik check het nog één keer, we hebben in ieder geval een quorum. Ik wil ook graag nog even de verbinding checken van de heer Van Grinsven.

De heer **Karaaslan** (VVD): Voorzitter, hebt u mij ook al aangevinkt als aanwezig?

De **griffier**: Nee, maar u bent aanwezig, dat heb ik nu geconstateerd.

De heer **Karaaslan** (VVD): Ik ben aanwezig inderdaad.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, hetzelfde geldt voor mij. Ik ben niet opgenoemd, maar Hermen Vreugdenhil is aanwezig.

De heer **De Heer** (CDA): En inmiddels ben ik ook aanwezig, voorzitter. Kees de Heer.

De **griffier**: Oké, ik heb het genoteerd. Dan wil ik graag nog even de verbinding van de heer Van Grinsven checken, en dan kunnen we starten.

De heer **Van Grinsven**: Goedemiddag voorzitter. Ik ben aanwezig

De **griffier**: Ja, dank u wel.

De voorzitter: Dames en heren. Ik constateer dat er een quorum is en op deze digitale vergadering van Provinciale Staten. Ik verzoek u allen een moment van stilte in acht te nemen.

Er wordt een moment stilte in acht genomen.

De **voorzitter**: Dank u wel.

Ik verzoek de griffier mededeling te doen van binnengekomen berichten van verhindering.

De **griffier**: Ik heb bericht gekregen dat de heer Smeulders en de heer Heijmans later ter vergadering komen. Verder heb ik geen berichten van verhindering.

De **voorzitter**: Ik zie nu al een punt van orde van de heer Philippart. De heer Philippart.

De heer **Philippart** (GL): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik vroeg me af- Er zijn mensen, de heer Rutjens en de heer Van Wely, die zichzelf met 'JA21' aanmelden. Wat is daarvoor het beleid hierin? Is het Groep Rutjens of is het JA21? En zou u dat consequent kunnen toepassen?

De voorzitter: Het is de Groep Rutjens en zo zal ik ze ook aankondigen, maar ik ga hen niet verbieden om zelf JA21 te zeggen. Ik zal ervoor zorgen dat ik 'Groep Rutjens' zeg, dat is de officiële naam op dit moment, en daar heb ik volgens mij de vorige keer ook al antwoord op gegeven, dus binnen die context zitten zij op dit moment in deze vergadering.

De heer **Philippart** (GL): Dank u wel.

De voorzitter: Er kijken gelukkig ook altijd mensen mee bij onze vergadering, die wil ik natuurlijk ook van harte welkom heten bij dezen. Er is te kijken via www.brabant.nl.

Dan hebben wij een aantal mooie berichten, babynieuws namelijk. Onze collega Camiel van der Meeren en zijn partner Daniëlle zijn twee weken geleden de trotse ouders geworden van zoon Job. Wij wensen Camiel, Daniëlle en de grote zus Suus veel geluk toe vanzelfsprekend.

Verder kan ik melden dat Amélie, dochter van Stijn Smeulders en zijn partner Gaby, en tweelingzusje van Vesper, geboren op 15 december jl. thuis is gekomen uit het ziekenhuis. Nou, ik denk ook een heel erg belangrijk moment. We zijn blij dat Stijn en Gaby nu thuis van hun dochters kunnen genieten.

Naast digitaal vergaderen gaan we vandaag ook weer digitaal stemmen, zoals u weet, met behulp van de stemapplicatie. Zoals in de recente vergaderingen gebruikelijk is, vinden de stemmingen helemaal aan het einde van de vergadering plaats na sluiting van de alle beraadslagingen. U kunt overigens nu al wel inloggen in de stemapplicatie, zodat we dat niet allemaal nog hoeven te doen op het moment dat de stemmingen gaan beginnen.

Ik stel de agenda aan de orde. Er zijn van tevoren mondelinge vragen ingediend door D66. De agendavergadering voorafgaande aan deze vergadering heeft geadviseerd om deze mondelinge vragen toe te laten. Ik neem aan dat u daarmee in kunt stemmen. Dat is zo, dan maken ze deel uit van deze agenda.

Mocht u moties of amendementen hebben, dan verzoek ik u die tijdig aan de griffie te mailen. Het is belangrijk dat u tijdens uw spreektijd aangeeft welke motie of amendement u indient. Pas dan zal de griffie, zoals te doen gebruikelijk is, overgaan tot publicatie. Alle moties en amendementen die tijdens deze vergadering worden ingediend worden door de griffie op iBabs geplaatst, onder de Statendag van 26 februari 2021, onder agendapunt 8: Ingediende moties en amendementen. Voordat we naar een inhoudelijke bespreking gaan staat op de agenda benoeming en beëdiging van burgerlid de heer J.H.M. (John) van Grinsven van ChristenUnie-SGP.

Benoeming en beëdiging van burgerlid de heer J.H.M. van Grinsven

De **voorzitter**: Ik stel de benoeming en beëdiging van de heer Van Grinsven als burgerlid aan de orde. Indachtig artikel 6 van het Reglement van orde van Provinciale Staten van Noord-Brabant 2020 is door de griffier getoetst of de kandidaat-burgerleden op grond van voorwaarden als neergelegd in het reglement van orde voldoen aan de voorwaarden tot benoeming als burgerleden. Alvorens de functie tot burgerlid te kunnen uitoefenen, leggen burgerleden conform het reglement van orde een eed of verklaring en belofte af. De griffier heeft mij verklaard dat de heer John van Grinsven aan de voorwaarden voldoet, dus ik neem aan dat uw Staten tot benoeming besluiten. Als ik geen tegenberichten in de chat zie, dan ga ik ervan uit dat u akkoord bent. Dan gaan we derhalve nu ook over tot beëdiging van de heer John van Grinsven. De beëdiging zal digitaal plaatsvinden. Misschien kunnen we de heer Van Grinsven in beeld krijgen. Ja, ik zie de heer Van Grinsven. Ik vraag de griffier de tekst voor te lezen.

De **griffier**: Ik zweer dat ik, om tot burgerlid van Provinciale Staten benoemd te worden, rechtstreeks noch middellijk, onder welke naam of welk voorwendsel ook, enige gift of gunst heb gegeven of beloofd.

Ik zweer dat ik, om iets in dit ambt te doen of te laten, rechtstreeks noch middellijk enig geschenk of enige belofte heb aangenomen of zal aannemen.

Ik zweer dat ik getrouw zal zijn aan de Grondwet, dat ik de wetten zal nakomen en dat ik mijn plichten als burgerlid van Provinciale Staten naar eer en geweten zal vervullen.

De heer **Van Grinsven** (ChristenUnie-SGP): Zo waarlijke helpe mij God Almachting.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik wil u natuurlijk van harte feliciteren en wens u ook heel veel succes toe bij het uitoefenen van uw taak. U krijgt, als u ze nog niet heeft, natuurlijk ook een bosje bloemen thuis gestuurd.

De heer **Van Grinsven** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel, voorzitter. Het was een hele mooie bos!

De voorzitter: Ah, dat is goed te horen. Dank u wel.

Actualiteit

Vraag Provinciale Staten 26 februari 2021 `Samen basisregels Corona uitdragen`, ingediend door D66

De **voorzitter:** Zoals gezegd, zijn vragen ingediend door D66. Ik heb begrepen dat mevrouw Spierings die vragen gaat stellen. Het systeem is dat u twee minuten de tijd krijgt om de vragen te stellen, dat vanuit het college antwoord gegeven gaat worden, dat u dan nog een minuut de tijd krijgt en het college nog een minuut de tijd heeft om daar weer antwoord op te geven en dat vervolgens, als er anderen zijn die nog aanvullend iets willen vragen, dat daarna kunnen doen. Mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter. Afgelopen dinsdag kondigde het Kabinet enkele versoepelingen van de coronaregels aan. De heer Rutte, premier en VVD'er, zei daarbij dat hij een afspraak met elke Nederlander wilde maken. Dat was de afspraak dat u en ik ons extra goed aan de basisregels gaan houden. "Uw gedrag doet ertoe" waren de woorden van de heer Rutte. Dezelfde dag is de heer Baudet, partijleider van Forum voor Democratie, in Urk. Hij laat zich omhelzen, schudt volop handen en draagt geen mondkapje waar dat wel moet. In het Brabantse college zitten zowel de VVD als Forum voor Democratie. Wij kennen hen als trouwe aanhangers van hun partij. Een enkeling gaat zelfs met zijn partijleider mee op campagne voor de Tweede Kamerverkiezingen en staat braaf te knikken bij een toespraak van zijn partijleider. Dit is dezelfde persoon die binnen het college verantwoordelijk is voor het thema 'Samen': de samenwerking met de Brabantse samenleving, de ontmoeting tussen politiek en bestuur enerzijds en de Brabanders anderzijds. Daarom wil D66 graag van hem weten waar hij staat als het gaat om enkele coronamaatregelen. Volgt hij de lijn van Baudet, of de lijn van Rutte? Concreet heeft D66 de volgende vragen:

Wat is het advies van gedeputeerde De Bie aan Brabanders ten aanzien van het handen schudden op het moment waar twee of meer Brabanders samenkomen in het algemeen en in het bijzonder daar waar sprake is van een samenkomen tussen burgers en politiek-bestuurlijk Brabant? Wat is het advies van gedeputeerde De Bie aan Brabanders als het gaat om het dragen van een mondkapje op het moment dat zij samenkomen op plekken waar het dragen van een mondkapje de bedoeling is?

Dat zijn mijn vragen, voorzitter.

De **voorzitter:** Dank u wel. Een tijdje opgevoed in Flevoland, geef ik u eventjes mee dat ze daar heel erg hechten aan de term "óp Urk", want het was een eiland!

Ik heb begrepen dat namens het college de heer De Bie antwoord gaat geven op deze vragen.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. De twee vragen liggen dicht bij elkaar, dus ik wilde ze eigenlijk samen beantwoorden ook.

Het standpunt van Gedeputeerde Staten is hierin glashelder. Wij adviseren de richtlijnen van het Rijk te volgen. Gedeputeerde Staten staan voor honderd procent achter het Kabinetsbesluit over het dragen van mondkapjes en het schudden van handen.

Dat was het korte antwoord.

De **voorzitter**: Mevrouw Spierings.

Mevrouw **Spierings** (D66): Nou, voorzitter, dat is een kort, krachtig en helder antwoord. Dat leidt bij D66 wel tot een vervolgvraag. Wij kunnen ons namelijk voorstellen dat Brabantse Forum voor Democratie-sympathisanten sinds afgelopen dinsdag voor een deel zullen denken dat ook gedeputeerde De Bie het prima vindt als mensen handen schudden of hun mondkapje niet dragen. Daarom is onze vraag aan de heer De Bie of hij bereid is de adviezen zoals hij die zojuist heeft gegeven ook uit te dragen op zijn persoonlijke LinkedIn-account, om ook elk misverstand te voorkomen.

De **voorzitter**: De heer De Bie geeft antwoord en spreekt hier namens het college.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Ja, nou, als gedeputeerde maak ik deel uit van het college en als zodanig spreekt u mij aan en als zodanig spreek ik mij ook uit. Het college spreekt met één mond, dus op het moment dat die boodschap uitgestraald zou moeten worden, dan zou dat voor en namens het college moeten zijn. Ik ben zeker bereid om daar nog op aan te dringen, maar ik denk dat mijn persoonlijke LinkedIn-account zich daar niet toe leent.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Ik zie geen handen-

Mevrouw **Roijackers** (GL): Ja, voorzitter-

De **voorzitter**: Mevrouw Roijackers.

Mevrouw **Roijackers** (GL): Dank u wel. Hoe politiek verschillend je ook bent, als je gezamenlijk bestuurt, moet je het wel eens zijn over de maatschappelijke problemen en ook over de gezamenlijke aanpak daarvan, of het nu gaat om Covid-19, of om klimaatverandering. De vraag die wij als GroenLinks nog aanvullend hebben is: is die eensgezindheid er in dit college?

De **voorzitter**: Ik ga nog eventjes kijken of nog anderen het woord wensen in deze ronde. Ja, ik zie de heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik vind het toch jammer dat eigenlijk zo'n discussie nu gepolitiseerd onze Brabantse Staten ingetrokken wordt, waarbij gevraagd wordt persoonlijke LinkedIn-profielen aan te passen. Volgens mij past dat zeker niet bij een ervaren bestuurder die weet dat we het college aanspreken en GS daarin aanspreken. We hadden hier net zo goed de vraag kunnen stellen of de heer Jetten, die in een sportschool loopt zonder mondkapje, terwijl de sportscholen gesloten moeten worden, of het college daar een mening over heeft, of de heer Hoekstra, die in een afgesloten Thialf toch rondjes aan het rijden is. Ook wij vinden het onacceptabel dat er op een bepaalde manier uitingen gedaan worden vanuit politieke partijen, maar ik wil voorkomen dat wij hier elke week een politieke discussie gaan voeren die partijpolitiek ingestoken wordt. Die woorden zou ik hier wel gezegd willen hebben. Ik hoop dat we niet elke keer op die manier proberen die Brabantse politiek binnen te halen. Ik denk dat de reactie van het college van GS glashelder is zoals we er hier in Brabant in staan, dat we ons aan de regels zullen houden, dat we een jaar geleden zelf in social distancing zijn gegaan, vrijwillig. Laten we dat met elkaar vasthouden en proberen dit onderwerp niet aan alle kanten nog verder te politiseren en er eigen politieke munt uit te slaan.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er nog anderen die het woord wensen? Nee, dan ga ik naar de beantwoording door de heer De Bie.

De heer **De Bie** (GS, FvD): Ja, nou, ik kan antwoorden op de vraag van mevrouw Roijackers, voorzitter: het college spreekt met één mond en is dus eensgezind.
Dat was het.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Spierings, u steekt uw hand op, maar de anderen mogen reageren en u niet. Voor de anderen is nu nog conform het reglement van orde een tweede termijn.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voorzitter, dat begrijp ik, maar de heer Vreugdenhil spreekt mij aan, dus het lijkt mij niet meer dan terecht dat ik daar even iets op mag zeggen.

De **voorzitter**: U mag daar heel kort iets op zeggen, maar we gaan er niet een heel debat over voeren.

Mevrouw **Spierings** (D66): Voor D66 zit er echt een fundamenteel verschil tussen mensen die een keer een scheve schaats rijden en mensen die opzettelijk, doelbewust, handen schudden, omhelzingen aangaan et cetera, et cetera. Daarom hebben wij hier een punt van gemaakt.

De **voorzitter**: Dank u wel. Iemand nog voor de tweede termijn? Dat is niet het geval, daarmee ronden we dit onderwerp af.

Dank u wel. We gaan naar de besprekstukken.

Besprekstukken

04/21 BOF2: Vervolg Brabant Outcomes Fund

De **voorzitter**: We gaan naar de bespreking van het Statenvoorstel Brabant Outcomes Fund, de BOF2 kort gezegd. Ik geef als eerste het woord aan de VVD. De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Dank je wel, voorzitter. Voorzitter. Het Brabant Outcomes Fund is als pilot ontwikkeld binnen het programma Sociale Veerkracht, waar maatschappelijke impact, draagvlak en betrokkenheid belangrijke pijlers zijn. Vandaag behandelen we hier in de Staten de BOF2. Dit is een prima en praktische invulling van hoe wij als VVD vinden dat het voormalige thema Samenleving niet als opgesloten, eigenstandig onderdeel, maar in de volle breedte van de provinciale beleidsthema's van betekenis is. BOF2 is ook gericht op ondernemingen die meetbaar en afrekenbaar willen bijdragen aan brede welvaart. Recent is een studie gedaan bij ondernemers die met integrale oplossingen bijdragen aan vraagstukken zoals energietransitie, een duurzame en concurrerende economie en/of een inclusieve arbeidsmarkt. Het blijkt dat het moeilijk is voor deze ondernemers om een passende financiering te vinden. De BOF2 ondersteunt deze ondernemers door wel een financiering aan te kunnen bieden.

Brede welvaart is volgens de VVD verder kijken dan je neus lang is, niet alleen kijken naar het bruto binnenlands product en economische groei. Brede welvaart is economisch gezien vooruitkijken, samenhang zoeken om een duurzame toekomstbestendige economie te bereiken. Brede welvaart gaat ook over welzijn en gezondheid, hier en nu, maar ook over dat van onze kinderen en volgende generaties.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank voorzitter. Ik hoorde de VVD heel duidelijk pleiten voor dit fonds voor ondernemers die geen financiering kunnen krijgen. Maar is dit dan eigenlijk niet gewoon een verkapte vorm van subsidie en zijn dit niet gewoon ondernemers- In die lijst met ondernemers – ik heb het ook gezien – zitten vooral heel veel energiecoöperaties en dergelijke die op zoek zijn naar een alternatief voor subsidie en toch een vorm van overheidsfinanciering. Als het echte ondernemers waren, dan konden ze toch wel een product in de markt zetten waarbij op een normale, marktkapitalistische wijze geld verkregen kan worden? Waarom moet dit nu in één keer weer vanuit de overheid gefinancierd worden? Waar is het liberale principe gebleven? Dat zou ik toch wel van de VVD willen weten.

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, mijnheer Van Hattem, dat is hoe u ernaar kijkt. Ik kom er later in mijn stuk ook verder op terug. Het is geen gift, niet iets sociaals waar u op doelt, het is echt bedoeld als financiering voor een groep die blijkbaar moeilijk op een normale, reguliere wijze daaraan komt. Wij als Brabant kunnen hier wel die ondernemers helpen, om ook dat concurrerende Brabant te blijven dat we zijn.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie door-

De heer **Van Hattem** (PVV): Voorzitter-

De **voorzitter**: O, ga uw gang, mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. Het punt is nou juist- U zegt "het is geen gift", maar de provincie draagt wel het risico van het geld dat verstrekt wordt, dus het risico komt wel bij de belasting betalende burger te liggen. En er staat duidelijk in de stukken dat normale financiers vanuit de markt hier niet voor klaarstaan. Dus waarom zou de belastingbetaler wel het risico moeten dragen, terwijl bijvoorbeeld een bank dat niet bereid is te doen?

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ik denk dat wij gewoon als overheid, mijnheer Van Hattem, een maatschappelijke taak hierin hebben. Het gaat om een risico dat wordt geschat op anderhalf miljoen. Nou, ik denk dat dat te overzien is en als dat bijdraagt, zeker ook in deze moeilijke tijden van Covid-19, aan economische groei en welzijn van mensen, dan lijkt me dat heel verstandig.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem tot slot.

De heer **Van Hattem** (PVV): Tot slot, ja. Nou, het draagt dus niet bij aan de economische groei van juist door de Covid-crisis keihard getroffen ondernemers in het mkb en dergelijke, want dit zijn juist allemaal clubs die met allerlei alternatieve plannetjes komen en energiecoöperaties en dergelijke en die hebben helemaal niks te lijden gehad van de coronamaatregelen. Dit zijn juist spelers die vanuit de overheid geld willen betrekken, dat juist ook in het mkb geïnvesteerd had kunnen worden door daar een slag te maken en de bedrijven overeind te houden.

De **voorzitter**: En uw punt is, richting de heer Janssen?

De heer **Van Hattem** (PVV): Waarom de keus maken voor deze groep die het eigenlijk niet nodig heeft en eigenlijk met onrealistische plannen komt en het mkb, ja eigenlijk laat zitten?

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Nou, met het laatste zijn we het natuurlijk niet eens en het eerste is een mening die wij niet onderschrijven. Wij denken wel, zoals ook uit dit stuk blijkt, dat die groep moeilijk aan een financiering komt op de reguliere weg.

De **voorzitter**: De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Dank je wel, voorzitter. Het verbaast mij dat er honderd bedrijven/ondernemers zijn die blijkbaar financiering zoeken, terwijl er bij de BOF 82 aanvragen waren, maar gezien het beperkte budget vier gehonoreerd werden; dat staat in het stuk. Dus er is meer belangstelling voor de BOF zoals dat was. En wat mijnheer Van Hattem zei: u gaat als provincie een risico vergroten terwijl de BOF, het Social Impact Bonds, financieringsmethoden kent waar dat risico niet is. Vindt u niet dat dat ook in stand moet blijven, dat de provincie dan ook geen risico loopt?

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): We doen het niet alleen, we doen dat ook met private ondernemers, maar ik ben een beetje mijn hele betoog aan het houden nu door al dit advies, dus ik kom er dadelijk nog op terug. Maar we doen het ook met private partijen en ook met publieke partijen en wij als overheid moeten daar ook gewoon in participeren. Ik denk dat dat de kracht is van zo'n revolverend fonds, mijnheer Altundal.

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Altundal** (SP): In de BOF-systematiek die we kennen, namelijk het Social Impact Bonds, draagt de provincie geen risico als de afgesproken resultaten niet gehaald worden. In de nieuwe systematiek wordt er wel meer risico gedragen, terwijl eigenlijk de BOF in z'n financieringsmethode voldoende aanvragen heeft gehad van 82 ondernemers/private partijen. Dus je zou kunnen zeggen: kunnen we dat niet in stand houden en het budget vergroten?

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Volgens mij houden we het in stand voor een groot deel, mijnheer Altundal, en verhogen we het budget naar 20 miljoen, waardoor dus ook meer ondernemers kunnen participeren.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, de laatste interruptie-

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Altundal** (SP): En daar wijkt het voorstel BOF2 af, omdat de doelstellingen van BOF juist bedoeld zijn om maatschappelijke waarden te creëren en niet ondernemers via werkkapitaal, dan

wel leningen, te financieren, want dan kom je bij innovatiefondsen uit. Daar is juist het innovatiefonds voor bedoeld.

De **voorzitter**: De heer Janssen gaat antwoorden. Ik zou trouwens de insprekers willen vragen vooral de interrupties kort en bondig te houden en in een vraag te vervatten. De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, ik denk dat dat de mening is van mijnheer Altundal. Wij onderschrijven dit wel. We moeten dit gezamenlijk oppakken. Ook ondernemers kunnen zich zeker manifesteren op maatschappelijk terrein, en dat zien we hier.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Janssen** (VVD): Oké, dank u wel, voorzitter.

Brede welvaart gaat ook over welzijn en gezondheid, hier en nu, maar ook over dat van onze kinderen en volgende generaties. Goed onderwijs, goede huisvesting en goede kwaliteit van leefomgeving. Brede welvaart is balans zoeken en balanceren op een koord, om zo economisch, sociaal en op welzijn een duurzame balans te vinden.

Met de BOF2 zet de provincie in op het slim financieren in netwerken, het borgen van samenlevingsaspecten in diverse programma's, het aangaan van nieuwe investeringsmogelijkheden en het waarderen en stimuleren van maatschappelijke impact, om zo bij te dragen aan brede welvaart van alle Brabanders. We doen dit samen door middel van Europees, publiek en privaat geld en we doen het wat de VVD betreft slagvaardig door groei-/startkapitaal beschikbaar te stellen aan die groep, zoals zojuist beschreven. Deze manier past ook prima in hoe wij als VVD aankijken tegen de economisch aanjagende rol die de provincie heeft in de ontwikkeling van de opstartfase, gericht op groei en opschaling. Deze ondernemers hebben daarvoor in de opstartfase wat hulp nodig in de vorm van een financiering en daar biedt deze BOF2 uitkomst aan. De Brabantse Ontwikkelingsmaatschappij gaat deze regeling uitvoeren als reguliere uitvoeringsorganisatie van de provincie. De provincie pakt hier maatschappelijk en economisch gezien haar rol om door middel van de BOF2 aanjager te zijn voor dit revoluerend fonds.

De VVD vindt innovatie, digitalisering en duurzame economie speerpunten om Brabant verder te helpen naar de toekomst. De BOF2 steekt in op het maximaliseren van innovatie en maatschappelijke impact, met een zo laag mogelijk financieel risico. Wij gaan ervan uit dat de gedeputeerde in zijn bijdrage aan kan geven hoe er een goede afweging wordt gemaakt wie in aanmerking komt voor deze financiering en hoe wij het risico zo laag mogelijk kunnen houden, doordat bijvoorbeeld gedurende de looptijd begeleiding plaatsvindt.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door mevrouw Van Diemen. Mevrouw Van Diemen heeft het woord.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja, er kwam even een ander woordje voor, maar de inhoud was hetzelfde. Mijnheer Janssen, u geeft aandacht aan innovatie, digitalisering en duurzame economie. Dat zijn de dingen waar u op wilt inzetten met dit fonds. BOF1 zat met name op welzijn, zat met name op gezondheid, zat met name op welbevinden. In eerdere zinnen gaf u aan dat belangrijk te vinden, welzijn en gezondheid, ik hoorde 'm. Wat maakt dat u daar niet expliciet aandacht voor wilt vragen en BOF1 in z'n mooie projecten die er zijn geweest ook in die zin door wilt trekken? Want als het voor alle Brabanders is, dan hoort welzijn, welbevinden en gezondheid ook een van de thema's te zijn.

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ik snap de vraag. Ik denk dat iedereen z'n accenten legt, zo ook wij. Ik noem het bewust: welzijn, gezondheid. Dat is hoe de VVD kijkt naar brede welvaart en de BOF2 gaat over brede welvaart, dus ik denk daarmee te antwoorden.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja, dan weer net niet, denk ik dan. Want u zegt "het gaat erover, brede welvaart staat daar voor", en dat klopt, maar in mijn bijdrage ga ik vragen waar we ons nou precies op gaan richten. Juist BOF1 had zo'n mooi kenmerk richting welbevinden voor alle Brabanders, voor de Brabanders die kwetsbaar waren, die zitten nu niet in het stuk en u geeft eigenlijk geen antwoord op de vraag of u dat belangrijk vindt, ja of nee. U blijft toch zitten op de ondernemers in die andere gebieden. Zou u erin mee kunnen dat juist ook dat andere stukje belangrijk is en z'n aandacht verdient?

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Volgens mij heb ik dat gezegd, voorzitter, want ik heb aangegeven dat iedere partij vrij is om z'n eigen accenten te leggen. Dat doet de VVD hier ook en dat horen jullie hier ook. Dus volgens mij heb ik antwoord gegeven op de vraag. Bij brede welvaart zit welzijn en gezondheid bij en daar gaat dit stuk over.

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter, ik hoorde de heer Janssen net zeggen dat hij hoopte dat de gedeputeerde dadelijk aan kon geven welke projecten hiervoor in aanmerking gaan komen. Volgens mij zei hij dat letterlijk zo. Zou dat niet veel duidelijker uit het stuk moeten blijken dan nu het geval is? Wij hebben er dadelijk ook een aantal vragen over en als het zo onduidelijk is dat u ook zegt te hopen dat de gedeputeerde het dadelijk aan kan geven, zou het er dan niet explicieter moeten staan?

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Wij stellen de vraag niet voor niks, dus ik wacht daar ook even het antwoord van de gedeputeerde op af, mevrouw Meeuwis.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar de heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Dank u wel, voorzitter. Ik heb een vraag aan de VVD. Wij hebben op 16 oktober bij de behandeling van de economische visie een motie ingediend om de ambitie van het innovatiefonds aan te passen richting brede welvaart en dergelijke en toen heeft de VVD daar tegengestemd. Welke garantie kunnen we nu van de VVD krijgen dat bij BOF2, juist wat ook GroenLinks en D66 noemden, daarover wel vanuit de VVD zekerheid wordt gegeven en gesteund wordt?

De **voorzitter**: Mijnheer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Dat zijn twee dingen. Mijnheer Altundal, het staat in het stuk. Ik heb het expliciet genoemd: het is niet aan ons wie die financieringen krijgt, dat ligt uiteraard bij de BOM en daar zijn regels voor. Maar natuurlijk ondersteunen wij dit stuk met zijn maatschappelijke impact.

De **voorzitter**: Oké, gaat u verder.

De heer **Janssen** (VVD): De BOF2 is wat de VVD betreft een schoolvoorbeeld van maatschappelijk ondernemerschap. Het mes snijdt hier positief aan twee kanten: we maken maatschappelijke impact en het geeft deze groep ondernemers een impuls om hun droom te leven en daarmee bij te dragen aan een innoverend, duurzaam en concurrerend Brabant. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Dank u wel, voorzitter. De provincie Noord-Brabant is rijk aan bijzondere ondernemers. Ondernemers zijn mensen die de economische kracht als middel gebruiken om een betere samenleving te bouwen, een samenleving die open, inclusief en groen is en die het welbevinden en welzijn van mensen vergroot en op deze manier een grote maatschappelijke bijdrage levert. De potentie van deze ondernemers is enorm, maar de uitdagingen zijn dat helaas ook. Het CDA vindt het belangrijk dat deze initiatieven opschalen, om hun impact te kunnen vergroten. Daarom zijn we blij dat de provincie in 2018 besloten heeft om te experimenteren met een nieuw fonds, om deze ondernemers meer kans te geven hun droom te realiseren. Met dit fonds willen we dit soort bedrijven een extra impuls geven. In de eerste ronde zijn vijf ondernemers geselecteerd. Later is het project Samen Slim Zorgen Thuis afgefallen. Jammer, heel jammer zelfs. Toch kunnen we waarschijnlijk spreken van succes, immers: er zijn vier contracten afgesloten met vier bijzondere ondernemers die zich inzetten voor het mooier maken van Brabant en het leven van de Brabanders. Een vraag aan de gedeputeerde: kan de gedeputeerde aangeven wat de huidige status is van de vier projecten, bereiken ze de omschreven doelstellingen?

Nu zijn we toe aan BOF2. In deze periode richten we ons op ondernemers die meetbaar en afrekenbaar willen bijdragen aan een brede welvaart en daarmee aan de volgende provinciale beleidsdoelen: natuurinclusieve landbouw, inclusieve energietransitie, circulariteit en de versterking van een duurzaam, concurrerend Brabant. Mooie doelen. Tijdens de eerste BOF zijn contracten gesloten met bedrijven die duidelijk een meerwaarde leverden aan het welzijn en welbevinden van mensen. Denk aan Ctalents, denk aan fladderfarm mobiel. Het CDA is bang dat we deze doelgroepen, mensen die minder geluk hebben gehad, en dus de bedrijven die we hiervoor inzetten, gaan missen in BOF2. Daarom willen we deze graag toevoegen. We willen ondernemingen die zich niet enkel richten op welvaart, maar ook op het welbevinden en welzijn van mensen, ondersteunen, helpen en uitdagen. Ook vinden we het belangrijk dat we een belangrijk beleidsdoel expliciet toevoegen en benoemen, en dat is gezondheid. Immers, het thema gezondheid is actueler dan ooit. De coronapandemie onthult en vergroot de gezondheidsvraagstukken waarmee Brabant de komende jaren te maken heeft. Daarom dienen we samen met Lokaal Brabant, GroenLinks, ChristenUnie-SGP, Partij voor de Dieren en PvdA een motie in.

We lezen in de stukken dat van de garantiestelling van 25 miljoen euro door de provincie bijna de helft wordt gehaald uit de verschillende programma's Samenleving en Vrijetijd, terwijl de genoemde beleidsdoelen niet zoveel te maken hebben met Samenleving en Vrijetijd. Ze schurken eigenlijk steeds meer aan tegen Energie of Economie.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd, mijnheer Hendriks, door de heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, dank je wel, voorzitter. Ik hoor dat de heer Hendriks een motie in gaat dienen waarin hij ervoor pleit gezondheid en welzijn expliciet te benoemen. Maar als u de definitie van brede welvaart hanteert zoals wij die hanteren, dan zit dat er in. Ziet het CDA dat ook zo?

De **voorzitter**: Ga uw gang, mijnheer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Nee, zo zien wij dat niet. Wij willen graag expliciet benoemd hebben, zodat de wegingskaders duidelijk zijn voor de gedeputeerde, dat welzijn, welbevinden en gezondheid belangrijke kaders zijn om voor bedrijven geschikte initiatieven te selecteren. Dus wij willen dat expliciet benoemd hebben.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Ik had nog zes woordjes. Waarom is gekozen voor deze verdeling?

De **voorzitter**: Oké, helder.

De heer **Hendriks** (CDA): Tot zover mijn betoog.

Motie M6-2021

"Provinciale Staten van Noord-Brabant,
in vergadering bijeen op 26 februari 2021;
constaterende dat:

- het vervolg van het Brabant Outcomes Fund, BOF2 inzet op duurzaamheid & circulariteit, digitalisering, voedsel & natuur, ondernemerschap, gezonde en gelukkige burgers en daarmee bijdraagt aan brede welvaart voor alle Brabanders;
- BOF2 meerdere provinciale beleidsdoelstellingen dient als natuurinclusieve landbouw, inclusieve energietransitie, circulariteit en de versterking van een duurzame en concurrerende Brabantse economie;

overwegende dat:

- veel burgers zich in Brabant momenteel in een algehele kwetsbare situatie bevinden door de Covid-19 pandemie, wat een weerslag heeft op zowel sociaal en economisch vlak als het psychisch en lichamelijke welbevinden;

dragen Gedeputeerde Staten op:

- criteria toe te voegen die gericht zijn op brede welvaart met specifieke aandacht voor welzijn en welbevinden van de Brabantse burger;
- het thema Gezondheid toe te voegen aan de genoemde beleidsdoelen;

en gaan over tot de orde van de dag."

Coen Hendriks, CDA

Harold van den Broek, Lokaal Brabant

Anne van Diemen Vereijken, Groen Links

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Martijn de Kort, PvdA

Hermen Vreugdenhil, ChristenUnie-SGP.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Even een vraag aan de heer Hendriks, ook naar aanleiding eigenlijk van de interruptie van de heer Janssen. Ik denk dat het wel goed is om nog wat scherper aan te geven aan het college hoe ze dan ook uitvoering moeten geven aan de motie die ingediend wordt, want wij hebben hem niet voor niets samen met u ingediend om ook dat welzijn er stevig in verankerd te krijgen. Bent u het met ons eens dat het wel goed zou zijn om ook in de komende periode, wanneer die uitwerking komt, zoals ook in het voorstel staat-, dat het college ons actief informeert over welke projecten daadwerkelijk in aanmerking komen, zodat we er ook grip op houden als Staten dat ook echt dat welzijn daar een rol in gaat spelen en dat we het niet helemaal loslaten aan de BOM om dat te gaan organiseren?

De **voorzitter**: De heer Hendriks.

De heer **Hendriks** (CDA): Ja, wij zijn voor een actieve evaluatie, maar het moet niet zo zijn dat wij op de stoel gaan zitten van de gedeputeerde en op de stoel gaan zitten van de BOM, want dan vallen we uit onze rol. Maar actieve evaluatie, om op tijd bij te kunnen sturen, daar zijn wij voorstander van.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dan zitten we, denk ik, op één lijn, want dan proef ik eigenlijk uit uw woorden dat u zegt dat wij niet op die stoel moeten gaan zitten, maar dat we wel gedurende de komende maanden actief geïnformeerd moeten worden, zodat we de voortgang in de gaten kunnen houden, waarbij we nadrukkelijk als Staten ook uitspreken in de motie dat welzijn daar echt een plek in moet krijgen en dat we op die manier dan als Staten daarin sturen. Met die invulling van die motie kan ik er van harte mee instemmen.

De heer **Hendriks** (CDA): Ja, dan zijn we het samen eens.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. U was aan het einde gekomen van uw betoog. Dan geef ik nu het woord aan de heer Van den Oetelaar van Forum voor Democratie. Eens kijken of dat gaat lukken. Mijnheer Van den Oetelaar?

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Ja!

De **voorzitter**: Ja, het lukt, anders was ik naar de volgende gegaan. Ga uw gang

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Verschillende branches zijn door de zware coronamaatregelen hard getroffen. Onder meer bij veel kleine en beginnende ondernemers staat het water dan ook aan de lippen. De BOF2 biedt een kleine, specifieke groep ondernemers nu de kans om te starten met ondernemen, of om de lopende activiteiten uit te breiden. De transformatie van de BOF naar de BOF2 voor innovatieve ondernemers brengt een aantal nieuwe ontwikkelingen met zich mee. Zo gaat het niet meer om investeren, zoals dat wel het geval was bij de BOF, maar gaat het nu vooral om leningen met een termijn en voorwaarden.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd, nu al, door de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank, voorzitter. Het verbaast mij dat Forum voor Democratie hier zo enthousiast over kan zijn, want het gaat hier voornamelijk om een hele kluwen energiecoöperaties die Brabant vol willen zetten met windturbines en zonneparken en die op deze

manier financiering daarvoor bij elkaar willen sprokkelen. Hoe kan Forum voor Democratie spreken over innovatieve ondernemers als het juist voor zulk soort klimaat- en duurzaamheidswaanzin bedoeld is?

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Nou, ik denk dat het wel een iets breder aantal ondernemers omvat, dus ik geloof niet dat het alleen maar om de ondernemers gaat die u net benoemt.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Het gaat wel degelijk om-, er was een lijst met zo'n honderd ondernemers, nou de energiecoöperaties, er was er geen een te vinden in Brabant die er niet op stond zo'n beetje, en als we dan zien in het voorstel zelf: er moet aan de voorwaarden van klimaatmitigatie worden voldaan en het is ook gericht op het duurzaamheidsbeleid, dus ja, ik kan me niet voorstellen waarom Forum voor Democratie nu de keuze heeft gemaakt om dit groene hippiebeleid zich eigen te gaan maken en met enthousiasme uit te gaan dragen, want dit voegt helemaal niks toe aan bedrijven die getroffen zijn door de coronamaatregelen.

De **voorzitter**: Uw punt is helder, denk ik.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ik denk het wel, maar ik wil wel graag een reactie.

De **voorzitter**: De heer Van den Oetelaar.

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Nou ja, wij hebben ook vragen hierover en wij zien ook graag een brede inzet van de middelen. Het potje is maar een klein potje, de middelen zijn beperkt, en inderdaad: het zou niet allemaal ten goede moeten komen van één specifieke branche.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem, tot slot.

De heer **Van Hattem** (PVV): Nou ja, dat is dus wel wat er zal gaan gebeuren, want als je het heel specifiek gaat inzetten voor de duurzaamheidsdoelen van de provincie, dan kun je verwachten dat de groene klimaatclubjes klaar zullen staan om subsidie te ontvangen en Brabant vol te zetten met windparken en zonnepanelen. Daar zou Forum juist van moeten gruwen, als ik ze altijd goed begrepen heb, en nu gaat u ze juist financieren. Is dat niet gewoon heel erg krom?

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Nou ja, ik vind eigenlijk dat ik die vraag al beantwoord heb.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ja, dank u wel, voorzitter. In tegenstelling tot de heer Van Hattem ben ik niet van mening dat het een heel beperkte groep is, alleen maar de energieboeren. Maar ik wilde het juist graag andersom stellen, mijnheer Van den Oetelaar: denkt u niet dat het veel te breed is? Ik zie bij 'Doelstellingenkader' – ik kom daarop later nog terug in mijn spreektijd – inclusieve energietransitie, inclusief 'nog iets', circulaire economie en natuurinclusieve landbouw. Dat is het brede doelstellingenkader waar we het nu over hebben, dus het is juist wel heel breed. Of die mensen allemaal hippies zijn, weet ik niet mijnheer Van Hattem, maar in ieder geval is het wel in die hoek.

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Nou ja, wij vertrouwen op de creativiteit van de ondernemers en wij gaan ervan uit dat de middelen eerlijk verdeeld worden over alle sectoren, alle branches.

De **voorzitter**: Mijnheer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Maar dat is nou net niet mijn vraag. Mijn vraag was: het zijn maar bepaalde branches, het is energietransitie, circulaire economie en natuurinclusieve landbouw. Dat is best breed, maar het zijn die dingen. Er staat niet de mkb'er om de hoek die het moeilijk heeft, dat staat er niet bij.

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Nee, dat ben ik met u eens, die staan er niet bij. Ook daar heeft Forum natuurlijk een warm hart voor, maar dat is niet wat hier vandaag voorligt. Als u daar ideeën over heeft, werken wij graag samen met u aan een tweede voorstel om het mkb en de horeca te ondersteunen. Dit potje is daar veel te klein voor.

De **voorzitter**: Ja? Oké, gaat u verder.

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Tevens geeft de BOF2 de mogelijkheid aan kleine ondernemers om de productie te vergroten; het geeft hen de mogelijkheid om op te schalen. Veelal krijgen deze ondernemers van reguliere financiers geen lening omdat ze onvoldoende winstgevend zijn, of een andere groeicurve laten zien.

Een deel van het geld dat vrijgemaakt wordt voor het fonds van de BOF2, t.w. 13 miljoen euro, komt vanuit de EU. Normaliter zijn wij als Forum kritisch ten opzichte van de Europese Unie, maar wat zich hier voordoet is dat een deel van het belastinggeld dat wij als Nederlanders afdragen aan de EU voor de verandering eens terugvloeit, en wel naar Brabant, waar het zal worden ingezet ten gunste van Brabantse ondernemers. Dit zien wij dan ook als een positieve ontwikkeling.

Wij hebben nog een drietal vragen aan de gedeputeerde. In het voorstel wordt gesproken over het minimaliseren van financiële risico's. Kan de gedeputeerde nog een nadere toelichting geven hoe dit precies zal gebeuren? Zijn er eventueel ook voorbeelden van deze aanpak? Tevens willen wij aan de gedeputeerde vragen om ons, PS, periodiek van een overzicht te voorzien, ingedeeld in verschillende categorieën per branche en de behaalde resultaten gespecificeerd per onderneming. Forum hecht er veel waarde aan dat de middelen zo breed mogelijk over verschillende sectoren worden ingezet. Kan de gedeputeerde nader toelichten hoe ervoor zal worden gezorgd dat dit ook gebeurt?

Dank u wel.

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd door de heer Van Hattem

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank u, voorzitter. Ik hoor de heer Van den Oetelaar heel enthousiast vertellen dat er geld wordt teruggehaald vanuit de EU, maar er komt niet alleen geld, er komt natuurlijk ook een beleidskader mee, er komen natuurlijk ook regeltjes mee vanuit de EU, vanuit die verschrikkelijke supranationale organisatie vanuit Brussel. Hoe kan Forum nu enthousiast zijn over het binnenhalen van al dat Brusselse beleid, en hoe lang zitten we eraan vast? Zouden we niet eerder naar een Nexit moeten, om uit die EU te moeten, in plaats van ons er als provincie nog meer mee te verknopen en hiermee jarenlang aan dat Brusselse beleid vast te zitten?

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Ja, dat is een pragmatische overweging natuurlijk, want wij hebben liever wel geld met regels dan geen geld en ook geen regels.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, dan zegt de heer Van den Oetelaar "ik wil geld met regels", maar dat geld belandt vervolgens bij die inclusieve energietransitie, of hoe verschrikkelijk het ook beschreven is in dit stuk. Er wordt dus geld uit Brussel gehaald om Brabant vol te gooien met zonneparken, vol te gooien met windturbines, en we zitten nog vast aan Brussel. Wat is hier nou de meerwaarde van en hoe kan het zijn dat mkb'ers geen cent krijgen – die vallen allemaal om – en ondertussen Forum wel op z'n knieën ligt richting Brussel om geld en regels binnen te halen om van Brabant één groot zon- en windpark te maken?

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Het geld uit Brussel komt ten goede van de Brabantse ondernemer en dus de Brabantse economie. Die ondernemers gaan vast ook lunchen zodra het dadelijk weer mag, en wie weet waar het geld nog meer terecht komt, leveranciers, andere opdrachten die doorgeschoven worden. Dus ik zie het gewoon als een impuls.

De heer **Van Hattem** (PVV): Een impuls voor de duurzaamheidsondernemers dus die daar rijkelijk van profiteren, met dank aan Forum.

De heer **Van den Oetelaar** (FvD): Die vervolgens weer-

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik constateer dat u aan het einde was van uw betoog. Dan geef ik het woord aan de heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Het Brabants Outcomes Fund, de BOF, is als pilot ontwikkeld binnen het programma Sociale Veerkracht om brede maatschappelijke waarden te creëren, zoals het stimuleren van de sociale innovatie, de energietransitie, het creëren van een inclusieve arbeidsmarkt en een circulaire economie. Het laat het aan de ondernemingen en burgers over om met oplossingen te komen voor maatschappelijke uitdagingen. Bij de manier van financieren van BOF staat de impact van de projecten centraal, het zogenaamde financieringsmodel van de Social Impact Bonds. Hiermee worden ook de ecologische en sociale resultaten gewaardeerd en daarmee is er ruimte voor nieuwe thema's, projecten en programma's. De focus van de BOF ligt op positieve gezondheid en welzijn voor alle leeftijden, passend werk voor iedereen en gelijke kansen op sociaal, economisch en politiek vlak. Ook worden nieuwe thema's verkend, waaronder energiearmoede, circulair ondernemen en vernieuwende, kleinschalige woninginitiatieven. Het BOF steunt en financiert ondernemers die de economische kracht als middel gebruiken om aan een betere samenleving te bouwen, een samenleving die open, inclusief en groen is.

Voorzitter. Het college stelt nu voor om als uitvoering van het bestuursakkoord het BOF door te ontwikkelen naar BOF2 en deze onder te brengen bij de BOM. De SP-fractie maakt zich hierover zorgen. We zetten vraagtekens of dit college een serieuze intentie heeft met het realiseren van de doelstellingen van het BOF. Zo is in het Statenvoorstel niet scherp geformuleerd en duidelijk beschreven dat de doelstellingen van het BOF, zoals ik heb benoemd, ook de doelstellingen van BOF2 zijn. Graag verneem ik van de gedeputeerde of het doorontwikkelen van BOF naar BOF2 met behoud van de oorspronkelijke doelstellingen zal plaatsvinden en hoe hij deze zeker stelt in beleid en uitvoering van BOM.

Voorzitter. Eén van de overwegingen tot dit besluit heeft te maken met het teruglopende budget. Maar, voorzitter, we horen van een van de collegeleden telkens dat er genoeg geld is. Het klotst tegen de plinten. Ik dacht dat het college met één mond praat; dat hoorden we vandaag ook van de betreffende gedeputeerde. Hoe kan deze overweging dan een collegestandpunt zijn? Graag willen we van de gedeputeerde hierop helderheid en ook van de heer De Bie, die het standpunt heeft dat er genoeg geld is. Bij BOF2 ligt de nadruk op het maximaliseren van innovatie

en maatschappelijke impact met een zo laag mogelijk financieel risico. Er zal worden gewerkt met werkkapitaal en leningssystematiek. Het lijkt of het financieringsmodel van Social Impact Bonds hiermee losgelaten wordt. In het Statenvoorstel staat geen woord hierover. Voor meer informatie wat Social Impact Bonds inhoudt verwijst ik graag naar de website van Social Finance Nederland. Graag willen we van de gedeputeerde weten of dit het geval is, zo ja waarom dit losgelaten is en als dit niet het geval is, hoe dit dan bij de BOM gewaarborgd wordt.

Tot slot, voorzitter. Het is aangetoond dat de uitvoering van de regeling van het BOF en het begeleiden en ondersteunen van sociaal ondernemerschap relatief gezien meer aandacht vraagt en daarmee meer werk met zich meebrengt. Gezien de brede taak van BOM ziet de fractie van de SP een groot risico dat het realiseren van de doelstellingen van het BOF en het proces van doorontwikkeling van BOF2 onderbelicht kan raken. De SP stelt voor om binnen de BOM de benodigde formatie en ruimte vrij te maken-

De **voorzitter**: Wilt u afronden?

De heer **Altundal** (SP): -om de doelstellingen van BOF2 te realiseren. Graag horen wij van de gedeputeerde of deze formatieruimte al zeker geregeld wordt en gerealiseerd wordt.

Tot slot, voorzitter: we houden een motie achter de hand. Afhankelijk van het antwoord van de gedeputeerde zullen we die in de tweede termijn al dan niet indienen, samen met GroenLinks. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik zo het woord aan mevrouw Meeuwis. Ga uw gang.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Het Brabantse Outcomes Fund kennen we al een tijdje als instrument om de maatschappelijke impact van waardevolle initiatieven vanuit de samenleving een zetje te geven. Actieve betrokkenheid van onderop, vanuit allerlei werkvelden, konden we zo, ook vanuit de provincie, een positieve waardering meegeven. In de vorige bestuursperiode heb ik samen met collega-Statenvolgers en gedeputeerde Swinkels in dit kader via Sterk Brabant diverse zeer inspirerende werkbezoeken af mogen leggen. Die bezoeken maakten stuk voor stuk indruk, vooral omdat het bij die initiatieven geen opgelegde participatie betrof, maar oprechte participatie, sociale veerkracht in optima forma, waarmee bijna automatisch impact gegenereerd wordt. We zagen sociale ondernemingen met aansprekende resultaten op sociaal, ecologisch en economisch gebied, initiatieven met asielzoekers, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, vluchtelingen of ouderen met een hulpvraag. Daarnaast wil ik hier het Manifest Brabantse Betekeniseconomie nog een keer noemen dat in april 2019 werd aangeboden aan informateur Helmi Huijbregts namens tientallen organisatie als de Verspillingsfabriek, KIPSTER, Zorgbelang Brabant en Waka Waka. Het manifest wees erop dat er in Brabant meer aan de hand is dan alleen een sterke economie met innovatiekracht. Er is ook sprake van groeiende inkomensongelijkheid, een stagnerende groei van groene energie, een daling aan biodiversiteit, en er is een grote groep Brabanders in een minder veerkrachtige situatie. Dat stond allemaal in het manifest. De beweging van de betekenis-economie laat zien dat Brabant haar economische kracht kan benutten om maatschappelijke waarden te creëren, mits je economische activiteit ziet als een middel om bijvoorbeeld een gezonde omgeving, sociale cohesie, veiligheid en passend werk beschikbaar te maken voor iedereen en dus een omslag maakt naar economisch denken en handelen dat opbouwend is en maatschappelijke waarde toevoegt. Maatschappelijke vraagstukken dus als uitgangspunt nemen voor integraal beleid en het lijkt er gelukkig op dat u ook met BOF2 maatschappelijke vraagstukken integraal wilt aanpakken. U richt zich volgens het voorstel nog steeds op ondernemingen die willen bijdragen aan brede welvaart. En u noemt daarbij terecht de energietransitie, de inclusieve arbeidsmarkt en

de circulaire economie. Maar, voorzitter, wij hebben daarbij toch een vraag; we kondigden dat al aan. Betreft het hier echt nog steeds, zoals in de voorgaande periode, vooral sociale ondernemingen? Wij vragen dat omdat wij lezen, bijvoorbeeld bij 'Slagvaardig', ik citeer: "BOF2 maakt groeikapitaal beschikbaar voor het realiseren van mkb-oplossingen." En u zegt expliciet in het voorstel: "Het instrument BOF2 versterkt het ondernemersklimaat." En verderop lezen we dat u de financiering gaat inzetten voor bedrijven die toe zijn aan groei. Kortom, voorzitter, als de scope van BOF2 werkelijk breder is dan BOF1, zoals u beweert, dan kunnen wij als D66 akkoord gaan, vooral omdat we zien dat er onder de honderd geïnventariseerde organisaties inderdaad – de heer Van Hattem zei het ook al – vele lokale energiecoöperaties zitten. Maar het voorstel ademt nu helaas eerder een sfeer van verenging, doordat u zich lijkt te focussen op bedrijven en BOF2 ook nog een keer wilt gaan onderbrengen bij de BOM, die toch meer anders gericht is. Dus wij zijn heel benieuwd naar de reacties, ook op de vragen die al door andere partijen zijn gesteld. Dat was het, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Meeuwis. Het woord is aan mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Dank je wel, voorzitter. Ik neem, denk ik, de handschoen even over van mevrouw Meeuwis wat betreft het Brabants Outcomes Fund, oftewel, in mijn optiek, het Brabants Resultatenfonds, want what's in a name hè?, en als het in het Nederlands kan, waarom dan niet? We hebben er ooit eens een motie over ingediend, en ik denk: joh, schrijf het in het Nederlands. Dus ik ga in mijn bijdrage spreken over het Brabants Resultatenfonds.

We hebben het al gezegd: het was een pilot om barrières weg te nemen bij ondernemers die hun maatschappelijke impact willen vergroten, en ook dat is meerwaarde. Het hoeft niet altijd alleen maar financieel te zijn, het kan ook juist in maatschappelijke impact zijn die binnen die brede welvaart hoort. En het zijn ondernemingen die vastlopen in hun reguliere financiering. Die eerste pilot, hij is al een paar keer benoemd, kwam uit Sociale Veerkracht en daar waren die maatschappelijke thema's zo fantastisch mooi zichtbaar binnen dit resultatenfonds met positieve gezondheid, welzijn, passend werk, gelijke kansen op sociaal, economisch en politiek vlak. Deze drie thema's die daar zaten vielen ook allemaal binnen de duurzame ontwikkeldoelen, en ook dat is iets waar we met z'n allen aan zouden willen werken.

Over het Brabants Resultatenfonds hebben we nog wat technische vragen gesteld, met name gericht op de evaluatie van die pilot. Welke lessen zijn daaruit geleerd? De beantwoording was redelijk globaal. Er zijn tien lessen en ik wil er toch eventjes twee naar voren halen.

In les 8 wordt geschreven dat het geen kopie zou moeten zijn van de eerste pilot. We zouden goed moeten kijken naar de context en er worden vragen gesteld van: gaan we weer een open uitvraag doen bij het selecteren van die ondernemers die gebruik zullen maken van dit fonds? Er wordt ook gesteld dat we duidelijke criteria moeten bepalen. Eigenlijk zijn we met z'n allen aan het stoeien over "welke criteria zijn dat nou?". Vragen die opkomen bij "vanuit welke context gaan we dit doen?", kijkend naar dit resultatenfonds: houden we dan vast aan die duurzame ontwikkeldoelen, wat een groter geheel is? En als ik doorkijk naar deze vraag, dan zie ik bij de evaluatie van de eerste pilot thema's staan als energiearmoede, vernieuwende woonvormen en circulaire economie, die passen bij die ontwikkeldoelen. In de visual die als onderlegger voor dit Statenbesluit zit zie ik weer circulariteit terug, een gezonde gelukkige burger wordt benoemd en daarnaast zijn duurzaamheid, digitalisering, voedsel en natuur toegevoegd. Als ik naar de tekst kijk bij dit Statenvoorstel, dan wil men zich richten op ondernemers vanuit de brede welvaart op terreinen van inclusieve landbouw, inclusieve energietransitie, circulariteit, versterking van de duurzame en concurrerende Brabantse economie. Hoe verder ik door ging zoeken wie er nou in aanmerking zou komen voor dit fonds, hoe verder ik de draad kwijtraakte, welke criteria het zijn, hoe verder ik het moeras inging, hoe onduidelijker het werd welke criteria het nu zijn. Vandaar de vraag: voor wie is

dit fonds, welke selectiecriteria worden gehanteerd, wordt er een verdeling gemaakt tussen de verschillende thema's, wordt er nog steeds een open uitvraag gedaan, wie beslist bij welke ondernemers de focus komt te liggen, gaan we nog steeds werken met een jury en als dat zo is, wie zitten daar in, want ook dat kan bepalend zijn voor welke projecten en welke ondernemers hier nou daadwerkelijk gebruik van kunnen maken? Wij hebben mede de motie ingediend van het CDA, om in ieder geval iets alvast wat richting en dat BOF1-verhaal terug te kunnen brengen, maar we zijn benieuwd naar deze antwoorden.

Bij les 8 werd ook genoemd dat er iets heel goed ging. Ondernemers die niet geselecteerd werden, werden wel nog ondersteund, en dat ging vanuit het netwerk van Sterk Brabant. Hier zien we niks meer terug over Sterk Brabant, dus wordt deze positieve les nog meegenomen, of niet? Want in de beantwoording van mijn vraag is gesteld: wij nemen alle dingen die we geleerd hebben keurig netjes mee. Vandaar de vraag: heeft Sterk Brabant hier nog een rol in?

En dan stap ik over naar les 10. Daar wordt gezegd: joh, als je dan in dat fonds hebt meegedaan, of wilt meedoen, moet je ook gaan kijken wat voor structurele oplossingen daarna dan kunnen gebeuren. Mijn vraag is: is daarover al nagedacht, ook met name voor degenen die nu al hebben deelgenomen, of welke acties worden daarop uitgezet, en is daar al een plan voor?

Als ik het dan toch een beetje over de financiering heb, dan wil ik even inzoomen op de financiering van dit Brabants Resultatenfonds. Er wordt gesteld: het is een instrument om invulling te geven dat het thema Samenleving valt binnen alle beleidsthema's. Bijzonder dat het dan binnen de BOM valt en niet in die beleidsthema's valt, zeg ik dan. Dus ik ben benieuwd naar de vragen rondom de BOM en sluit me dan aan bij de SP.

De **voorzitter**: U heeft nog korter dan een minuut.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Oké, nou, dat haal ik wel. De financiën komen uit het programma Samenleving, en eigenlijk is dat er niet meer, dus komt het uit Vrijetijd, Cultuur en Sport, uit het programma Milieu en Duurzaamheid, Landbouw en Voedsel en uit Energie en Economie. Wij missen twee programma's. Waarom zijn Wonen en Mobiliteit niet opgenomen en waarom leveren zij niks aan een bijdrage? Ook daar zitten namelijk mooie, duurzame ontwikkeldoelen in: duurzame innovatie van betaalbare woningen of toegankelijke en duurzame vervoersystemen. Graag een reactie hierop.

Als GroenLinks willen we eigenlijk dat Brabants Resultatenfonds graag voortzetten. Het was een pijler binnen die Sociale Veerkracht die in ieder geval z'n vervolg krijgt, maar om dat te doen hebben wij op dit moment nog zeker wat meer informatie nodig, om zeker te weten dat dat wat geleerd is mee wordt genomen en dat we niet ineens een heel ander soort fonds krijgen. Dus ik ben benieuwd naar de antwoorden.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Van Diemen. De heer Van Hattem heeft het woord.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Na de eerste zin van dit Statenvoorstel gelezen te hebben, was voor mij al heel veel duidelijk. Ik citeer het even: "Huidige taaie maatschappelijke vraagstukken, zoals de energietransitie, het creëren van een inclusieve arbeidsmarkt en een circulaire economie, kunnen niet opgelost worden met sectorale, ééndimensionale oplossingen." Duidelijk een voorstel vol vaag en wollig deughipstergeneuzel, één op één voortgezet uit het beleid van de vorige linkse colleges.

Het Brabant Outcomes Fund komt voort uit het programma Sociale Veerkracht, om daarmee het thema Samenleving vorm te geven. Onder die vorige colleges was dat Sociale Veerkrachtbeleid al erg vaag en meer gericht om met socialistische kracht de veer van de Brabantse samenleving in te drukken. Volle kracht voorwaarts met duurzaamheidskolder en klimaatmaatregelen en

deugpronken met multikulprojecten. Zo verwijst het Statenvoorstel naar de eerdere BOF-pilot waaruit vier investeringen zijn gedaan. Dit betreft onder andere een project met restaurants om baantjes te creëren speciaal voor statushouders en een 'refugee team' om vluchtelingen in te zetten bij sportevenementen. Dat zijn geen projecten voor onze Brabanders, maar voor het faciliteren van de asielindustrie. De PVV heeft hier vaker bezwaar tegen gemaakt. En in plaats van eens en voor altijd te stoppen met deze sociale voorkeursbehandeling onder het mom van sociale veerkracht, kiest dit zogenaamd rechtse college voor een verder vervolg van het BOF. Bij de kanttekeningen wordt tegelijkertijd gesteld, en ik citeer: "De ontstaansgeschiedenis van het Brabant Outcomes Fund kan de indruk wekken dat BOF2 zich enkel focust op initiatieven die direct relateren aan de inhoud van Sociale Veerkracht. De scope van BOF2 is echter veel breder, het zet in op duurzaamheid & circulariteit, digitalisering, voedsel & natuur, ondernemerschap, gezonde en gelukkige burgers." Door dat te stellen verwatert wel het beleidskader, als het ook wordt geponeerd als een vervolg van BOF-1. Hoe is dit te rijmen met de kaderstellende rol van PS, met Sturen met Kaders? Moet er dan niet eerst een stap terug worden gezet richting PS om opnieuw die kaders mee te kunnen geven, en niet pas nu er een concreet Statenvoorstel ligt, maar in een eerdere fase van beleidsontwikkeling?

Vervolgens stelt het Statenvoorstel, en ik citeer: "Daarmee dient BOF2 meerdere provinciale beleidsdoelstellingen als natuurinclusieve landbouw, inclusieve energietransitie, circulariteit en de versterking van een duurzame en concurrerende Brabantse economie." Komt dit erop neer dat, als je zo'n beetje alle provinciale beleidsdomeinen opsomt, er altijd wel een haakje is om het aan op te hangen? En zijn bij al die beleidsterreinen er al niet genoeg haken en haakjes aanwezig om beleid en financiering aan te verbinden, als je al belastinggeld wilt stukslaan op deze deuginclusiviteit?

En dan voorzitter, cui bono? Wie profiteert er nu van deze regeling? Volgens het Statenvoorstel is het fonds gericht op ondernemingen die willen bijdragen aan 'brede welvaart' en het BOF2 moet bijdragen aan het oplossen van financieringsvragen van deze ondernemers die, en ik citeer: "niet aansluiten bij het huidige aanbod van overheden en institutionele financiers, met een businessmodel wat in het huidige systeem onvoldoende gewaardeerd wordt". Oftewel: de provincie gaat met belastinggeld bankier spelen voor ondernemers waar een normale kredietverstrekker geen brood in ziet en voor wie de reguliere subsidieruif nog niet voorziet. Daar gaat de provincie voor klaarstaan met werkkapitaal, dan wel met leningen of participaties en daar ook risico's voor dragen. En uit de inventarisatielijst met beoogde zogenaamde ondernemers springen de energiecoöperaties er uit. Alle op subsidie en rendement beluste groene graaiers staan klaar om het volgende provinciale potje poen leeg te trekken. In plaats van de beleidsdoelstelling van 'gezonde en gelukkige burgers' krijgen we hiermee juist heel veel diepongelukkige burgers die hun leefomgeving verwoest zien worden met megawindparken en zonnevelden omwille van het profijt van zogenaamd 'sociale ondernemers' die op winst beluste energiecoöperaties menen te zijn. En de provincie denkt zelf ook rendement te kunnen maken met deze volgende fase van bankiertje spelen. Ik citeer: "Het fonds als geheel heeft een beoogd rendement van vijf procent". Zo doet GS haar verkooppraatje af in het Statenvoorstel. Vervolgens staat pas een heel eind verder, bij de kanttekeningen, dat onder normale economische omstandigheden het rendement 0,1 tot 0,8 procent bedraagt en ook verlies is mogelijk. Waarom dit niet meteen onder één punt vermelden, nu meteen duidelijkheid verschaffen? Probeert GS zo PS een soort van woekerpolis aan te smeren?

Ook voert GS Braventure op als organisatie die het belang van het BOF2-instrument onderschrijft. Deze club is de wc-eend van dienst nu de provincie zelf partner is in deze organisatie. Ook worden de coronaherstelmaatregelen er met de haren bijgesleept. Zeer beschamend ten aanzien van de zwaarst getroffen sectoren, zoals de horeca, winkeliers, kermisexploitanten en vele andere mkb'ers die op omvallen staan. Wel een extra provinciaal fonds voor deugprojecten, maar hardwerkende

middenstanders die door overheidsmaatregelen geen droog brood meer verdienen hebben wederom het nakijken. Waarom doet GS niks voor hen, in plaats van dit fonds op te tuigen?

En dan is er nog het Europees Investeringsfonds (EIF) dat hier als co-investeerder aan gekoppeld wordt. Nergens staat vermeld op basis van welke criteria of voorwaarden. Waarom geeft GS daarover niet aan de voorkant duidelijkheid? We moeten niet op deze manier in een fuik van Brussels beleid en regeltjes worden meegezogen. Kan GS hier duidelijkheid over verschaffen? Verder moeten ondernemingen ook nog verplicht een bijdrage leveren aan klimaatmitigatie.

Heel dit voorstel is echt de nalatenschap van de nieuwe Tilburgse wethouder Grashoff en consorten die door dit college is overgenomen. Wat de PVV betreft is dit voorstel dan ook onacceptabel. In plaats daarvan wil de PVV graag voorstellen om dit budget in te zetten op een manier die wél echt bijdraagt aan de Brabantse samenleving. Dit beleid komt voort uit het samenlevingsbeleid, waarin eerder het zeer succesvolle IDOP-beleid centraal stond, de integrale dorpsontwikkelingsplannen. Wat de PVV betreft wordt dit beleid weer in ere hersteld, want dit is hard nodig voor de leefbaarheid in onze Brabantse kleine kernen. En deze leefbaarheid staat helaas onder druk.

Voor de toekomst en de sociale samenhang van dorpen is de aanwezigheid van met name een dorpsschool essentieel. In verschillende dorpen zijn de dorpsscholen gesloten of dreigt sluiting daarvan. Zo ging in 2017 in het dorp Helwijk bij Willemstad de basisschool al dicht, tot treurnis van de bewoners. In Oostelbeers dreigt de basisschool te sluiten en in Borkel en Schaft, gemeente Valkenswaard, dreigde dit eveneens. De bewoners hebben tegen deze sluiting volop actie gevoerd. Gelukkig is gisteren besloten de school in Borkel in ieder geval wel open te houden, maar het gebouw moet nog wel gerenoveerd worden. Een hersteld IDOP-beleid kan hier een belangrijke rol in spelen. Als een dorpsgemeenschap in het kader van leefbaarheid het initiatief neemt om bijvoorbeeld een brede basisschool te realiseren met naast de school ook een dorpshuis en een gezondheidscentrum, zulk soort dorpsinitiatieven kunnen vanuit de provincie gesteund worden met een hernieuwde IDOP-regeling. Daarbij ligt bijvoorbeeld ook een kans voor de herbestemming van gesloten kerkgebouwen. Daar profiteert de Brabantse samenleving direct van en niet alleen bepaalde sociale ondernemers zoals onder de BOF2 wordt beoogd.

De provincie investeert nu volop in grootschalige binnenstedelijke ontwikkelingen, maar de klassieke taak van de provincie op het Brabantse platteland blijft hier achter. Daarom dient de PVV een motie in om de integrale dorpsontwikkelingsplannen weer mogelijk te maken in plaats van het BOF-2.

Voorzitter. Ik weet niet of nu het moment is om de motie ook voor te lezen, of alleen in te dienen-

De **voorzitter**: U heeft nog tijd volgens mij. Ga uw gang.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dan zal ik de motie even voorlezen. Ik moet melden dat de motie mede wordt ingediend door de fractie Rutjens.

Motie M7-2021: Behoud leefbaarheid kleine kernen, herstel de IDOP-regeling

“Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 26 februari 2021 ter bespreking van Statenvoorstel 04/21 BOF2: Vervolg Brabant Outcomes Fund;

constaterende dat:

- enkele jaren geleden het leefbaarheidsbeleid van de provincie naar de achtergrond verdwenen is;
- binnen het leefbaarheidsbeleid het kleine-kernenbeleid eerder vorm kreeg met de succesvolle IDOP-regeling (integrale dorpsontwikkelingsplannen);
- leefbaarheid in de kleine kernen onder druk staat, bijvoorbeeld in dorpen als Helwijk, Oostelbeers en Borkel en Schaft waar de laatste jaren tot groot ongenoegen van burgers de

basisscholen in het dorp verloren (dreigen te) gaan, ondanks de strijd om deze te behouden;¹
2 3 4

- het Statenvoorstel Vervolg Brabant Outcomes Fund wil inzetten op 'maatschappelijke vraagstukken, zoals de energietransitie, het creëren van een inclusieve arbeidsmarkt en een circulaire economie';

overwegende dat:

- de voorbeelden van Helwijk, Oostelbeers en Borkel en Schaft laten zien dat de leefbaarheid van onze kleine Brabantse dorpskernen onder druk staat;
- deze dorpskernen veel meer baat hebben bij het in stand houden van cruciale voorzieningen als de basisschool, gezondheidscentra en de herbestemming van kerkgebouwen, dan aan vage, zogenaamde 'maatschappelijke vraagstukken' die in de dagelijkse realiteit ver van de burger af staan;

roepen GS op:

- het budget voor BOF in te zetten voor een hernieuwde IDOP-regeling en hierbij bijvoorbeeld in te zetten op het ontwikkelen van brede basisscholen in dorpskernen en andere projecten die vanuit de bevolking worden aangedragen;

en gaan over tot de orde van de dag."

¹ <https://www.internetbode.nl/regio/moerdijk/21359/ruigenhilschool-sluit-voorgoed-deuren>

² <https://www.ed.nl/kempen/bloedt-een-dorp-dood-zonder-school-het-is-een-knop-die-even-om-moet~ac7d5266/>

³ <https://www.dorpsinitiatiefbes.nl/behouden-basisschool-st-servatius/>

⁴ <https://www.ed.nl/opinie/zonder-basisschool-zijn-relaties-in-een-dorp-als-oostelbeers-anders~a389314c>

Alexander van Hattem, PVV

Willem Rutjens, Groep Rutjens

De **voorzitter**: Dank u wel. Zou u de motie ook zo snel mogelijk aan de griffie willen verstrekken, zodat zij haar werkzaamheden ook weer kan doen?

De heer **Van Hattem** (PVV): Komt in orde.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer De Kort, Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank u wel, voorzitter. Het zal de meesten niet verrassen dat ik er toch weer wat anders in zit dan de vorige spreker, waarbij overigens zijn vraag over het financieel rendement ook wel een van de vraagtekens was die ik had opgetekend: schrijven vijf procent en vervolgens bij normale economische omstandigheden net boven de nul uitkomen, ik was ook wel benieuwd hoe dat zat.

Financieel rendement en maatschappelijk rendement. Het eerste kan wat ons betreft prima overgelaten worden aan de markt. Er zijn namelijk genoeg investeringsfondsen en dergelijke die staan te springen om startups die mooie perspectieven hebben te helpen. We hebben daar in Brabant zelf ook nog een mooie structuur voor neergezet met Braventure, die doorleidt naar het Brabant Startup Fonds, dus we hebben er zelfs ook een goeie structuur voor neergezet. We zijn heel erg voor het besteden van overheids geld om te richten op maatschappelijk rendement, volgens ons precies wat je als overheid hebt te doen. Daar heb je normaal gesproken een aantal manieren voor. Je kunt, zoals de BOM, investeringen doen die de markt misschien net niet oppakt om verschillende redenen, daar je geld in steken en daar ook nog een mooi rendement op maken, en je kunt subsidies geven. Wat het BOF doet is eigenlijk een soort tussenvorm zoeken en vinden. De eerste versie van het BOF vonden wij daarom ook interessant. Een van de vragen die ik heb is de volgende. Er waren – ik zeg het nu even uit mijn hoofd – 82 aanmeldingen geloof ik voor de eerste

versie van het BOF en uiteindelijk zijn er vijf partijen doorgegaan. We zijn eigenlijk wel benieuwd: is er voor de tweede versie van het BOF ook gekeken naar wat nu de huidige vraag is? Die 82 partijen die toen niet doorkwamen, wat voor soort partijen waren dat en zouden die nu wel door zijn gekomen in deze versie? Hoe ligt de behoefte, hoe zat dat toen? Dat is ook een stukje achtergrond die ik nuttig vind om te hebben.

Heel veel van mijn voorgangers hebben gereflecteerd op wat er nu wel in hoort en wat niet. Veel argumenten vind ik heel logisch, maar ik zou hem eigenlijk breder willen trekken. Wat mij betreft hoort werkelijk alles erin wat bijdraagt aan onze maatschappelijke doelstellingen. Daar mogen vooral GS wat mij betreft behoorlijk vrij in zijn. Op het moment dat zij het vinden passen bij de maatschappelijke doelstellingen, denk ik dat we het daar gauw mee eens kunnen worden.

Alleen, waar ik wel heel erg mee worstel met dit voorstel is-, ja, het voelt voor mij een beetje als een voorstel dat op twee gedachten hinkt, laat ik het zo maar zeggen. Ik zie aan de ene kant namelijk dat we helemaal inzetten op maatschappelijk rendement en aan de andere kant zie ik woorden als "laag financieel risico willen we ermee lopen", "we zoeken naar pensioenfondsen en banken om mee te gaan doen hierin" en "we kijken hoe we het onder kunnen brengen bij onze BOM". Op dat laatste kom ik dadelijk nog even terug, want dat vind ik op zich een prima idee, maar dat eerste vind ik een beetje raar, als je het erover hebt dat dit vooral over het maatschappelijk rendement gaat. Met alle respect, tenzij je de MVO-takken van de pensioenfondsen en banken hierbij aan wilt haken, denk ik dat, als je ze aanhaakt, je toch heel erg naar financieel rendement gaat kijken, en dat was nou juist niet de bedoeling hiervan, maar kunnen die banken en pensioenfondsen het volgens mij ook wel zonder ons af. Dit brengt mij eigenlijk op een beetje fundamentele vraag: is dit niet wat de BOM al dient te doen? Waartoe is de BOM op aard' op het moment dat wij bij de BOM blijkbaar uitgaan van financieel rendement en een los fonds nodig hebben om te beoordelen op maatschappelijke rendementen en daar werkkapitaal voor te verschaffen? Ik vraag me echt af, als we dit nodig hebben, en zeker op de manier zoals het nu beschreven is, of wij niet eens kritisch moeten kijken naar onze opdrachtbeschrijving voor onze BOM. Ik vind het dan ook op zich prima om het onder te brengen bij de BOM. Bij de BOM hebben we verschillende fondsen en daar kun je ook verschillende eisen aan stellen. Dan mag dit wat mij betreft een fonds zijn met inderdaad een rendement van nul procent, want het zou ons niet om het financieel rendement moeten gaan. En dan moet een ander fonds misschien een wat hoger rendement-, of we zetten überhaupt het rendement bij de BOM wat lager. We hebben niet per se een geldmaakmachine nodig die concurreert met venture capitalists en private investeerders. Dus voor mij zit eigenlijk de vraag aan het college erin: waarom doen we dit niet al bij de BOM? Wat weerhoudt ons in de huidige opdracht aan de BOM om dit soort zaken te doen? Kunnen we dat niet aanpassen, zodat dit fonds als losse entiteit volstrekt onnodig wordt? Wat is dus de meerwaarde hiervan?

Hetzelfde verhaal eigenlijk in het begin van het fonds. We hebben Braventure en het Brabant Startup Fonds. Op welke manier passen deze initiatieven daar niet binnen? Want het zijn uiteindelijk wel initiatieven die geld moeten verdienen. Ik kan me heel erg voorstellen dat we zeggen "nou, dit zijn initiatieven die misschien een wat langere aanlooptijd nodig hebben dan de markt regulier acceptabel vindt, uiteindelijk gaan ze geld verdienen, dat is meer risico, doen we als overheid, maar wederom: pas dan de eisen voor Braventure, het Startup Fonds en de BOM aan, dat dat gewoon kan".

Voorzitter, dat is eigenlijk mijn belangrijkste punt en ik ben oprecht heel benieuwd naar het antwoord van de gedeputeerde daarin.

Tot slot ben ik nog wel benieuwd naar het punt van het rendement, waar het al even over ging. Ik ben ook wel benieuwd naar wat precies bedoeld wordt met de banken en de pensioenfondsen. Zijn dat inderdaad de MVO-takken, of gaat het gewoon om de reguliere financiële kant? En ik ben ook wel benieuwd, als dit echt voor kleinere ondernemingen is, waarom een partij als Qredits

hiervoor niet een geschikte partij zou kunnen zijn, want die is per slot van rekening ook opgezet als aanvulling op de reguliere financiële instrumenten om ondernemers een goede start te geven. Dat zijn mijn vragen, maar ik zie dat ik nog een interruptie heb.

De **voorzitter**: Ja, zeker, ik hou het in de gaten, dus ik was van plan de heer Vreugdenhil ook daadwerkelijk het woord te geven. Ga uw gang.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik heb aandachtig naar de heer De Kort geluisterd en ik kan zijn verhaal ook heel goed volgen. Dat is precies ook een beetje onze worsteling, om toch meer scherp te krijgen in die uitvoering. Want ik denk dat we het over de hoofdlijnen wel eens zijn, over wat we daar onder kunnen brengen, maar eigenlijk de uitvoering, en ik ben het helemaal met u eens van: moet je dan financieel rendement halen, of ga je daar echt gewoon voor maatschappelijk rendement? Maar ik ben zelf aan het worstelen "hoe krijgen we die grip er wel op, zonder dat we het helemaal loslaten daarin?" Kunt u er dan een eind in meekomen dat we zeggen: de komende maanden gaan we toch kijken hoe die uitvoering plaatsvindt, we hoeven niet aan het stuur te zitten, maar we willen wel nadrukkelijk zien hoe die uitvoering loopt, of we eventueel nog nadere voorwaarden of eisen moeten stellen, of bijvoorbeeld het financieel rendement aan moeten passen en dergelijke, om er toch een stukje grip op te houden dat de goeie projecten ook daadwerkelijk gerealiseerd worden? Want nu is het wel heel erg breed, zoals u zelf in uw openingszin ook zei.

De **voorzitter**: De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Dat het heel erg breed is, is voor mij eigenlijk niet het punt, want het gaat mij om het halen van het maatschappelijk rendement. En ja, je hoort net al bij de vorige sprekers dat er nog van alles aan toe te voegen is qua breedte, waar best wel wat voor te zeggen valt. Dat rendement is een van de vragen die de heer Van Hattem ook had, en ik ook: voor welk rendement gaan we nu eigenlijk, is dat 5 procent, of is het 0,2 tot 0,8 procent? Want 'normale economische omstandigheden', waar we overigens vandaag de dag nog verre van zijn, 0,2/0,8 procent is al wat anders dan 5 procent, dus eerst wil ik wel even weten van de gedeputeerde "wat is het gewenste rendement?". Ik kan wel een eind mee met wat u zegt, mijnheer Vreugdenhil, maar voor mij is het dus eigenlijk veel fundamenteeler: waarom hebben wij dit nodig, wat doen wij niet goed bij de BOM en bij Braventure, dat blijktbaar daar het maatschappelijk rendement niet dusdanig centraal staat dat wij een extra vehikel nodig hebben? Hij zit voor mij echt wel effe wat fundamenteeler, dus die zou ik dan juist graag toegelicht willen hebben. Die is mij nu nog niet duidelijk geworden. U loopt nog langer mee dan ik, dus wellicht is het u wel duidelijk.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): U stelt vragen, mijnheer De Kort, die wij in de afgelopen jaren ook al vaker gesteld hebben en daarom vind ik het ook wel aardig om zo eens te kijken, maar goed, het ligt nu wel voor en wellicht wordt het vandaag aangenomen, dus gaat de BOM die opdracht krijgen. Alleen, ik voel me er nog een beetje ongemakkelijk bij om het dan zomaar uit handen te geven en te kijken hoe het gaat lopen. Dus ik zoek naar een mogelijkheid waarin we als Staten toch ook in positie blijven in de komende maanden- eerst de antwoorden op uw vragen afwachten, maar goed, we komen zo toch tot stemming, om toch te zorgen dat de goede maatschappelijke dingen met het geld gedaan worden, en daar ben ik eigenlijk even naar op zoek, om daar comfort te vinden en daarna in het debatje met het CDA en nu ook met u te kijken hoe we hier met elkaar kunnen komen tot een aanpak waarin we in positie blijven als Staten.

De **voorzitter**: Korte reactie van de heer De Kort, want dan gaan we afsluiten.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, het lijkt me prima om ook aan de gedeputeerde te vragen hoe we daar op de hoogte gehouden kunnen worden. Je ziet nu dat het een voorstel is dat hinkt tussen twee portefeuilles, Sociale Veerkracht en de heer Van Pinxteren en de heer Van Gruijthuisen. Ik denk dat dat een van de redenen is dat dit voorstel een beetje, ja op twee gedachten hinkt. Dus ik wil ook voorkomen dat wij hem straks kwijt zijn als hij helemaal verloren raakt in de Bermudadriehoek tussen de verschillende beleidsterreinen bij de provincie. Dus ik ben het met uw oproep eens, mijnheer Vreugdenhil. Laten we zeker even kijken hoe we hier wat grip op kunnen krijgen.

De **voorzitter**: Dank u wel. U was aan het einde gekomen van uw verhaal, hè?

De heer **De Kort** (PvdA): Jazeker.

De **voorzitter**: Dan geef ik het woord aan de heer Rutjens namens Groep Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Ik heb ook fundamentele vragen, ik merk het bij veel andere woordvoerders, die hebben wij duidelijk ook en daar wil ik graag mee beginnen. Het Brabant Outcomes Fund, het Brabantse Uitkomsten Fonds, whatever, is inderdaad een pilotproject nu onder het vroegere programma Sociale Veerkracht, een activiteit die het college wil meenemen uit dat oude beleidsthema Samenleving, die zouden we dan gaan integreren in andere beleidsthema's. Als ik naar die achtergrond kijk, zou je verwachten dat zo'n pilotproject als die BOF eerst wordt afgerond, geëvalueerd en dat we dan gaan kijken van "heeft dat de resultaten gebracht die we ook wilden?". Wat waren die verwachte resultaten dan eigenlijk en zijn die resultaten op een efficiënte, kosteneffectieve manier behandeld? Dat is eigenlijk de definitie van "is het geld nuttig besteed?" Als ik dan het soort van evaluatie lees, dan lees ik – een aanbeveling –: laat juryleden de selectiecriteria mee definiëren. Dan is toch echt mijn vraag aan Gedeputeerde Staten dat het hopelijk niet de bedoeling is dat PS buitenspel worden gezet. Of gaan we dan echt onze controlerende taak uitbesteden aan een ongekozen jury? Ook wordt gezegd "leg de criteria duidelijk uit aan de ondernemers". Dat vind ik heel bijzonder, als je dat pas achteraf bedenkt, nadat je die mensen al geld hebt gegeven.

En dan zijn er inderdaad, er werd al aan gerefereerd, tien lessen. Wat ik dan lees, is een hele hoop consultantstaal waarbij nooit echt de vraag wordt beantwoord "is dat geld nuttig besteed?" Daarom ben ik gaan kijken naar de voorbeelden, want die zijn er wel degelijk. Ctalents bijvoorbeeld is een project voor mensen met een zintuiglijke beperking. Ik las het, ik zag het prachtige initiatief, een heel mooi filmpje, een man die bijvoorbeeld een koffiestand beheert waar je met gebarentaal kan bestellen, en ik dacht eigenlijk alleen maar: dank je wel. Statushouders gingen blijkbaar een baan krijgen, er was een refugee team waar immigranten bij evenementen gingen helpen. En wat je ook van die individuele initiatieven vindt: heeft dat resultaat gehad? Welk resultaat hadden we tevoren als Provinciale Staten vastgelegd, of, anders gesteld: welk probleem is er opgelost? Was het oplossen van dat probleem een taak van de provincie? Wanneer hebben we dat besloten? Kortom: is het geld nuttig besteed?

Daarom wil ik terug naar een fundamentele vraag, twee fundamentele vragen, of een verschil. Het is duidelijk dat we terug moeten naar de basis. Als wij samen iets willen bereiken, dan is het noodzakelijk duidelijk te maken wat dat is: wat is het probleem? Is het oplossen van dat probleem een overheidstaak, een provinciale taak, wat denken we is de beste manier om dat resultaat te behalen? En als we dat eenmaal hebben, dan kunnen we zeggen: hoe ziet succes eruit, hoe gaan

we dat meten, wat mag het kosten? Daarover gaan we in debat. Voor de evaluatie en verantwoording achteraf hebben we dan al parameters waarover we ook weer, indien nodig, in debat kunnen gaan. Want als wij het democratisch eens zijn, dan kun je voor activiteiten, of een doel, beleid maken en eventueel ook bijvoorbeeld subsidie geven.

Als je aan de andere kant kijkt, dan heb je dus bankieren en investeren voor rendement. Net als ondernemen zijn dat geen kerntaken van de provincie, maar geld is natuurlijk wel een belangrijk middel voor de provincie, om die provinciale taken uit te kunnen voeren. En inmiddels is er door het ongeremd bijdrukken van euro's een overschot aan geld. Bestaande mkb'ers merken daar heel weinig van helaas, want zij kunnen niet makkelijker lenen bij de gewone bank. Wel is er inmiddels zoveel geld dat er sprake is van een negatieve rente waardoor je pensioen in waarde daalt, je geen spaarrente meer krijgt en waardoor in de jacht op een beetje rendement aandelenkoersen blijven stijgen en er zelfs al beursnoteringen zijn voor bedrijven die geen activiteit hebben, maar wel geld. In deze door geld bijgedrukte gedreven markt verdringen crowdfunders, angel investors, pensioenfondsen en venture capitalists zich om allerlei hippe startups te financieren. En inmiddels kun je in die markt stellen dat om ideeën te herkennen die echt niemand wil kopen, of er vrijwillig geld in wil investeren, dat je alleen maar hoeft te kijken naar die businessplannen en die elevator pitches die door een of andere overheid met gemeenschapsgeld worden gefinancierd, omdat ze wél hoog scoren op de woordbingo groen, circulair, duurzaam, inclusief, maar het dus niet gaat om echte ondernemers die op eigen risico producten maken die een klant wil kopen. Er wordt een groep quasi ondernemers gecreëerd die aangeleerd is om jury's van ambtenaren en bestuurders te overtuigen om hun gemeenschapsgeld ter beschikking te stellen.

In dat kader, terugkomend naar de BOF1, weten we dus niet echt of dat werkte als pilot onder Sociale Veerkracht. Is dat geld nuttig besteed? Maar toch gaan we nu een vehikel maken, althans: dat is het voorstel, om een pot geld klaar te zetten met wel een heel breed doelstellingenkader, wat GroenLinks ook zei: voor wie is dit fonds eigenlijk? Want ik lees inclusieve energietransitie, inclusieve arbeidsmarkt, circulaire economie, natuurinclusieve landbouw, en dat is zó breed dat bijna elk idee met de juiste woorden wel geld zou kunnen krijgen. Dat betekent ook, voor ons als democratisch verantwoordingsorgaan, dat een gedegen evaluatie achteraf door ons, Provinciale Staten, bij voorbaat al tot hele grote verwarring gedoemd is. En als ik dan verder lees, dan volgt er weer consultants- en ambtelijke taal: integraal, brede welvaart, people planet profit, impact, draagvlak, et cetera. Maar de vraag "wordt het geld nuttig besteed?", dát willen mensen weten. Dus ik keek naar de voorbeelden. Er was een prachtig overzicht met pictogrammen en plaatjes en ik lees de voorbeelden, en ook die geven weinig vertrouwen in een nuttige besteding. Want sinds wanneer is het bezorgen van groente op bakfietsen een taak van de provincie? Het staat er echt. Welk probleem is opgelost? En een heel bij elkaar gezocht voorbeeld: het was lastig voor mijn zoon om zonder diploma een baan te vinden, nu werkt hij bij een bedrijf dat circulaire zonnepanelen maakt. Sorry hoor, dat is wel zó bij elkaar gezocht. Mijn favoriet is toch echt: ik draag graag mooie kleding, de winkel met kleding van Nederlandse hennep is mijn favoriet, daar kan ik mijn kleren leasen, zodat het betaalbaar blijft. De modevoorkeur van deze meneer, die blijkbaar een probleem voor zichzelf heeft gemaakt, of voor zijn portemonnee, en die nu kleren wil huren in plaats van kopen: sinds wanneer is dat een probleem voor de provincie? Wordt ons geld nuttig besteed? Daarom is het wellicht verstandiger om ons eerst te beperken tot evaluatie van die eerste BOF, die evaluatie van de eerste BOF die uit Sociale Veerkracht kwam, en dat we dat meenemen in de overwegingen om al dan niet een tweede BOF als instrument te willen gebruiken voor specifiek beleid. Graag vragen we dan ook aan Gedeputeerde Staten om expliciet duidelijk te maken welke specifieke doelen het best, of ook, door zo'n BOF, door zo'n fonds, bereikt zouden kunnen worden en niet door andere, bestaande beleidsinstrumenten. En heel belangrijk: als we weten wat we willen bereiken, als we dat samen hebben vastgesteld, dan leggen we dat vast in beleid. Dat

doen we hier in PS en GS. Dan hoort dat onderdeel te zijn en te blijven van democratisch afgesproken beleidsdoelstellingen die we controleren, en dat hoort dan ook transparant op de provinciale begroting te komen, die we ook weer democratisch controleren.

Een oproep aan mijn collega's van Provinciale Staten. Zet uzelf niet buitenspel door nieuwe entiteiten te creëren die door hún keuzes beleid gaan maken. Wij zijn gekozen, wij mogen die verantwoordelijkheid niet weggeven aan een ongekozen jury.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. U wordt geïnterrupteerd door de heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, dank je wel, voorzitter. Als ik zo luister naar de heer Rutjens, dan hoor ik dat hij kritisch is op de vorm zoals die hier ligt op het Statenvoorstel van de BOF2, maar vanuit het bestuursakkoord bent u het met de VVD eens om Sociale Veerkracht integraal toe te passen op verschillende beleidsterreinen en verschillende agenda's. Wat is voor u dan een alternatief? Hoe ziet u dat op een andere manier dan? Want dit is natuurlijk wel zoals het in het bestuursakkoord beschreven staat.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Nee, dit is niet hoe het in het bestuursakkoord beschreven staat. De doelstelling staat in het bestuursakkoord beschreven, dat ben ik absoluut met u eens en dat onderschrijven we ook natuurlijk. Maar wat ik heel duidelijk wil hebben, is dat we twee dingen hebben. Dit vehikel dat nu opgetuigd wordt, dit beleidsinstrument, is niet een geschikt middel, want je gaat twee dingen met elkaar combineren. Je gaat beleid, dat al dan niet met subsidie gepaard gaat, leningen, giften, wat dan ook, proberen te mixen met een soort "we gaan ook nog rendement halen", en om dat dan een beetje te verdoezelen gaan we dat 'maatschappelijk rendement' noemen. Hou het zuiver, zeg gewoon: we hebben beleid, dat voeren we uit, dat kost geld, dat zetten we op de provinciale begroting. En aan de andere kant heb je bankieren, investeren, ondernemen, wat geen taak is van de overheid, ook niet van de provincie. Laten we dat niet gaan mixen. Dus als je dat brede integrale beleid wilt, maak dan breed integraal beleid en jat niet een idee van een vorig college en maak het al veel groter.

De **voorzitter**: De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ik heb er verder geen vervolgvraag op, voorzitter.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. De heer Rutjens was aan het einde gekomen- O, ik zie de heer Altundal nog.

De heer **Altundal** (SP): Dank u wel, voorzitter. Op zich kan ik wat de heer Rutjens zegt goed volgen. Ik wil vragen of de heer Rutjens ook consistent is, als hij breed, integraal wil kijken, of dat ook betekent naar andere fondsen, zoals innovatiefonds en investeringsfondsen. Want ook daar kun je kijken of je klimaatdoelstelling, circulaire economie, sociale innovaties kunt financieren vanwege het maatschappelijk rendement dat je daarmee kunt halen. Hoe denkt de heer Rutjens daarover?

De **voorzitter**: Ga uw gang.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel voorzitter en dank u wel mijnheer Altundal. Ik denk dat u een heel goed punt aanstipt. Ik denk dat het vaak heel belangrijk is om dingen zuiver te houden.

Kijk, we hebben het nu niet over die andere fondsen, dat staat niet op de agenda, dus eigenlijk zou ik er niet op moeten ingaan, maar gewoon om een idee te geven. Ik denk dat het in het algemeen belangrijk is om het zuiver te houden, dat als je het hebt over een democratie, als wij beleid gaan formuleren, dat we dat gaan doen, beleid formuleren met acties en budget dat erbij hoort, et cetera. Maar laten we niet in een soort hybride vormen allemaal dingen op een hoop gooien en integraal noemen, wat eigenlijk een codewoord is voor "het is uiterst verwarrend, niemand weet meer wat er aan de hand is", laten we dat gewoon niet gaan doen. We kunnen het met elkaar oneens zijn over welk beleid er moet worden gevoerd, daar hebben we een debat over. We kunnen het met elkaar oneens, of eens, zijn over welke doelstellingen we willen behalen, daar hebben we een debat over. Wat je *niet* moet doen, is een hele grote pot geld maken, of een klein potje geld, dat maakt niet uit, en dan zeggen "ja, dan laten we dat een beetje over aan mensen die dan bij een jury gaan vertellen waarvoor we het zouden moeten gebruiken". Dat is onze taak.

De **voorzitter**: Mijnheer Altundal, wilt u nog kort reageren?

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, ik snap dat het niet bij dit onderwerp hoort, maar het gaat om de consistentie, want de maatschappelijke vraagstukken, het maatschappelijk rendement beperken tot alleen Sociale Veerkracht en vanuit Sociale Veerkracht een discussie voeren, dan ben ik ook benieuwd naar de politieke opvatting van de heer Rutjens en zijn partij, want dat betekent dat de heer Rutjens in feite zegt: als we het zo breed willen trekken, dan zou je consistent naar alle beleidsterreinen van de provincie moeten kijken. Ik snap dat de heer Rutjens zegt dat dit niet het onderwerp is, maar ik was benieuwd naar zijn opvatting als partij over dat innovatiefonds, dat nu ook alleen maar een financiering is die revoluerend is, of hij ook bereid is om te kijken van: ja maar, we zijn geen financiers, we zijn geen beleggers, we moeten onze maatschappelijke opgaven realiseren, dus dan zou je ook in het innovatiefonds de taak van Sociale Veerkracht kunnen laten opnemen.

De **voorzitter**: De heer Rutjens gaat antwoorden binnen de context van het voorstel dat nu voorligt.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Nu maakt u het me heel moeilijk, voorzitter, maar ik wil wel heel graag mijnheer Altundal antwoorden. Even kijken, hoe zeg ik dat dan? Nee, mijnheer Altundal, ik wil het juist niet breed maken, maar misschien ligt dat even aan de semantiek, aan het woord. Ik wil het juist niet breed maken, ik wil het juist zuiver houden, dat is een beetje de essentie van het verhaal. En mochten wij in de toekomst ooit over andere fondsen praten, waarbij vergelijkbare dynamieken als die bij het BOF2 zich voordoen, dan denk ik dat we opnieuw een vergelijkbare discussie hebben. Laat ik het dan zo stellen. Helpt dat een beetje? Oké.

De **voorzitter**: Goed. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel voorzitter, want ik wil de heer Rutjens gewoon even goed begrijpen. Als ik uw verhaal zo hoor, zegt u eigenlijk: het budget mag best, en moet eigenlijk, ingezet worden gewoon binnen de beleidsvelden zoals die we hebben, en we hebben twee weken geleden bij de perspectiefnota-voorbereiding ook gezegd van "juist de sociale component is heel belangrijk voor de komende periode, dat moeten we ook doorspreken", maar zegt u van: het is niet effectief om dat in een fondsvorming neer te zetten? Want als dat een beetje de lijn is, dan zou het wel heel aardig zijn om toch nog eens een keer door te denken, en is het nu misschien te vroeg om hier een beslissing over te nemen, om wel het budget dat hier beschikbaar gesteld wordt ten volle in te zetten voor die sociaalmaatschappelijke vraagstukken.

En ik hoorde bijvoorbeeld de heer Van Hattem al zeggen van “die IDOP's in het verleden, die waren heel effectief, op een heel goede manier, die raakten echt direct ook die welzijnskant van de mens”. Kijk, als u zegt van “ik ben bereid om daar het budget voor in te zetten”, dan komt er weer een andere discussie op tafel die wellicht best wel openingen biedt om het effectiever te doen.

De voorzitter: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Mijnheer Vreugdenhil, u duidt hem perfect, dank u wel. Dit is, denk ik, precies het punt. We hebben met z'n allen afgesproken dat we bepaalde doelen willen behalen, we hebben met z'n allen afgesproken dat daar een bepaald budget bij hoort. Ik vind dit instrument totaal niet geschikt, omdat het onzuiver-, nou ja, goed, ik heb m'n verhaal gedaan, maar als u dan zegt “oké, er is een andere manier om dat te doen, en daarom steunen we bijvoorbeeld mijnheer Van Hattem's motie, die past binnen dat beleid, die past binnen dat budget, maar niet over zo'n investeringsvehikel gaat”, precies dat. Ik denk dat we dat debat moeten hebben, en dat hebben we helaas gemist. We hebben vergeten het te hebben over dat debat, maar we zijn bezig gegaan van “laten we een pot geld maken, die noemen we BOF2”, en vervolgens gaat iedereen rond die ruif zitten om dat op te eten. Er is een cruciale stap in het midden die we zijn vergeten. Dat is een beetje waar u misschien op duidt. Dat kan de IDOP zijn, dat kan misschien iets anders zijn, en dat doen we dan niet door middel van een investeringsfonds, maar door middel van gewoon geld uitgeven, dat wat de overheid doet.

De voorzitter: Helder, mijnheer Vreugdenhil?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, ik zal er in mijn eigen termijn nog op terugkomen.

De voorzitter: Oké. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van de heer Rutjens. Ik geef het woord aan mevrouw Vlasveld namens de Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Brabant in 2050 is welvarend, verbonden, klimaatproof en vernieuwend. Maar wat verstaat u dan onder welvarend? Dit betekent niet alleen maar gelukkig in geld, maar bevat algeheel geluk, gezondheid en veiligheid van de Brabanders in de breedste zin van het woord. Om in te zetten op die brede welvaart is het Brabant Outcomes Fund in het leven geroepen. De Partij voor de Dieren is er voorstander van om integraal te investeren, investeringen die niet alleen uitgaan van 'profit', maar vooral ook van 'planet' en 'people'. Kijkend naar dit stuk, ben ik dan eigenlijk verbaasd dat de provincie niet al haar investeringen op de BOF-manier insteekt. De BOF gaat over een integrale aanpak, een aanpak waarbij gekeken wordt naar zaken die onze provincie zaken opleveren zoals die brede welvaart en een leefbaar en klimaatproof Brabant, iets wat de provincie te allen tijde na zou moeten streven. Kunnen we ervan uitgaan dat elke euro die de provincie uitgeeft buiten de BOF om dan ingezet wordt voor sectorale investeringen die níét bijdragen aan die brede welvaart en een leefbaar en klimaatproof Brabant? Graag een reactie hoe dit zich met elkaar verhoudt.

De voorzitter: Dank u wel.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Excuus, ik had even een scrollprobleem.

De voorzitter: Gaat u verder.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Mijn tweede punt, voorzitter. De afgelopen bijeenkomsten rondom Samenleving vonden plaats met het zwarte randje van bezuinigen, bezuinigen, bezuinigen. In dit stuk lees ik dat de toch al getergde portefeuille Vrijetijd, Cultuur en Sport het leeuwendeel van de BOF ophoest. Ondanks dat er sprake is van een integrale aanpak tussen de partijen, zijn er portefeuilles die expliciet als voorbeeld worden genoemd, Natuur, Landbouw, Energie, maar die minder dan een kwart van Samenleving hieraan uitgeven. Daarbij komt nog eens dat er twee portefeuilles missen, zoals al eerder werd genoemd: Ruimte en Mobiliteit. Als er sprake is van een integrale aanpak, zouden dan niet alle portefeuilles even veel moeten uitgeven aan de BOF?
Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mevrouw Vlasveld. Ik geef dan het woord aan de heer Brouwers namens 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Voorzitter. Als je het voorstel leest, dan klinkt het allemaal heel positief, zelfs vaak té positief. GS hebben een doel en daar wordt echt naartoe geredeneerd met allemaal positieve uitkomsten. Maar waar blijft – het is eerder al heel duidelijk door de heer Rutjens gevraagd – de evaluatie van BOF1? En de vraag blijft: is dit nou eigenlijk wel een taak voor de provincie? Maar, voorzitter, we zitten nog met heel andere problemen, en die wil ik hier even bij halen: de mkb'ers die het heel moeilijk hebben, maar ook een cultuursector die mede dankzij het beleid van de provincie op z'n gat ligt, met daaroverheen als absolute knock out voor die sector ook nog een pandemie. GS vragen ons om maar even zeven miljoen euro te voten voor nieuwe projecten, met ook nog een risico-afdekking van 1,5 miljoen euro. Voorzitter, het is goed om ambitie te hebben, maar je kunt ook overdrijven. Zouden we niet eerst eens de cultuursector haar levensvatbaarheid gunnen en in plaats van zeven miljoen euro bezuinigen dit voor de sector levensreddende geld in de nog net niet dode cultuursector steken, een sector die we als provincie laten stikken door juist nu zeven miljoen euro te bezuinigen? Voorzitter, waar aan alle kanten het bijna onmogelijke wordt gedaan om sectoren te redden, gaan we deze noodlijdende sector toch niet kopje onder laten gaan?

Voorzitter. 50PLUS roept de gedeputeerden op: doe alsjeblieft uzelf en Brabant een plezier en laten we stoppen met alle trainerende onzin, en dan heb ik het over de installatie van een wél integere commissie. Laten we de koe bij de horens vatten, knopen doorhakken en stoppen met moeilijk doen naar alle organisaties in de cultuursector die door provinciaal beleid, en niet te vergeten de situatie, buitenboord zijn gevallen, en gebruik die zeven miljoen euro om die cultuursector in onze provincie en uzelf de reddende hand toe te steken. En, voorzitter, niet om het een of ander, maar voor de projecten die u in gedachten heeft hebben we toch ook een Prins Bernhardfonds, een fonds dat kleine initiatieven steunt, en voor de grotere initiatieven – het is al eerder gezegd – kunnen we toch zeker terugvallen op de BOM? Langs die weg, die wij u voorstellen, vindt u alleen maar winnaars en, belangrijker: tevreden Brabanders. Graag hoor ik hoe de gedeputeerde daartegen aankijkt.

Dank u wel, mevrouw de voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Brouwers. Ik geef het woord aan de heer Van den Broek namens Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Laat ik beginnen met dat Lokaal Brabant de BOF als een voorbeeld ziet, een tool waarmee beweging ontstaat en die stimulator kan zijn voor creatieve ondernemende en ook gelukkige Brabantse ondernemers en burgers. Het biedt

perspectief en geeft ruimte en financieel draagkracht om in een brede welvaart ook brede welzijn in te brengen.

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis, beoogt u op de heer Van den Broek te interromperen, of was het gewoon een beetje laat?

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Mijnheer Brouwers was ineens heel erg snel klaar, dus ik was inderdaad aan de late kant. Mag het nog, voorzitter?

De **voorzitter**: Nou ja, vooruit. Sorry, mijnheer Van den Broek, mevrouw Meeuwis mag nog eventjes interromperen.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Ja hoor, ik geef alle ruimte daarvoor.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Excuses. Mijnheer Brouwers deed eigenlijk heel concreet voorstellen om het anders te doen en ik was heel benieuwd of hij daar ook een amendement of een motie voor in gedachten had, want ik vond dat hij heel aansprekende voorstellen deed.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Mevrouw de voorzitter, ik wacht even op het antwoord van de gedeputeerde.

De **voorzitter**: Oké, dan gaan we terug naar de heer Van den Broek. Gaat u verder mijnheer Van den Broek, sorry voor het storen in uw betoog.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Nee, nee, alle begrip daarvoor. Bij digitaal vergaderen moeten dergelijke dingen ook de ruimte kunnen krijgen.

De BOF2 is gericht op ondernemingen die bijdragen, zo staat geschreven, aan de balans tussen people, planet en profit. De tussenevaluatie van de BOF1 laat zien dat pilots verbeteringen en zeker nieuwe inzichten met zich mee hebben gebracht. De BOF2 heeft daardoor meer ingezet op onder andere de samenwerking en financieel commitment, zowel op de risico's als het rendement van diverse provinciale programma's. Een heel andere benadering, breder. De BOF is een meetbaar en afrekenbaar instrument waarmee we onze doelstellingen aan de brede welvaart inzetten voor alle Brabanders. Daarmee is de BOF nog meer een instrument waarbij praktisch uitvoering gegeven wordt aan het bestuursakkoord, waarmee we het thema Samenleving en Sociale Veerkracht integraal en horizontaal inzetten bij andere beleidsprogramma's, helaas nog niet allemaal, maar de meeste komen hier ook financieel in mee, in het rendement.

Toch enkele aandachtspunten. Zoals ook betoogd door Statenlid de heer Hendriks van het CDA, missen wij in de brede welvaart specifiek de criteria welzijn en gezondheid en dragen het college op om deze toe te voegen aan de beleidsdoelstellingen van de BOF. Daarvoor zullen we dan ook een motie indienen.

Het onderbrengen van de BOF2 vraagt ook een ander aandachtspunt ten aanzien van onderbrengen bij de BOM en het behalen van de provinciale doelstellingen. De BOM heeft, zoals we dit kunnen beoordelen, een beperkt afwegingskader om de BOF als meet- en afrekeninstrument te hanteren. Daarvoor zouden de doelstellingen van de BOF een integraal onderdeel moeten zijn bij het waarderen, monitoren en ook het evalueren van aanvragen en toekenningen van BOF2-regelingen. Ook hebben wij als Staten, om onze controlerende taak goed op te pakken-, en tevens sluiten deze afwegingskaders goed aan op de aanbevelingen die we mee hebben gekregen, ook van de Zuidelijke Rekenkamer, waar onze aandacht gevraagd wordt voor: hoe gaan wij de indicatoren en de afwegingskaders aan de voorkant goed meenemen? De

vraag die ik daarbij heb aan de gedeputeerde is: kunt u ons aangeven met welke criteria of indicatoren de BOM de brede welvaart buiten het financieel rendement ook het maatschappelijk rendement meetbaar en afrekenbaar wil maken? En dit ook in het belang, niet zozeer om een toetsing te hebben, maar vooral ook om in de uitvoering de waardering, de toewijzing, monitoring en evaluering van de aanvragen die er komen. Graag had ik daar van de gedeputeerde eerst antwoord op gehad, dan zal ik er in tweede termijn op reageren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan geef ik tot slot het woord aan de heer Vreugdenhil namens ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorzitter. Ik loop al wat jaren mee in de Brabantse politiek en ik mag op elk dossier het woord voeren. Als iemand mij vorige week had gevraagd van "Hermen, wat is de BOF en wat vind jij van de BOF?", en ik kreeg die vraag inderdaad van mijn steunfractie afgelopen week, ik kon er eerlijk gezegd gewoon geen antwoord op geven, en dat zegt al genoeg. Ik kon er wel iets over zeggen, maar echt de details van wat nou de meerwaarde was, dat zegt al genoeg dat hier best een aantal vragen over leven. Die vragen komen ook voort uit het project Sociale Veerkracht van de vorige periode, die we wat mij betreft ook niet goed afgesloten hebben, waarbij een aantal open eindjes zaten en waarin dus ook die financiële structuren zaten die niet goed geborgd waren binnen onze hele beleidscyclus daarin, en die zie je nu ook terugkomen.

Ik denk dat we met het debatje met de heer Rutjens wel tot de twee kernpunten komen. Eén: een debat over "is het werken via fondsen wel het meest effectief als je met name ook het maatschappelijk rendement daarvoor in het oog wilt houden en niet alleen het financieel rendement?" En een tweede discussie, die we eigenlijk bij de begrotingsbehandeling vorig jaar zijn gestart als Staten, om veel meer ook zorg, welzijn en leefbaarheid op te pakken – het CDA kwam toen ook met de discussie over het armoedebeluid en dergelijke –, en die we eigenlijk pas twee weken geleden bij de voorbereiding van de perspectiefnota verder aangejaagd hebben en die nog een vervolg moet hebben. In die zin worstel ik er gewoon een beetje mee dat dit voorstel eigenlijk te vroeg komt, omdat we een aantal van de dingen die we nog door moeten discussiëren hier nog niet in verwerkt hebben, hier al wel fors geld in gaan voteren, maar tegelijkertijd niet weten welke criteria we er exact bij willen stellen, dat we vragen hebben – dat was mijn debatje ook met het CDA, de heer Hendriks – hoe wij die sturing willen gaan doen. Willen wij het zomaar uit handen geven en over twee jaar evalueren, of willen wij ook gewoon zicht hebben op hoe dat welzijn daarin ook echt een plek gaat krijgen, juist in een periode, MIR in corona, waarin we ook met z'n allen opgeschud zijn dat de provincie daar ook daadwerkelijk een rol in heeft? Ik worstel er dus heel erg mee en ik merk ook dat heel veel andere partijen ermee worstelen, terwijl we toch op de goede koers zitten en met elkaar aan het zoeken zijn hoe we zorg, welzijn en leefbaarheid toch veel steviger kunnen verankeren in het provinciaal beleid. Wat ik heel jammer zou vinden, is dat we door hier een klap op te geven zouden zeggen van "oké, we hebben die discussie gehad, we gaan weer over tot de orde van de dag en we zien het later wel".

Tegelijkertijd vind ik het ook belangrijk, en dat zei ik ook tegen de fractie van JA21, zal ik ze maar even noemen, dat met het budget dat hiervoor beschikbaar gesteld wordt ook wel echt richting dat zorg, welzijn en leefbaarheid gegaan wordt en dat we dat niet zomaar even in brede welvaart/economie gaan stoppen. Daarom leg ik maar gewoon een aantal vragen die al gesteld zijn, en ik in debatjes ook wat scherper heb gekregen, bij de gedeputeerde neer. Ik wens hem sterkte met de beantwoording ervan, maar ik hoop wel – en dan doe ik even ook een aftrap richting de tweede termijn – dat we tot een goed besluit met elkaar kunnen komen waarin we deze aspecten op een goede manier kunnen laten landen, en niet zomaar een besluit nemen omdat het besluit op de agenda staat. Want ik heb het gevoel dat we hier veel meer uit kunnen

halen, en met elkaar ook op de goede koers zitten om die debatten met elkaar te voeren, en dat we nu tot een besluit eigenlijk gedwongen worden op iets waar we ons niet helemaal senang bij voelen. Ik leg het maar neer zoals ik het voel. In tweede termijn zullen we er ongetwijfeld verder met elkaar over debatteren en zullen wij ook als fractie moeten kijken hoe we daar dan uiteindelijk ook onze stem zullen moeten bepalen.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Een vraag aan mijnheer Vreugdenhil. Duid ik het goed-, ik wil u geen woorden in de mond leggen, maar u vraagt eigenlijk om dit voorstel op een later tijdstip, als het meer gerijpt is wellicht, weer voor te leggen, of is het te vroeg om dat zo te zeggen?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Nou, dat is mijn worsteling, want niet voor niets hebben we ook de motie ingediend met CDA en andere om welzijn en gezondheid-, want dan hebben we in ieder geval een haakje om daarop te sturen. Of dat de oplossing is weet ik niet. Ik twijfel ook nog of het in een fonds nou de beste plek is. Er zijn meer partijen geweest, bijvoorbeeld de PvdA-fractie, maar ook andere fracties, die zeggen van "moet er wel rendement op zitten, of mag maatschappelijk rendement misschien zelfs wat kosten, dat je daar risico's in neemt?" In die zin vind ik het dus heel lastig. Als we met uitstel – en wat mij betreft is het geen afstel, van dat we het niet doen – tot een beter besluit komen waarin we wel alle dingen die hier in het debat aan de orde gekomen zijn een goede plek kunnen geven, dan zou dat mijn voorkeur hebben, maar als er een tussenoplossing nodig is met een motie, om dan een haakje te krijgen om straks de projecten te kunnen beoordelen en alsnog aan het stuur te zitten als Staten, zou dat voor mij een tussenoplossing zijn. Ik zit dus nog te worstelen daarbinnen en ik hoop dat de verschillende fracties mee willen denken hoe we gewoon recht kunnen doen aan het debat dat we hier voeren en tegelijkertijd op een positieve manier zorg, welzijn en leefbaarheid in dat provinciale pakket stevig houden voor de komende jaren.

De **voorzitter**: Voldoende, mijnheer Rutjens?

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Als ik daar nog een vervolgvraag aan mag toevoegen, voorzitter. Ik begrijp uw worsteling en ik begrijp dat u nu niet wilt zeggen "laten we het uitstellen tot een later moment", maar laten we verder gaan. Maar misschien is een debat – dit even ter overweging dan – niet het geijkte moment, maar eerder een soort themavergadering, om het wat minder politiek beladen te bespreken. Ik geef het even mee.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): De goede lijn is nu dat de gedeputeerde kan antwoorden op wat nu ingebracht is, en ik denk dat er veel mooie punten zijn aangedragen die constructief kunnen leiden tot een mooi beleid op zorg, welzijn en leefbaarheid. Dus laten we dat afwachten en laten we de tweede termijn benutten, met elkaar als Staten, om te kijken wat daar dan de goede koers in is. Wat mij betreft gaat dat dan nog een interessante tweede termijn worden.

De **voorzitter**: Ja? Oké, dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van de eerste termijn van uw Staten en ik stel voor dat we een kwartier- Ah, mevrouw Meeuwis heeft nog een interruptie.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ja, voorzitter, nog eventjes in vervolg op wat de heer Vreugdenhil zei en wisselde ook met de heer Rutjens. Omdat wij bijna allemaal met dezelfde vragen zitten, zou ik via de heer Vreugdenhil willen vragen of we niet ook de gedeputeerde mee kunnen laten nemen wat er tegen zou zijn om het inderdaad misschien op een later moment te agenderen. Dat zou ik eigenlijk graag al willen weten voordat we aan de tweede termijn beginnen.

De **voorzitter**: U heeft uw vraag ook indirect aan de gedeputeerde gesteld. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ik vind het wel een terechte vraag die u stelt, omdat ik denk dat er een heel aantal constructieve dingen aangedragen zijn vanuit de Staten die volgens mij niet passen binnen het voorstel dat hier ligt, waarin we eigenlijk al te veel een richting bepalen waarin die punten niet meer een plek kunnen krijgen. Dus ik zou de gedeputeerde ook mee willen geven om de constructieve reacties van links tot rechts hier in de Staten mee te nemen in de beantwoording, om te kijken hoe we hier uiteindelijk tot een voorstel kunnen komen dat volgens mij heel breed gedragen gerealiseerd kan worden, en dan zeg ik er nog maar een keer bij, want voor mij is het wel heel belangrijk: zodat zorg, welzijn en leefbaarheid in de komende jaren ook echt stevig verankerd kunnen worden. Dat zou mij een lief ding waard zijn, dus uw vraag geef ik graag zo door richting de gedeputeerde, om daar dan ook op te reflecteren.

De **voorzitter**: Ik dacht dat mijn microfoon aanstond, maar dat was niet zo. Ik was namelijk bezig om de heer Altundal nog het woord te geven.

De heer **Altundal** (SP): Dank je wel, voorzitter, en ik zat te wachten! Ja, ik kan me wel wat voorstellen bij wat de heer Vreugdenhil voorstelt. Als je kijkt naar de reacties en vragen die door alle fracties gesteld worden, ziet het ernaar uit dat er eigenlijk nog wat aan dit voorstel gesleuteld dient te worden. Maar dan is het wel goed het te hebben over "waaraan?", want we hebben ook een evaluatie van de bestaande BOF, de nieuwe criteria werden genoemd. Dus ik ben ervoor om het uit te stellen, als dat nodig is, maar het is wel het zoveelste voorstel dat ingetrokken wordt door dit college, waarbij ik me afvraag of bij dit soort voorstellen wel de nodige zorgvuldigheid in acht wordt genomen. Dus ik wil de heer Vreugdenhil vragen, en ook andere fracties, dat we dan een hand reiken-, dat bij intrekken bij de themabijeenkomst wel de kaders ook door ons aangedragen worden, wat we daarin willen bespreken.

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, ik zou de heer Altundal toch willen vragen het positief op te pakken, want je kunt het ook negatief oppakken. We hadden ook een BOF1 en dit is het vervolg erop, dus je kunt niet zeggen dat er ineens iets compleet nieuws komt. Dus laten we het positief oppakken, om te kijken naar de terechte vragen als: moet het binnen een fondsvorming, moet het met een rendement erop, hoe kunnen we die welzijnskant goed erin doen, hoe kunnen we nog scherper verankeren dat het bij de beleidsdoelstellingen van de provincie past, hoe kunnen we ook die discussie van de begrotingsbehandeling over de leefbaarheid daarin borgen?, want het is veel geld, dus die discussie zou je heel goed kunnen zwaluwstaarten daarin. Volgens mij zit u daar ook positief in. Ik wil niet eens spreken over intrekken of van tafel halen, nee, ik zie juist heel veel elementen vanuit deze discussie die het veel meer kunnen versterken en waardoor we eigenlijk een breed gedragen voorstel, waarin we werken, juist in coronatijd, aan leefbaarheid, welzijn en zorg, waar onze Brabantse burgers ontzettend naar vragen op dit moment, hoe we dat op kunnen pakken. Ik ken u ook dat u daar positief in wilt zitten, dus laten we dat vasthouden. Dus wat mij betreft niet een voorstel van tafel vegen en slecht je huiswerk gedaan,

maar de punten uit dit debat pakken die ook een meerwaarde kunnen hebben voor uiteindelijk de discussie die we met elkaar kunnen doen om gewoon een beter beleid te hebben voor de komende jaren, waar we met z'n allen, van links tot rechts, trots op zijn.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Altundal** (SP): Ja, ik zit er heel positief in, vandaar ook dat ik uw voorstel best wil steunen. Ik stel alleen voor dat we dan wel als Staten de kaders moeten geven waarbinnen wij die themabijeenkomst willen houden, welke onderwerpen we daar aan de orde willen stellen. Maar wat ons betreft zal ook het bestuursakkoord niet leidend moeten zijn. Dit is de uitvoering van een bestuursakkoord, wat een soort bezuinigingsoperatie is, en, dat hebben we ook gehoord, waar ook zelfs bij de BOM ondergebracht moet worden. Dus dan stel ik ook voor dat we dan ook vrij daarin gaan zitten om alle opties met elkaar te bespreken. Want zolang we binnen het bestuursakkoord blijven, en daarbinnen gaan bespreken, ik denk dat we niet ver komen. Want het is ook uitvoering van het bestuursakkoord-

De **voorzitter**: Mijnheer Vreugdenhil gaat nog heel kort reageren, maar we gaan niet het hele gesprek over het bestuursakkoord met elkaar voeren.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Nee, we gaan er niet het hele gesprek over voeren, daarom zei ik ook van: het momentum is ook gewoon eigenlijk lastig, omdat we straks de perspectiefnota moeten bespreken en daarna had het veel beter een plek gekregen, en dan kan het nog steeds op een positieve manier van het bestuursakkoord en de huidige begroting en dergelijke. Ik denk dat daar ook voldoende ruimte in zit om dingen op te pakken. Maar goed, daarom noemde ik ook het momentum om het nu al te doen voordat we eigenlijk die discussie, die we met elkaar ingezet hebben en nog niet uitgewerkt hebben over die zorgkant, dat we dit voorstel nu behandelen. En daar komen een aantal van die vragen, terechte vragen denk ik, vanuit onze Staten vandaan. De kaarten zijn wel iets anders geschud wat dat betreft.

De **voorzitter**: Ik denk dat dit een mooie afronding is van uw eerste termijn. Ik stel voor dat we een kwartier schorsen en dan gaan we verder met de beantwoording door de gedeputeerde. Tot over een kwartier.

Schorsing (15.29-15.45)

De **voorzitter**: Dames en heren. Het is een kwartier verder, ook in deze zaal. De vergadering wordt heropend. Het woord is aan de portefeuillehouder, de heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Dank je, Statenfracties, voor de uitvoerige inbreng die jullie geleverd hebben en het onderlinge debat, dat alleen maar nog meer duidelijkheid geeft over waar we op moeten letten tijdens de verdere ontwikkeling van dit fonds en de vormgeving van dit fonds. BOF2 is nadrukkelijk bedoeld als opvolger van BOF1, als fonds om maatschappelijke ondernemers te helpen een passende financiering te vinden die bijdragen aan een combinatie van de drie factoren people, planet en profit. Dus het is niet of-of-of, maar het is en-en-en. En dat doen ze binnen de context van brede welvaart en brede welvaar bevat wat dat betreft ook de beleidsvelden welzijn, welbevinden en gezondheid. Dat zit daar ook onder gepakt en in verweven.

Nadrukkelijk is in het veld gekeken, en ik zal dan ook maar gelijk daar een algemeen antwoord op geven: er is een marktorientatie gedaan in welke programma's het meeste behoefte is aan dit soort investeringen en daarbij zijn Wonen en Mobiliteit minder naar voren gekomen. Dat wil niet zeggen dat, als er projecten zijn die voldoen aan de voorwaarden zo meteen van het fonds, zij niet meegenomen kunnen worden. Jawel, dat zal zeker gebeuren, maar in de marktverkenning zijn deze beleidsterreinen er minder uit naar voren gekomen.

Dan ten aanzien van BOF1. Even terug naar de evaluatie van BOF1, terechte vraag. Daar werd gevraagd: is het project afgerond en kunnen wij een evaluatie ontvangen?

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd, mijnheer Van Pinxteren, door mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja, want ik had natuurlijk de vraag "waarom Wonen en Mobiliteit niet?". Maar die vraag was tweeledig. Het was niet alleen "waar hebben we geïnventariseerd en waar zouden projecten kunnen vallen?". U zegt "nou, ze zouden ook binnen die portefeuilles kunnen vallen". Dan zit ik wel met de financieringsvorm, want als ze ook daarin kunnen vallen, ja jongens, dan moeten jullie net zo hard meebetalen en dan zouden we wat meer voor cultuur over kunnen hebben, om maar even een dwarsstraat te nemen. Ik wil die dwarsstraat op zich niet nemen op dit moment, maar dan vind ik wel: ja, jongens, gelijke monniken, gelijke kappen, als het ook bij jullie kan vallen, betaal dan ook maar mee. Dan heb je een integraal fonds. Dus ik zou de heer Van Pinxteren willen vragen: oké, ze zaten misschien niet in die marktverkenning, maar ze kunnen wel, waarom betalen ze niet mee?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Het is een 'als, dan'-vraag en het is lastig om nu al te zeggen of er dergelijke voorstellen zullen komen en dergelijke onderwerpen aan de orde zullen komen. Ik denk dat dat een afweging wordt die op dat moment gemaakt moet worden met de desbetreffende portefeuillehouder op dat terrein.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Diemen, uw vervolgvraag is?

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Mijn vervolgvraag is: dat geldt natuurlijk net zo goed voor alle andere terreinen. Ook die weten niet precies of zij projecten hebben die in hun terrein vallen. Dan blijft nog staan: gelijke monniken, gelijke kappen, want je weet niet of die op Natuur valt, je weet niet of die op Voedsel valt, je weet niet of die op Energie valt. Die betalen al wel en zij betalen al niet. Weet je, als we bij de één wachten, dan moet je het bij de ander ook doen. Dus ik snap niet waarom je dan niet overal zegt: huppakee, iedereen 250.000 euro. Dan hebben we hem integraal weggezet.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Die keuze heeft het college op dit moment niet gemaakt. Het college heeft op dit moment de keuze gemaakt op basis van de verwachting vanuit de marktverkenning en wat ze vanuit de verschillende programma's verwachten, wat zich daar voor zal doen. We proberen zoveel mogelijk niet-sectoraal te denken, maar gewoon integraal te denken en er zijn ook projecten die over de verschillende portefeuilles en programma's heen gaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Diemen tot slot.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja, we mogen drie keer hè?

De **voorzitter**: Nou, ik wil wel vaststellen dat het geen verplichting is om drie keer te interrumpen! Het moet wel nuttig zijn. Mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ik snap het en ik snap het antwoord van de heer Van Pinxteren, maar dan zegt hij eigenlijk: wij hebben deze keuze gemaakt, poef. Ja, weet je, dan wil ik er ook wel sturing op dat, als ze niet meebetalen, zet er dan die projecten ook niet in. Dus waarom heeft u deze keuze gemaakt en waarom kunt u die keuze niet herzien, als u toch zegt "het kan nog integraler"?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Op het herzien van de keuze, zoals dat voorgesteld wordt, loop ik niet vooruit, want op dit moment is dat niet aan de orde. Vanuit de verkenningen zoals we die nu gedaan hebben is dit de lijn. Wij hebben ook gekeken naar de verschillende programma's vanuit de verschillende portefeuillehouders en dan komen we tot deze verdeling. Ja, het is wat het is op dit moment en binnen de huidige inventarisatie, wat eruit komt.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie door de heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Ik moet toch mevrouw Van Diemen bijvallen met een vervolgvraag, want die van haar zijn op. Ik geloof dat we het hier juist wel hebben over de inhoud van dat fonds. U zegt wel "dat is nu niet aan de orde, daar hebben we het niet over", maar ik zie alleen maar voorstellen van "we gaan dit uitbreiden, we gaan dat erbij doen, dit niet, dat wel", dus we hebben het er wél over. Ik begrijp daarom uw punt niet. Waar mogen we het dan wel en niet over hebben volgens u.

De **voorzitter**: Ga uw gang.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): We mogen het over heel veel dingen hebben en ook de komende tijd wordt het fonds nog vorm en inhoud gegeven en als zich daar een ontwikkeling zou voordoen die vraagt om een bijstelling, ja, dan zullen we daar natuurlijk naar moeten kijken. Het is ook niet dat, als we het vandaag aannemen, morgen het fonds er staat. We hebben nog een aantal zaken te regelen, zoals u ook in het hele debat al aangegeven hebt: hoe zit de samenwerking met de BOM, hoe gaan we dat vorm en inhoud geven, enzovoort. Er zijn een aantal zaken die nog verder uitgekristalliseerd moeten worden, de governance moet volledig uitgewerkt worden, om te zorgen dat wij hier nadrukkelijk de goede dingen doen.

De **voorzitter**: De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, ik hoor de gedeputeerde steeds zeggen 'marktverkenning', 'marktverkenning'. Aan de andere kant hoor ik ook over kaders. Kijk, er ligt hier een voorstel waarbij de Staten gaan over de kaders. En die kaders, hoor ik de gedeputeerde zeggen, komen later nog aan de orde. Maar als wij de kaders niet kunnen bepalen, als wij als Staten de kaders van het maatschappelijk rendement niet eens kunnen aangeven, als wij de kaders van toekenning van subsidie aan wie/aan wie niet, of middelen, hoe je het noemt, niet kunnen aangeven, dan is dit voorstel toch niet compleet? Want wij stellen de kaders vast en de uitwerking van die kaders kan

later aan de orde komen. Dus het is een soort omgekeerde wereld aan het worden. Is dit voorstel nou kaderstellend, of is dit zomaar een informatief stuk aan ons?

De **voorzitter**: Ik zie meerdere interrupties op hetzelfde onderwerp, dus ik ga voor deze interrupties eerst nog even het woord geven en daarna kom ik bij de gedeputeerde.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik had graag eerst de gedeputeerde zijn verhaal willen laten doen en dan-, maar goed, het punt komt nu aan de orde en het gaat even specifiek over Wonen en Mobiliteit. Kijk, in de tijd dat we de IPOD's hadden, waren juist Wonen en Mobiliteit twee heel belangrijke componenten om de leefbaarheid overeind te houden, en daar waren hele mooie voorstellen in die heel veel bijgedragen hebben. Als ik u dan op een gegeven moment hoor zeggen "uit de marktverkenning komen die onderwerpen niet terug", dan zie ik daar precies het manco eigenlijk van de Sociale Veerkracht, dat losgeraakt is van die leefbaarheidsvraagstukken. En dan stel ik u toch de vraag, in vervolg van de heer Rutjens en van mevrouw Van Diemen: hoe kan het dat juist die belangrijke componenten, die heel belangrijk zijn voor zorg, welzijn en leefbaarheid, hier buiten vallen? Dat moet een bepaalde reden hebben, terwijl in het verleden dit juist haast ankerpunten waren voor deze aspecten.

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ja, voorzitter, inderdaad in dezelfde lijn. Ik kan niet goed rijmen wat de gedeputeerde, de heer Van Pinxteren, nu zegt, "het is wat het is", op de eerste vragen van mevrouw Van Diemen, terwijl we tegelijkertijd allemaal met heel veel vragen zitten en ook al hebben geconstateerd dat het misschien uit moet-, want het voorstel is eigenlijk gewoon nog niet rijp voor besluitvorming, constateer ik, dus misschien moeten we het uitstellen. Maar als u dan al op de eerste interruptie reageert van "het is wat het is", dan wordt het voor ons heel lastig om straks in de tweede termijn nog iets met elkaar te kunnen bespreken.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Wat wij geprobeerd hebben als college van GS is een instrument te ontwikkelen dat voortkwam uit BOF1 richting BOF2. We hebben een duidelijk instrument ontwikkeld om onze provinciale doelen te bereiken, en dat instrument ligt hier vanavond ter besluitvorming op tafel. Dit instrument dient een aantal beleidskaders in de verschillende programma's. Daar zijn die kaderstellende zaken al gebeurd, dus ik begrijp niet goed dat apart kaderstellend voor dit instrument dan nog weer nieuwe kaders gesteld zouden moeten worden.

De **voorzitter**: Ik ga nog even een rondje maken. De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, dan denk ik dat de gedeputeerde niet goed heeft begrepen wat er in deze Staten aan vragen en opmerkingen kwam. Als BOF een instrument is, zouden we het niet over BOF2 moeten hebben, want we hebben dat instrument. Nee, in uw voorstel zegt u "we willen een doorvertaling maken naar BOF2" en in uw voorstel stelt u heel veel onderwerpen aan de orde waarvan sommige partijen ook hebben gezegd: welzijn, zorg, welvaart, dat soort aspecten komt niet aan de orde, wat in de BOF staat. Dus óf u zegt "we hebben een instrument en dat instrument laten we doorgaan", óf u zegt "nee, dat instrument gaan we aanpassen aan de nieuwe kaders". En die nieuwe kaders, dat is onduidelijk op dit moment naar mijn mening. Dus ik wil graag van de gedeputeerde horen: gaat het nou echt om een instrument, dat we al eerder hebben

besloten dat dat instrument mogelijk is, dat is de BOF, dus waarom moet dat nieuwe instrument opnieuw besloten worden dan? Of hebben we het over een aanpassing van het instrument naar nieuwe kaders?

De **voorzitter**: Heeft de heer Vreugdenhil of mevrouw Meeuwis hier nog iets aan toe te voegen? Mijnheer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Jazeker, voorzitter, want kijk: de vraag die wij hier op tafel leggen is of met het instrument van BOF, en ook van BOF1, wel voldoende de beleidskaders die we gesteld hebben in al die programma's, voldoende gediend worden. Daar zijn heel veel vragen over gesteld, terechte vragen denk ik ook, en daarvan zeggen de Staten: voordat we nu weer een BOF gaan doen, zien wij toch dat we daar meer, noem het kaderstellend, of richtinggevend, of- Want de keuze voor projecten gaat straks wel gemaakt worden en eigenlijk stellen we vraagtekens bij de keuze van die projecten, of die ook echt dienstbaar zijn aan die kaderstelling op het gebied van leefbaarheid, van welzijn, nou, ik heb ze een heel aantal keren genoemd. En dat is, denk ik, de kern van het debat dat we hier voeren.

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Ja, voorzitter, eens met wat de heer Vreugdenhil constateert. Ik constateer dat wij het allemaal al hebben geconstateerd, al in een eerdere periode, dat we het instrument BOF hebben. En als de heer Van Pinxteren zegt "we stellen nu weer dit instrument voor", dan denk ik dat we het echt niet allemaal over hetzelfde verhaal hebben.

De **voorzitter**: Dan ga ik nog eventjes kijken- Mijnheer Van Hattem, ook over hetzelfde thema?

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank, voorzitter, inderdaad. Het punt is nu juist: in het stuk zelf staat dat de scope verbreed gaat worden van BOF. Door die scope te verbreden worden ook de beleidskaders verder opgerekt en als je beleidskaders verder oprekt, dan lijkt het me niet meer dan wenselijk dat ook PS opnieuw aan zet is om die kaders te bespreken en eventueel opnieuw vast te stellen, ofwel breder te trekken, ofwel te versmallen, want wat de PVV betreft zouden we ze echt versmallen tot het leefbaarheidsverhaal. Maar het is wel iets wat je op dat moment moet gaan bespreken. Het breder trekken zet juist de poort open voor deze discussie. Het is niet een op een hetzelfde als wat er lag, dus terug naar PS en van het begin af aan Sturen met Kaders consequent toepassen.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. In het kader van het coalitieakkoord zoals dat gesloten is en het bestuursakkoord zoals het er ligt hebben we met elkaar afgesproken dat we de BOF1 zouden doorontwikkelen richting brede welvaart en dat we dat als een horizontaal thema zouden inzetten, en gaan inzetten, binnen alle beleidsvelden die er zijn van deze mooie provincie. En dat is wat hier gebeurt. Wij hebben goed gekeken naar het instrument zoals dat onder BOF1 gefunctioneerd heeft. Het instrument voldoet op een heel groot aantal punten aan wat we ervan verwachten, wat we ermee willen en wat we ermee kunnen. Echter, op het moment dat we kiezen voor brede welvaart en inzet op een breder aantal programma's, zijn er hier en daar verbredingen van de scope en aanpassingen noodzakelijk. Dat is wat vandaag ook hier voorligt, met de mogelijkheid om een verbrede financiering te krijgen ook via het Europees Investment Fund. Dus dat is wat hier vandaag voorligt. Dus ligt er een nieuw instrument voor? Nee.

Er ligt een geëvalueerd instrument voor dat wij doorontwikkelen richting brede welvaart en richting de verschillende beleidskaders.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter, ik probeer nooit gebruik te maken van een derde interruptie, maar deze keer wil ik het wel doen, want als u in de beantwoording teruggrijpt op "ja, we hebben het in het bestuursakkoord afgesproken", wij hebben de taak om goed te evalueren, beleidskaders te stellen en daar ook controlerend in op te treden. Je moet je niet vast laten leggen als Staten in een bestuursakkoord en dan zeggen "oké, dat hebben we, dus we praten er niet meer over". Kijk, dat vind ik eigenlijk een argument dat dan tegen mij gaat werken erin. Ik zou willen vragen: reflecteer op het doel van het bestuursakkoord en kijk, waar we ook in de begrotingsbehandeling nadrukkelijk ook over zorg en welzijn gesproken hebben, maar ook in de bespreking van de perspectiefnota echt wel een andere koers ingezet hebben als Staten, hoe u daarin mee kunt gaan. Want dat is toch echt het kernpunt dat hier vanmiddag op tafel gelegd wordt en waar we toch echt ook wel een stuk beweging van het college willen zien en niet alleen maar teruggrijpen op het oude bestuursakkoord.

De **voorzitter**: De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Nee, voorzitter, ik heb er niets aan toe te voegen.

De **voorzitter**: Oké. Ik kijk nog even naar mevrouw Meeuwis en de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter, misschien nog heel kort. De gedeputeerde zegt eigenlijk van "ja, het instrument lag er al", maar we hebben het hier niet over een instrument, we hebben het hier over een kader. Als je een kader vaststelt, kun je vervolgens bepaalde instrumenten gebruiken, maar het is juist het beleidskader waar PS mee stuurt en niet met de instrumenten. Dus we moeten wel een zuivere discussie houden over doelen en middelen en daar denk ik dat de discussie nu een beetje scheef loopt.

De **voorzitter**: Ik geef nog het woord aan de heer De Kort, ik neem aan over hetzelfde onderwerp.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank, voorzitter. Net als de heer Vreugdenhil struikelde ik ook een beetje over de opmerking van de gedeputeerde dat het in het bestuursakkoord staat. Ja, daar kunt u wellicht uw, samenwerkingsverbandpartners heet dat geloof ik tegenwoordig, aan houden, om hen te dwingen daarin mee te stemmen, maar dat is voor de rest van ons ongetwijfeld niet voldoende, voor mij in ieder geval niet. U refereert aan BOF1 en wat u in het bestuursakkoord daarover geschreven heeft. Waar het mij ook om gaat is dat u hier echt wel een aantal andere dingen ermee doet. Het is niet alleen BOF1 voortzetten en een paar nieuwe onderwerpen toevoegen. Bijvoorbeeld: u schrijft zaken als "laag financieel risico", u schrijft dat u aan het verkennen bent om het op termijn onder te brengen bij de BOM, dus dat is niet alleen BOF1 pakken en er een kleine twist aan geven, nee, dat is wel echt een fundamenteel ander perspectief op het instrument zoals het in eerste instantie bedacht was, onder toen nog het programma Sociale Veerkracht. Dus ook daarom snap ik wel de vragen van de collega's en zou ik toch ook willen oproepen om niet meer te verwijzen naar het bestuursakkoord, maar gewoon het voorstel 'sec' te behandelen zoals het hier op tafel ligt. Er zijn nog genoeg vragen waar u ongetwijfeld dadelijk nog aan toe komt.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ja, dank je wel, mijnheer De Kort, voor uw beschouwing. Als ik kijk naar de kaders waar we met dit door te ontwikkelen instrument een antwoord op proberen te geven, zijn dit doelen die vervolgens vastgelegd zijn in de omgevingsvisie, dat hebben we met elkaar ook afgesproken, en de overige beleidskaders die daar liggen. We hebben goed gekeken naar het functioneren van het BOF1, zeg maar, om het onder die term te scharen, van: wat is er dan nodig om BOF1 te wijzigen richting BOF2? En daarbij past eventueel het onderbrengen bij de BOM. Overigens is dat nog in een verkennende fase. Daar zijn we nog niet uit, maar het is wel een ontwikkeling die we de komende maanden met elkaar goed zullen moeten doorlopen, om te kijken of dat kan binnen de voorwaarden die wij er met elkaar aan stellen. De intentie is wel degelijk daarbij aanwezig om het op die manier te doen. Dus het sluit aan bij de omgevingsvisie en het sluit aan bij een aantal beleidskaders die al bestaan en die graag ook gebruik zouden maken van deze mogelijkheid en dit instrument, om daarmee aan de slag te gaan. Ik hoop daarmee voldoende antwoord gegeven te hebben op deze vragen.

De **voorzitter**: De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank u wel, voorzitter, en dank mijnheer Van Pinxteren. Misschien een hele praktische vraag: vanwaar de haast om het nu te behandelen, als u zegt "we gaan ook de komende maanden verkennen hoe we het bijvoorbeeld onder kunnen brengen bij de BOM"? Ik vind dat wel behoorlijk wezenlijk namelijk, want als het ondergebracht wordt bij de BOM, dan komt het daar in een bepaalde structuur terecht die betekent dat wat je nu voorstelt toch weer behoorlijk anders zal worden en dan moeten er toch weer een aantal aanpassingen komen. Dus is er een concrete reden dat we het nu moeten behandelen, of zou het die paar maanden kunnen wachten totdat we die verkenning of het bij de BOM onder te brengen is, afgerond hebben?

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Meeuwis ook nog, op dit onderwerp denk ik. Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Dat klopt. Omdat de heer Van Pinxteren net zei dat het nog niet zeker is dat het naar de BOM gaat, heb ik het net even gecheckt bij het ontwerpbesluit, en daar wordt in punt 1 wel degelijk gezegd dat het naar de BOM wordt voorgesteld. Dus dat maakt het alleen maar steeds verwarrender.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): In het besluit onder punt 1 staat dat het "de inzet" is, en dat is nog niet dat het al gerealiseerd is. We verkennen dat, en we hebben wel de inzet om het daar passend onder te brengen.

De heer De Kort vraagt of er haast is. Ja, er is wel degelijk enige haast bij dit voorstel, omdat het Europees Investment Fund niet blijft uitstellen met het toekennen van het beschikbaarstellen van middelen. Daar zit wel enige haast achter, ja.

De **voorzitter**: De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank voorzitter en dank mijnheer Van Pinxteren. Ik had al zo'n vermoeden dat het daarmee te maken zou hebben, en dat is ook prima, maar ik vind die wel wezenlijk voor ons allemaal. Want u hoort volgens mij bij veel van de collega's, en ook bij mij, echt wel een positieve grondhouding, maar u hoort ook heel veel vraagtekens over de inrichting. Als u

aangeeft “goh, we lopen geld mis als we het nu niet doen”, dan neig ik wel heel erg naar de richting die volgens mij ook de heer Vreugdenhil al wel een beetje voorstelde, van: ja, neem ons dan de komende tijd daar op een wat andere, wellicht nog actievere manier dan normaal gesproken het geval zou zijn in onze normale manier van werken, mee, zodat we die verdere ontwikkeling, die doorontwikkeling, die vraagtekens die we nu hebben de komende maanden ook nog met elkaar kunnen behandelen, en niet dat wij nu zeggen “nou ja, oké, ook vanwege Europees geld dat we anders laten liggen doen we hem dan maar erdoorheen”, en we met veel vraagtekens, laat ik het dan zo noemen, blijven zitten. Hoe ziet u dat? Staat u ervoor open om dit op een wat andere manier aan te pakken dan normaal?

De **voorzitter**: De gedeputeerde, ga uw gang.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Jazeker, met die gedachtegang kan ik meegaan en zeker zullen wij elkaar daar dan wat vaker in kunnen treffen. Het is jammer dat hier binnen de agendacommissie geen themavergadering al voor aangevraagd is en dat dat nu hier zo naar voren komt. Ik heb ook slechts van één partij technische vragen gekregen. Dat had wat mij betreft anders gekund. Maar jazeker willen wij u meenemen, zoals wij u ook willen meenemen in de evaluatie van BOF1, want een aantal van deze ondernemingen die langdurig ook verder willen gaan zijn nog steeds in ontwikkeling, hebben door corona misschien wel hier of daar vertraging gekregen in de uitvoering van hun projecten, maar zijn nadrukkelijk wel nog steeds aan de gang. Het is niet zo dat die ondernemingen gestopt zijn, of anderszins. Nee, ze zijn volledig actief, zijn nog steeds met hun zaken volop bezig en worden tweemaandelijks gemonitord op de voortgang van hun projecten.

De **voorzitter**: Ik zie meerdere interrupties. Ik ga een groepje mensen het woord geven ten aanzien van dit thema. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Je hebt wel eens konijnen en een hoed en nu komt ineens dat Europese konijn uit die hoed. Ik kan me voorstellen dat dat misschien klopt, maar dan wil ik wel graag van de gedeputeerde weten: wanneer moeten we dat nou weten? Want met alle ervaring die ik met Europa heb kan dat best nog wel even duren. Graag antwoord daarop.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ik vind dat een hele mooie vraag en ben benieuwd naar het antwoord. Natuurlijk, dat fonds, die gelden, dat triggerde mij ook, maar de vraag die ik eigenlijk wil stellen is de volgende. U zegt “het is een instrument”. Eigenlijk zegt u, wil je als Staten zeggen: dat instrument is een zinvol instrument, laten we dat heel breed en met mekaar ook bespreken hoe we dat gaan inzetten, waarop en wat we daarin willen. Dat instrument heeft u waarschijnlijk nodig voor uw aanvraag. Zouden we dan niet gewoon alleen maar kunnen besluiten “we nemen het instrument, dat trekken we door en de rest, daar gaan we met elkaar het gesprek nog verder over aan”?

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik moest het even op me laten indringen, met name die mooie vergelijking met dat konijn. De kern van mijn betoog was juist dat wij doelstellingen hebben, beleid ontwikkelen en daar dan fondsen aan koppelen. Ik heb toch echt

sterk de indruk dat we het nu andersom aan het doen zijn: we willen een fonds oprichten, dat wordt blijkbaar gedreven door het feit dat de EU ons geld terug gaat geven, nou, dat is gedeeltelijk mooi, en daarom gaan we daar allerlei doelstellingen bij verzinnen. Ik chargeer het even, maar zo komt het wel heel erg over en dat is toch echt niet hoe het moet werken: de EU heeft een zak met geld, daar willen we wat van hebben, nou, laten we wat beleid verzinnen! Ik hoop toch echt niet dat dat is wat we nu aan het doen zijn. Ik hoop dat we het echt andersom doen.

De **voorzitter**: De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter, ik sluit me aan bij wat de heer Rutjens zegt. We hebben dat instrument, we hebben de maatschappelijke waarde gedefinieerd in BOF1, dat wordt al uitgevoerd, dat beleid is er al, dus op het moment dat er vanuit Europa middelen zijn, zouden we dat ook met BOF1 moeten kunnen krijgen. Dus er is geen enkele noodzaak of reden om met BOF2 door te gaan. Ik begin steeds meer het gevoel te krijgen dat het blindelings uitvoeren van een bestuursakkoord, met daarbij niet de kaders aangegeven door de Staten, en er zoveel kritische vragen zijn, dat dat gewoon doorgedramd wordt in mijn woorden, maar volgens mij kan BOF1 gewoon doorgaan en de Europese middelen kunnen daarvoor gebruikt worden. Dus er is geen reden om-

De **voorzitter**: En uw vraag aan de heer Van Pinxteren?

De heer **Altundal** (SP): Ik vraag aan de gedeputeerde of BOF1 in aanmerking komt voor de Europese middelen, dus ongewijzigd.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Ik herken de heer Rutjens zeker wel in zijn vraagstelling. Dank voor zijn scherpe neerzetten van hoe hij ertegen aankijkt, want dat is juist niet de bedoeling, mijnheer Rutjens. Het is niet de bedoeling om te kijken: er is een zak Europees geld en we zullen daar eens een mooie regeling bij bedenken. Nee, we hebben een uitstekende, goed functionerende BOF1-regeling. De behoefte is er nadrukkelijk, ook in Brabant, om die BOF1-regeling breder in te zetten binnen brede welvaart van Brabant, en we zijn druk op zoek gegaan naar mogelijkheden om dat voor elkaar te kunnen krijgen met provinciale middelen, maar ook met Europese middelen. Er is internationaal veel belangstelling voor hoe wij dit hier in Brabant met elkaar gedaan hebben en juist de regeling heeft positieve vruchten afgeworpen. In die zin is het niet: we hebben hier een zak geld en daar zoeken we een regeling bij. Het is veel meer omgekeerd: we hebben een goed functionerende regeling, daarmee willen we verbreden, verbreden over een breder aantal programma's, en daar zoeken wij middelen bij. Daar zijn we druk mee aan de slag gegaan, en dan blijkt het Europees Investeringsfonds daar middelen voor beschikbaar te willen stellen, onder voorwaarde dat ook private partijen meedoen en dat ook de provincie meedoet. Nou, die combinatie ligt hier vandaag op tafel. Daar heb ik de Staten nog weinig over gehoord, maar in een deel van de middelen die beschikbaar gesteld worden binnen de leningenhoek zitten ook private middelen en middelen van investeringsmaatschappijen. Dus het is niet omgekeerd. Als de heer Altundal vraagt of we BOF1 niet gewoon door zouden kunnen zetten, dan wordt die vrij smal en wij hebben juist bedoeld om hem te willen verbreden over een aantal andere programma's en in het kader te zetten van de in de vorige periode vastgestelde omgevingsvisie.

De **voorzitter**: De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank, voorzitter. Ik vrees dat het een interruptie in twee trappen wordt, maar één hele korte vraag: wanneer is deadline voor die Europese gelden?

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ik zal dat voor u uit laten zoeken, ik heb het zo niet direct paraat.

De **voorzitter**: Maar als u gedurende dit debat dat antwoord nog krijgt, gaat u dat vertellen.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Zeker.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Wat ik verwacht en hoor is 1 april. Mocht dat het geval zijn – maar de gedeputeerde gaat dat nog navragen –, dan zou je in ieder geval in theorie op 12 maart alsnog een themabijeenkomst kunnen doen en 26 maart dit in de Staten terug kunnen leggen. Dus ik geef dit de gedeputeerde alvast mee in zijn gedachtegang, als het 1 april blijkt te zijn. Want ik deel uw mening, mijnheer Van Pinxteren, dat het eigenlijk jammer is dat we dit niet in een themabijeenkomst hebben besproken. Ik denk dat alle collega's dat delen. Ik snap ook niet helemaal hoe het komt. Ik denk dat het ook deels te maken heeft met- Het voorstel hinkt wat mij betreft ook op twee gedachten. Wij zaten ook van: is het nou Samenleving, is het Economie, waar hoort het bij? En net als de heer Vreugdenhil moest ik ook echt even denken “wat betekent het nou ook weer, BOF?”. Ik had hem ook niet zo heel scherp op mijn netvlies. Ik zie heel veel knikkende gezichten, dus dat is zeker iets waar wij zelf misschien ook nog een keer naar kunnen kijken in onze werkwijze. Maar het lijkt zo zonde dat iets waar we op zich met z'n allen wel wat voor voelen, ja een beetje gemankeerd behandeld lijkt te worden. Dus ik wil het in ieder geval als suggestie nog even meegeven.

De **voorzitter**: De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, mevrouw de voorzitter, de vraag van het konijn is net door de heer De Kort ook gesteld, dus mijn vraag is vervallen.

De **voorzitter**: De gedeputeerde.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter-

De **voorzitter**: Excuus, de heer Vreugdenhil had ook in deze ronde, denk ik, nog het woord gewild.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, want zo-even de interrupties aanhorend blijft dan toch de kernvraag: is dit nou gewoon specifiek een vehikel waarmee we Europees geld binnenhalen, en dan kunnen we heel veel brede dingen doen, of, zoals ook bedoeld vanuit Sociale Veerkracht, een vehikel om de doelstellingen binnen de diverse programma's te realiseren? Juist als u zegt “ik wil het heel breed, want we willen zoveel mogelijk binnenhalen binnen dit programma”, dan begint het bij mij te kriebelen, want dan gaan we eigenlijk de doelstellingen die we op leefbaarheid hadden vanuit Sociale Veerkracht, in die verbinding, laten verwateren. En dan kom je op de kernvraag die volgens mij door de PvdA gesteld wordt: gaat het erom om vijf procent rendement te halen, of wil je maatschappelijk rendement halen? Dit vind ik echt wel een kernvraag, want dit is gewoon een vraag van “zet je het in een fonds, of ga je hiermee provincie doelen realiseren?” Ik begin me steeds ongemakkelijker te voelen, omdat we die discussie gewoon niet goed, scherp, met elkaar gevoerd hebben. En als we die door elkaar heen laten lopen, aan de ene kant

fondsvorming met een rendement en aan de andere kant Sociale Veerkracht door willen ontwikkelen op maatschappelijk rendement, die wringt. Daar hebben we echt nog een stevige discussie met elkaar voor nodig, vanuit een positieve insteek volgens mij vanuit de hele Staten. Ik geef het u maar even mee, want dat gevoel wordt me steeds sterker in de discussie die we zo met elkaar hebben.

De **voorzitter**: De heer Altundal doe een ordevoorstel, zei ik.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter. Als ik al deze vragen aanhoor, die eigenlijk met name gaan over het kader van BOF1 of BOF2, hoe je hem benoemt, en omdat dit voorstel heel veel vragen oplevert, wil ik het ordevoorstel doen om dit voorstel aan te houden en een themabijeenkomst te organiseren. Dus ik wil dat graag inbrengen.

De **voorzitter**: Oké. Het is een ordevoorstel en daar gaan wij, zoals gebruikelijk, over stemmen. Ik zal een aantal mensen nog even vragen om daarop te reflecteren, maar dat kan zo meteen gebeuren. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter, als ik dan toch aan mijnheer Altundal mag vragen- Ik denk dat het wel netjes is om wel eerst de termijn af te maken van de gedeputeerde, om hem zijn beantwoording te laten doen, om daarna uw vraag goed te kunnen beantwoorden. U vraagt mij nu al om antwoord te geven op een vraag die eigenlijk tussentijds in het debat gesteld wordt en dat vind ik een lastige. Ik wil wel graag het college de ruimte geven om een volledige beantwoording in eerste termijn te kunnen doen. Dus ik zou u eigenlijk willen vragen om uw ordevoorstel aan het eind van de termijn van GS te doen.

De **voorzitter**: Ik zie meerdere mensen knikken. Mijnheer Altundal?

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, ik kan het voorstel van de heer Vreugdenhil goed begrijpen. Alleen, als al in het begin zoveel vragen aan de gedeputeerde worden gesteld, vraag ik me af of het vervolgtraject van wat de gedeputeerde te vertellen heeft een toegevoegde waarde heeft. Maar ik wil wel met u meegaan, dat ik zeg: oké, ik wil mijn ordevoorstel even aanhouden tot na de eerste termijn van de beantwoording van de gedeputeerde, om daarna die afweging alsnog te maken.

De **voorzitter**: Aan het einde van de eerste termijn van de beantwoording van de gedeputeerde komen we nog eventjes bij u terug, om te kijken of u uw ordevoorstel handhaaft. Zullen we het zo afspreken?

De heer **Altundal** (SP): Dank u wel.

De **voorzitter**: Ik zie allemaal mensen die willen reageren. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Hetzelfde als de heer Vreugdenhil, maar ik had één aanvulling. Ik ben juist ook heel benieuwd naar het antwoord van de heer Van Pinxteren over de deadline van die Europese gelden. Stel namelijk dat het 1 maart is, en we houden vandaag iets aan, of we halen het ervan af, dan heeft dat mogelijk grote consequenties. Dus ik hoop dat hij dat voor het einde van zijn eerste termijn helder heeft, maar anders zou ik de heer Altundal willen vragen in ieder geval even te wachten tot we dat antwoord met elkaar hebben, want dat zal niemands bedoeling zijn, verwacht ik.

De **voorzitter**: Ik schat zomaar in dat men ambtelijk meeluistert en dat ergens dit antwoord nog gaat komen. Dat over de orde. We gaan verder met de eerste termijn van de heer Van Pinxteren en komen daar straks op terug. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik kan het antwoord nu al geven, want er is inderdaad ambtelijk meegeluisterd. De deadline is 1 april. Dus dat is duidelijk wat dat betreft.

En wat betreft de vraag van de heer Vreugdenhil of het alleen maar puur over rendement gaat: nee. Zoals ik in het begin van mijn eerste termijn al gezegd heb, het gaat steeds om een gecombineerde bijdrage, zowel aan de menskracht, aan de duurzaamheids/circulaire kant en alles wat daarmee samenhangt als aan de continuïteit van een onderneming die gestart wordt op basis van deze leningen en die doorgaat. Dus het levert een bijdrage aan zowel people, planet en profit, maar ik wil die Engelse woorden liever niet steeds gebruiken. Het gaat om de mix van die drie bij elkaar, daar moeten bijdragen geleverd worden, aan alle drie die onderwerpen, want anders is het inderdaad normaal dat je naar de bank gaat en daar probeert je middelen beschikbaar te krijgen. Maar het gaat juist om die maatschappelijke opbrengsten in relatie ook tot duurzaamheid, circulair en ook aan continuïteit van de onderneming die ontwikkeld wordt. Dus het is die drie dingen, bijdrage brede welvaart, enzovoort, dus daar zit het op.

En wat betreft de tweede vraag: gaat het alleen om 5 procent? Nee, wij hebben die 5 procent nadrukkelijk in de stukken opgenomen om duidelijk te laten zien wat het positief, maar ook negatief kan betekenen. Als wij ergens rond de 0 procent uitkomen, of tussen de 0 en 1 procent, dan doen wij het al heel erg goed. Maar je weet niet hoe de economie ontwikkelt en hoe de economie vorm en inhoud krijgt, het zou kunnen zijn dat het ook een hoger rendement wordt, maar er zit ook een risico aan vast, en dat is die anderhalf miljoen die gereserveerd wordt vanuit de algemene risicoreservering op het moment dat het niet goed zou gaan en dat er wel ondernemingen het loodje leggen en failliet zouden gaan. Dat in die lijn.

Dan denk ik dat ik de algemene dingen gehad heb en kom ik tot de beantwoording van de vragen van de VVD.

De **voorzitter**: Maar eerst wordt u geïnterrupteerd door de heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, voorzitter. Ik verbaas me toch over het antwoord over het rendement, want in het stuk staat heel duidelijk dat er een beoogd rendement is van vijf procent. Dat wordt daar zonder enige mitsen of maren neergezet. Vervolgens moet je een paar pagina's verder bladeren en daar komt pas te staan van "ja, maar het zal onder normale omstandigheden maar 0,1 tot 0,3 procent of iets dergelijks zijn, of misschien zelfs wel negatief". Dus ik heb een beetje het gevoel alsof hier een brochure ligt van een heel gedurfd project waarbij je echt de kleine lettertjes moet lezen. Ik had het prettiger gevonden als dat aan het begin had gestaan. Ik vraag me dan af waar dat rendement op gebaseerd was. Als het bijvoorbeeld over die energieprojecten gaat, dan kan ik snappen dat er nogal wat risico's aan kleven, want die gaan echt geen vijf procent halen. Die draaien namelijk al bij voorbaat op subsidie. Dus ik hoor toch graag wat de onderbouwing is van dit rendementsverhaal.

De **voorzitter**: De heer Altundal ook op dit onderwerp?

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, dank u wel. Aanvullend gaat het ook om de financieringsmethode, want in BOF1 ging het om het Social Impact Fonds, waar de provincie geen risico droeg, want het werd alleen bij resultaat-, de provincie financierde, de investeerder het

resultaat en rendement. Maar de systematiek die nu gekozen wordt bij BOF2 wijkt daarvan af. Dus ook weer in het kader van de kaderstelling wil ik van de gedeputeerde weten waarom hij van het Social Impact Fonds af stapt en naar de huidige financieringssystematiek wil overgaan bij BOF2.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Wat betreft de financiering van de maatschappelijke resultaten, die vooraf ook duidelijk vastgelegd dienen te worden in de plannen zoals die uiteindelijk ingediend worden en goedgekeurd of niet goedgekeurd worden: de financiering van die resultaten is achteraf en daarin lopen wij in principe geen risico.

Wat betreft de leningen, het leningen- en participatiekapitaal dat zit in het stuk van de EIF, en dat zit in de zeven miljoen euro van de provincie: daarin lopen we wel risico, in die zin dat, als de onderneming niet in staat is zijn verplichtingen na te komen, we met elkaar een probleem hebben. Dan lopen wij als provincie risico en dat risico is in beeld gebracht: dat is die anderhalf miljoen.

De **voorzitter**: De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter. Ik denk dat dit een heel fundamentele discussie is, omdat in BOF1 bij leningen, participatie en financiering risico's niet speelden. Daar hebben we namelijk bij BOM andere projecten voor, innovatie/investeringsfondsen waar een bedrijf dat bij BOF1 succesvolle resultaten had alsnog bij BOM terecht kon om leningen en dergelijke te hebben, waardoor dat risico op een andere post kwam. Maar wat ik nu merk is dat BOF2 ook een deel van de taken van het investerings- en innovatiefonds overneemt. Klopt dat?, is mijn vraag aan de gedeputeerde. Want bij BOF1 bestond dat deel leningen niet. Waarom is dat nou toegevoegd?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Bij BOF1 is wel degelijk ook sprake van leningen.

De heer **Altundal** (SP): Nee, volgens mij niet.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Daar kunnen we lang over van mening verschillen, maar in de stukken die ik hier voor me heb liggen is wel degelijk sprake van leningen en er is ook sprake van een afrekenbaar maatschappelijk resultaat.

De heer **Altundal** (SP): Dat laatste wel.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Beide.

De heer **Altundal** (SP): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Altundal** (SP): De financieringsmethode bij BOF1 was dat, als een investeerder wilde investeren, hij een resultaat moest laten zien en alleen in het geval van een resultaat financierde de provincie het resultaat en het rendement, en daarmee kwam ook niet die anderhalf miljoen risico om de hoek. Wat nu bij BOF2 is, is dat we eigenlijk moeten zeggen "we gaan akkoord met die anderhalf miljoen risico die de provincie neemt". We accepteren dat wat in BOF1 niet bestond. Want volgens mij bestaat bij BOF1 niet dat risico. Klopt dat, gedeputeerde? Dat wil ik graag weten,

want volgens mij bestaat dat niet. We hebben bij BOF1 geen provinciaal risico van anderhalf miljoen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Pinxteren, ga uw gang.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Nee, inderdaad, we hebben bij BOF1 niet het anderhalf miljoen risico, omdat ook de sommen geld die daarin omgingen aanzienlijk kleiner zijn. Ja, natuurlijk, mijnheer Altundal, dat is een wezenlijk, groot verschil, dat klopt. Maar we hebben het nu over een veel grotere in te zetten hoeveelheid geld en leningen.

De **voorzitter**: Ga uw gang, mijnheer Van Pinxteren. U bent aan het woord namelijk.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Oké, dank je wel, voorzitter.

Dan komen we tot het punt van de VVD-fractie, die vraagt: hoe gaat u werken met een investeringscommissie en kan die vrij haar werk gaan doen? Nee, voorzitter. De investeringscommissie zal ook bestaan uit een vertegenwoordiger vanuit de provincie en vanuit de andere instanties die middelen beschikbaarstellen om dit totale fonds te vullen en in gang te zetten. Er zit dus ook een lid in op voordracht van de provincie die nadrukkelijk ook in de gaten zal moeten houden of de beleidsdoelen zoals wij die als provincie met elkaar willen bereiken ook geborgd zitten in die verschillende projectaanvragen. Dat geldt ook voor de private financiers en dat geldt ook voor het Europees Investeringsfonds.

Hoe gaat u om, was de vraag van- Ik zie een interruptie.

De **voorzitter**: Ja, die zie ik ook, maar goed: ik ga over de orde en ik dacht: u praat nog effe door en daarna geef ik de heer De Kort het woord. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ik was ook heel braaf aan het wachten, voorzitter, wetende dat u over de orde gaat, maar desalniettemin dank.

Ja, mijnheer Van Pinxteren, u heeft het over die andere partijen die erin meedoen en in het stuk zie ik dat u gaat proberen banken en pensioenfondsen en zo erbij te betrekken. Kunt u iets aangeven over wat voor soort private partijen dat betreft en wat hun insteek is om met dit fonds mee te doen versus andere fondsen, zoals gewone beleggingsfondsen?

De **voorzitter**: Ga uw gang.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ja, u heeft ze zelf al genoemd: banken, investeringsfondsen en private fondsen worden genoemd. Die kunnen hierin meedoen en wat tot op heden toe uit de gesprekken komt, is dat hun drijfveer is dat zij ook juist in die driehoek, zeg maar, van mens, duurzaamheid, circulariteit en continuïteit zoeken naar steeds meer ook dat maatschappelijke rendement te verbinden aan de door hen beschikbaar gestelde gelden. Zij willen niet alleen een financieel rendement, maar zij willen ook een rendement op het gebied van duurzaamheid, ze willen rendementen op het gebied van circulariteit, ze willen rendementen op het gebied van maatschappelijke impact. Dat is wat hen drijft om aan dit soort 'constructies'/fondsen mee te doen.

De **voorzitter**: Ik ga naar de heer De Kort en daarna ook meteen even naar de heer Rutjens. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, dank voorzitter, dank mijnheer Van Pinxteren. Twee dingen daarover, want in het stuk staat nog dat u probeert ze aan te laten sluiten. Zoals u het nu zegt, klinkt het alsof ze al aangesloten zijn. Dus dat vind ik wel een belangrijk iets om te horen. En het andere is: ja, ik ben me ervan bewust dat ze ook breder zoeken. Je hebt heel veel beleggingsfondsen waar bijvoorbeeld op duurzaamheid en zo extra zit. Alleen, mijn ervaring is over het algemeen nog steeds dat die uiteindelijk ook nog steeds drijven op ook financieel rendement. De discussie hier ging net wat breder. De heer Vreugdenhil noemde het onder andere ook, van "goh, wat ons betreft is het rendement bij wijze van spreken nul, misschien zelfs negatief". Is dat voor die partijen waarmee we dat dan vervolgens samen zouden gaan doen, en die samen ook in het beoordelingscomité zijn, hetzelfde? Zijn die ook bereid om een rendement van desnoods nul te pakken, of wat dan ook, of is dat toch niet helemaal het geval?

De **voorzitter**: De heer Rutjens, over hetzelfde onderwerp neem ik aan?

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Ja, het gaat over hetzelfde onderwerp. Het is een beetje een uitbreiding van wat de heer De Kort vraagt. Kijk, als andere partijen mee gaan doen in zo'n soort hybride club, met de provincie, of dat nou een ambtenaar is of een politicus weet ik niet, maar andere partijen gaan meedoen, dan zijn er twee vragen: wie beslist uiteindelijk, wie mag dus beslissen, en hoe roepen we die mensen ter verantwoording? Want dan wil ik wel weten hoe we in dat fonds dan op een gegeven moment hier mensen weer terug in PS krijgen. Gaat die bankier hier dan zitten om te vertellen wat de beslissing was, of is het alleen die politicus die we in dat comité hebben gezet? Heel veel vragen komen er nu op die ik tevoren nog niet had, maar die komen er nu bij.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Het is een goeie vraag van de heer Rutjens, maar volgens mij is het niet de eerste keer dat wij hier in Brabant werken met fondsen. Ik ken alleen al het Brabant C Fonds en een aantal andere, het Leisure Ontwikkel Fonds. We hebben hier in Brabant een aantal fondsen waarmee de provincie een aantal doelen vanuit haar beleid probeert te realiseren. Daarin worden in de governance goede afspraken gemaakt hoe en wie welke zeggenschap heeft. Dat zal ook in dit fonds nadrukkelijk uitgeschreven moeten worden, vastgelegd dienen te worden en daar ook naar gewerkt dienen te worden. Dus het is voor Brabant niet vreemd dat wij in de vorm van fondsen middelen beschikbaarstellen. Het is niet de eerste keer, mijnheer Rutjens.

Wat betreft de monitoring, en dan ga ik weer even terug naar de beantwoording van de vragen die-

De **voorzitter**: Mijnheer Rutjens sprak als laatste, maar de heer De Kort had daarvoor ook nog het woord gevoerd en dat slaat u nu even over.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ja, de heer De Kort vroeg mij of ik al zekerheid heb rond instellingen die mee willen doen. Nee, die zekerheid is er nog niet. Er zijn gesprekken gevoerd en er lopen gesprekken, maar die zekerheden zijn er nog niet. Het is ook mede afhankelijk van hoe u aankijkt tegen dit instrument en hoe dit instrument ontwikkeld zal moeten worden, dat gaat gelijkop, en of Europa hierin mee gaat doen.

De **voorzitter**: De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, ik had nog een tweede element, van: die partij spreekt u mee, wat is hun insteek? Dient er ook financieel rendement gemaakt te worden en, zo ja, wat voor? En een andere vraag. U geeft aan "we werken vaker met partijen samen". Klopt, maar dan hebben we over het algemeen wel van tevoren ook een duidelijker beeld van wat voor afspraken met die partijen worden gemaakt en hoe governance er dan onderling uit ziet tussen ons en die andere partijen. Als je bijvoorbeeld het Leasure Ontwikkel Fonds pakt, dat u zelf aanhaalt, daar praten we over bepaalde rendementen en die rendementen zijn hoger dan waar wij hier mogelijk met elkaar op uitkomen als wij bijvoorbeeld zouden zeggen "goh, het mag ook nul zijn", laat staan negatief. Dus ik vind hem wel heel lastig als wij van tevoren nu moeten zeggen "ja, is goed", terwijl die discussie nog niet gevoerd is en we dus niet weten hoe dat governance model eruit ziet en niet weten met welke insteek ze erin zitten. Dus dit is voor mij weer een puntje dat ik denk "goh, mooi verhaal en mooi principe, maar gaan we hier niet net effetjes een slag te snel en komt dit uiteindelijk wel goed?"

De **voorzitter**: Ga uw gang en daarna ga ik nog even naar de heer Vreugdenhil. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Veel van die mogelijke investeerders willen een stukje maatschappelijk verantwoord ondernemen, kijken ook naar de rendementen die zij nu, op dit moment, op de kapitaalsmarkt krijgen, en die zijn ook bijzonder laag, dus zijn ook bereid-, en dan is het financiële rendement minder van belang dan het maatschappelijke rendement. Zij kiezen dan ook bewust om aan te kunnen tonen, ook naar buiten toe, dat zij ook maatschappelijk verantwoord ondernemen. En ja, de percentages die zij daarvoor hanteren, op dit moment op de kapitaalsmarkt-, u weet dat wij als provincie, zelfs als we zouden schatkistbankeren, een negatief rendement krijgen op dit moment.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, voorzitter, ik vind dat de gedeputeerde om de vraag heen draait, om de kernvraag die de heer Rutjens nogmaals stelt, en ik wil toch richting eigenlijk een toezegging toe, want als u hem uit gaat stellen, dan wil ik er ruimte in. Eigenlijk is de kernvraag: kun je de beleidsdoelen die we hebben op deze punten goed met een fonds waar een rendement aan zit daarin realiseren? Die evaluatie heeft nooit goed plaatsgevonden en we gaan wel 1,1 miljoen euro vanuit Samenleving/Vrijetijd gebruiken als garantstelling voor dit fonds. Daarbij zou ik, als we hem dan uit gaan stellen, echt een notitie willen hebben ook van het college waarin ze die vraag heel concreet gaan beantwoorden, of er andere instrumenten beter zijn om uiteindelijk die beleidsdoelen te realiseren. Dat is voor mij wel echt een kernvraag. Misschien moet die dan, nadat we eerst gezegd hebben "we stellen hem uit"-, maar ik zou er echt op aan willen dringen bij het college om, als wij hier nog een keer over gaan spreken, van te voren ons daar een hele duidelijke notitie over te geven na die evaluatie van BOF1, want volgens mij zit daar een van de grote kernvragen die op tafel gelegd wordt, waar telkens omheen gedraaid wordt.

De **voorzitter**: De heer De Kort, als laatste, derde keer.

De heer **De Kort** (PvdA): Dank u, voorzitter. Allereerst: geheel eens met de heer Vreugdenhil daarin. En in aanvulling: ik hoop dat u gelijk heeft, mijnheer Van Pinxteren, dat partijen als pensioenfondsen zo heel erg aan maatschappelijk rendement denken, maar tegelijkertijd denken die pensioenfondsen ook aan óns rendement, want daar liggen onze pensioenen en die moeten wel degelijk ook een financieel rendement halen. Ik weet dat zij op een bankrekening nu niks krijgen,

of een klein negatief, maar dit is niet iets zonder risico en daar zullen ze normaal gesproken wel degelijk een rendement op willen hebben. Dus ik zou er ook op aan willen dringen om dan, als wij dit-, ja, ik neig nu wel heel erg naar wat ik eerder zelf voorstelde, om dit aan te houden en in een themabijeenkomst/Statenvergadering echt even wat dieper met elkaar erop in te gaan. Dan zou ik ook heel graag de onderbouwing willen zien wat voor soort partijen met wat voor voorwaarden aanhaken en wat voor governance-model we daar dan vervolgens aan hangen. En, zoals de heer Rutjens geloof ik zegt, hoe we partijen ter verantwoording roepen, dat zit hem voor mij dus daarin: met een goed governance-model en goede randvoorwaarden, dan weet je met elkaar waar je aan toe bent, dan hoeft je niemand tot de orde te roepen. Mijn ervaring met andere fondsen die we als overheid vaak hebben gehad is dat daar dan toch weer investment managers bij komen die zaken beoordelen op basis van, nou ja zoals banken het ook beoordelen, en dan ben je je unieke maatschappelijke element weer kwijt en dat zou ik zo verschrikkelijk zonde vinden. Dus alstublieft: neem dat ook mee in zo'n aanvullend verhaal eromheen.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren, gaat u verder.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Ja, dank je wel heer De Kort met uw aanvulling. Natuurlijk zijn dat punten waar wij zeker rekening mee moeten houden. Alleen, wat u nu vraagt aan mij is of wij dit debat zouden gaan stoppen en volgens mij is dat het ordevoorstel dat na de eerste termijn aan de orde zou komen. Het is uw vergadering en daar kan ik niet-

De **voorzitter**: Maar dat is volgens mij ook niet de vraag. Gaat u verder. O, de heer Van der Wel heeft ook een ordevoorstel?

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, namens de fractie van de Partij voor de Dieren een ordevoorstel. Wij hebben gezegd dat we de eerste termijn van de gedeputeerde afwachten en ik denk dat we dat dan ook wel moeten doen, want hij is nu aanbeld bij de VVD en als we continu-

De **voorzitter**: Maar er is nu ook niemand die zegt dat we dat niet doen volgens mij op dit moment.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Nee, maar daarom komt nu mijn voorstel. Als we nu als fracties continu technische vragen over het voorstel blijven stellen, die we eigenlijk later beantwoord zouden willen krijgen, dan zijn we nog wel even bezig. Volgens mij hadden we afgesproken dat wij Statenvoorstellen op hoofdlijnen gaan beoordelen in de Staten en er gaan nu heel veel technische discussies plaatsvinden. We moeten ook een beetje naar onszelf kijken als Staten. Ik vind dit nou niet echt een debat op hoofdlijnen dat we in de Staten zouden moeten voeren. Als gewoon het oordeel is dat het voorstel nu niet voldoende behandeld is om nu een besluit te nemen, dan is dat het oordeel. En ik vind dat de gedeputeerde uit moet kunnen spreken. Ik wil graag even van de andere fractievoorzitters horen hoe we nu verder gaan. Het ordevoorstel is dat we de gedeputeerde uit laten spreken.

De **voorzitter**: Is er iemand die hierop wil reflecteren? Ik wil wel vaststellen dat we het hier niet ook nog een halfuur over gaan hebben. De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, heel kort. Ik ben het geheel met de heer Van der Wel eens. Het heeft wel te maken met de beantwoording van de gedeputeerde op een hoop van onze vragen, dat er een hoop vervolgvragen komen. Ik zie een hoop collega's nu knikken. Dit was niet de insteek. En

daarnaast zijn we het allemaal volgens mij wel eens dat we de gedeputeerde zeker deze termijn af willen laten maken. Dus verder helemaal met u eens, mijnheer Van der Wel.

De **voorzitter**: De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Helemaal mee eens. Dat was ook een van de redenen dat ik voor het hele debat het ordevoorstel heb gedaan. In de eerste termijn gaat de gedeputeerde de vragen beantwoorden en als hij die vragen niet heeft beantwoord, gaan we interrumperen, gaan we doorvragen, dus dat risico hebben we. Ik ben het met u eens dat we terughoudend moeten zijn, maar ik hoop dat de gedeputeerde wel de vragen beantwoordt die we hebben gesteld.

De **voorzitter**: Ik zie het vooral als een oproep aan elkaar, waarbij volgens mij niet wordt gezegd dat we geen enkele interruptie meer gaan doen, maar de gedeputeerde moet nu wel gewoon verder met zijn beantwoording. Dat is de oproep denk ik, hè, mijnheer Van der Wel?

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, en voornamelijk ook de technische vragen op te sparen voor als het eventueel later kan, of voor een tweede termijn als het niet later kan in meerderheid. Maar als we de gedeputeerde continu ondervragen met allerlei technische dingen die we eigenlijk van tevoren hadden kunnen vragen, dan zitten we hier om negen uur nog en volgens mij was het de uitdrukkelijke wens van het presidium om iedereen op tijd naar huis te sturen, en dat gaat ons niet lukken.

De **voorzitter**: Ten aanzien van de techniek doet u hier wel een interessant voorstel, vind ik. Op het moment dat u met elkaar besluit dat hier vandaag over besloten gaat worden, kunt u inderdaad nog iets dieper op de zaak ingaan in tweede termijn. Op het moment dat dat niet zo is, dan hoeft dat ook niet in eerste termijn plaats te vinden. Ik stel voor dat we verder gaan. De heer Van Pinxteren heeft het woord.

De heer **Van Pinxteren** (GS, Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Dan kom ik bij de vragen van het CDA. Is aan te geven hoe ver het nu staat met de vier projecten die onder BOF1 zijn gestart? Ja, er is tweemaandelijks een monitoringoverleg ambtelijk met de vertegenwoordigers van de vier projecten en daar is nadrukkelijk aan te geven in hoeverre zij op dit moment in staat zijn hun doelstellingen te bereiken en hoe ver zij zijn. Ik wil daar wel nadrukkelijk bij aangeven dat als gevolg van corona een aantal projecten minder snel lopen en enigszins vertraagd zijn, maar er worden ook zeer nadrukkelijk goede resultaten geboekt. Ik noem maar het project Refugee in Tilburg, waar ondertussen een 32-tal personen een baan gevonden hebben en al meer dan tien maanden in die baan actief zijn en hun plek vinden in het normale arbeidsverband en daarmee ook geen uitkering meer ontvangen. Dus wat dat betreft is dat een van de voorbeelden. De kippenfarm zoals die hier gestaan heeft voor het provinciehuis, daar zijn er twee van gerealiseerd van de vier ondertussen. Jammer genoeg kunnen door corona de desbetreffende boerenhulpen, zoals ze heten, niet allemaal ingezet worden, omdat coronaregels dit verbieden, maar er zijn wel degelijk op dit moment vorderingen. Zo kan ik per project aangeven wat er aan de hand is en hoe ver we staan. De continuïteit is er nog steeds en de ondernemingen hopen ook spoedig na corona weer vol gas door te kunnen gaan en door te ontwikkelen.

Dan hadden we de vraag van Forum voor Democratie periodiek een overzicht te voorzien per branche en per onderneming. Ja, ook in de nieuwe regeling BOF2 zullen wij nadrukkelijk die monitoring van de verschillende projecten meenemen en zorgen dat daarover op de juiste P&C-momenten die wij hier met elkaar kennen ook over gerapporteerd wordt en u ook in kennis gesteld wordt van de inhoud en de voortgang van die verschillende projecten.

Dan kom ik bij de SP, die vraagt: behoudt u de oorspronkelijke doelstellingen? Volgens mij heb ik daar het antwoord al op gegeven. Ja, wij behouden de oorspronkelijke doelstellingen en ja, we verbreden ze nog naar meerdere programma's.

Helderheid over of er genoeg geld is. Nou, genoeg geld, dat is altijd lastig natuurlijk. We hebben binnen de verwachting zoals dit daar nu ligt, in dit programma, een budget beschikbaar van in totaliteit, zeg maar, 1,5 miljoen euro voor de risico-afdeling, we hebben 2,5 miljoen euro voor het maatschappelijke resultaat dat men neerzet en we hebben een leningsdeel van om en nabij 17 miljoen euro. Dat denk ik dat dat met elkaar helder is. Mocht het zeer succesvol zijn, dan kan het zijn dat er op enig moment geen leningen meer verstrekt en geen nieuwe projecten meer gedaan kunnen worden. Dat is waar, maar dan hoop ik dat andere partijen ook inzien dat dit voldoet aan een maatschappelijk vraagstuk en daarmee bereid zijn daar ook weer in te investeren.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Altundal met een interruptie.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter. Mijn vraag betrof niet deze portefeuille. In de overwegingen van het voorstel staat dat de provincie Noord-Brabant tegelijkertijd te maken heeft met een teruglopend budget. Dus het gaat om de provincie in het algemeen. Alleen, een van de gedeputeerden, de heer De Bie, zegt juist: nee, we hebben nog steeds veel geld. Als je het dan over het praten met één mond hebt, wat u vandaag aan het begin van de vergadering ook stelt, is de vraag: heeft de provincie nou wel genoeg geld, of heeft de provincie niet genoeg geld en een teruglopend budget? Dus er is op dit moment voor ons onduidelijkheid over wat de heer De Bie roept en wat u zegt als overwegingen. Dus graag een antwoord daarop.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Jawel, voorzitter, ook daar wil ik graag een antwoord op geven. Zoals u ook vastgesteld hebt de begroting 2021, inclusief het meerjarenperspectief, dat is het uitgangspunt van ons handelen. Wat anderen daarover in de pers of wat dan ook schrijven of doen, ja, dat laat ik aan hen. Voor ons als college is het uitgangspunt de begroting 2021 met het meerjarenperspectief, waar nadrukkelijk in staat dat wij als provincie een teruglopende inkomstenbron hebben.

Voorzitter. Is er ruimte bij de BOM, wordt de formatieruimte geregeld? Dat is een goeie vraag en daarover zijn verkennende gesprekken gaande: of zij als BOM de impact van het gaan voeren van deze regeling op een juiste manier kunnen invullen en vorm en inhoud geven. Daar zijn wij met elkaar nog niet uit. Wij hebben de eerste verkennende gesprekken op dit onderwerp en we zijn er nog niet uit. We zullen daar met elkaar spoedig uit moeten zien te komen hoe we dat gaan doen, want daarvan is het ook zeer afhankelijk hoe we met elkaar de governance afspreken en hoe we daar met elkaar mee omgaan.

Betreft het alleen sociale ondernemingen? Volgens mij heb ik al eerder aangegeven, dat was een vraag van D66, dat het juist de combinatie is van – sorry, mevrouw Meeuwis dat ik het nu heel direct toch nog een keer zeg – people, planet en profit. Die combinatie zal in alle projecten gecombineerd aanwezig dienen te zijn. Het is niet alleen people, het is niet alleen planet en het is niet alleen profit. Dus het is een combinatie die in een project aanwezig dient te zijn.

GroenLinks: wie komen er nu in aanmerking voor dit fonds en onder welke criteria?

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mijnheer Van Pinxteren. Mevrouw Meeuwis.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Een hele korte, voorzitter. Betekent dat dus, gedeputeerde, dat de ondernemingen die uit BOF1, zal ik maar zeggen, gefinancierd konden worden ook onder BOF2 nog steeds gefinancierd kunnen worden?

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Als ik mag, voorzitter-

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Als daar een verzoek is om uitbreiding, of doorontwikkeling, ja, dan kunnen zij daar ook een aanvraag voor indienen.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Nou, het ging-, sorry voorzitter-

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Het gaat niet zozeer over een verzoek, maar het gaat mij meer over de criteria, over de doelen, want u hebt dit voorstel en u zegt "het wordt iets aangepast", dus ik was benieuwd, gewoon om de vergelijking te maken met BOF1, want daar zijn we constant naar op zoek, van: wat is nou het verschil tussen BOF1 en BOF2 en wat wilt u daar precies mee, waarom ligt het voorstel vandaag voor, en waarom ligt het vandáág voor? Daarom wil ik even weten, ten opzichte van BOF1, want dat is concreter: wat zijn de verschillen? Zouden die criteria van voorheen nu ook nog steeds gelden, of zegt u "nee, we zijn met iets heel anders bezig"?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Nee, de criteria van BOF1 gelden nog steeds. De vier projecten die uiteindelijk uit een groep van vijf kwamen, die geselecteerd was uit 82, hebben aan alle criteria voldaan, anders waren zij daar niet in terechtgekomen. Zodra de omstandigheden nog steeds hetzelfde zijn en voor de doorontwikkeling en vergroting, of groei, van dergelijke projecten zou nog steeds het adagium gelden dat de banken niet wensen mee te financieren, of het te risicovol vinden om daarin te investeren, dan zullen wij nadrukkelijk in die investeringscommissie die afweging wederom moeten maken.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Oké. Wie kunnen in aanmerking komen voor het fonds? Nou, volgens mij is dat in het antwoord op de vraag van mevrouw Meeuwis eigenlijk al aan de orde geweest. Alle ondernemingen, alle initiatieven, die een gecombineerd antwoord hebben op de drie punten die we net aan de orde hebben gehad en geen reguliere financiering kunnen krijgen bij derden, banken, enzovoort, die kunnen in aanmerking komen om een beroep te doen op dit fonds. Dat wil niet zeggen dat het gehonoreerd wordt, want we zullen nadrukkelijk moeten kijken of de bedrijfsplannen en alles wat eronder ligt kloppen, en daarvoor is een investeringscommissie, die daarnaar kijkt en die daar uiteindelijk ook aanbevelingen voor zal doen.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie. Mevrouw Van Diemen.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Ja, weet je, mijn verhaal was: in het moeras van alle informatie die voortdurend verschillende uitgangspunten en namen en terminologieën had, werd ik niet wijs. U noemt eigenlijk maar twee criteria: geef aan dat je PPP hebt, dus een ontwikkeldoel hebt, of een duurzaam doel hebt, en twee, je kunt ergens anders geen financiering vinden. Dan krijg je een hele grote bak, als je dan ook nog zegt "iedereen kan, als je daar maar ergens iets in raakt". Dus dan krijgt dadelijk die investeringscommissie de zeggenschap over wat we gaan doen.

De **voorzitter**: En w vraag is?

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Die criteria, daar vraag ik naar, en dan zegt u: nee, ja, alles wat daar zo in past. Daar kom ik niet verder mee. Daar gaan we vandaag ook niet uit komen, laat ik dat dan ook zeggen, dus ik ga wel mee in "laten we het asjeblieft de volgende keer daar specifieker over hebben", want anders blijven we rondjes zien. Vandaar.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Pinxteren, gaat u verder.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja, dank u wel, mevrouw Van Diemen. Ik heb volgens mij heel helder aangegeven dat alle drie de criteria, people, planet en profit, aan bod moeten komen in een dergelijk voorstel. Dus het is niet separaat alleen maar een maatschappelijk doel, of separaat alleen maar een duurzaamheids- of circulair doel, of noem maar op. Nee, alle drie zullen gecombineerd in dit spel aan de orde moeten komen en nadrukkelijk ingepast moeten zijn in die bedrijfsvoering, bedrijfsplan, in het initiatief. Dus het is niet 'sec' het een of het ander, zoals u mogelijk gedacht zou hebben; dat is dus niet aan de orde. Er zal natuurlijk een nadrukkelijke maatschappelijke doelstelling ook ingevuld moeten worden.

De **voorzitter**: De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, een praktische vervolgvraag daarop. Als je bijvoorbeeld zo'n initiatief pakt van vluchtelingen aan het werk helpen, dat zal niet per se alle onderdelen raken. Dus is het dan zo dat, als iets alle onderwerpen kan raken, dan moet het eraan voldoen, maar als iets gewoon niet van toepassing is op een bepaald iets, dan kan het ook? Of betekent het dat zo'n voorstel in dit plan niet meer zou kunnen, omdat het maar één onderdeel en niet de andere raakt?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): De heer De Kort moet even concreter worden welk project hij precies bedoelt: Refugee?

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, bijvoorbeeld.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Refugee als onderneming is nadrukkelijk een ondersteunende onderneming aan grote evenementen en doet daar als onderneming z'n werkzaamheden. De onderneming zet daarbij in statushouders die daar een rol in hebben, en dat zijn er de afgelopen tijd 133 geweest, die vervolgens ook werken aan hun persoonlijkheids- en inburgering, enzovoort binnen Brabant. En vervolgens hebben er daarvan 32 uiteindelijk nu via die projecten waarin zijn als vrijwilliger meegedraaid hebben, bij sponsors van die sportevenementen en die evenementen een baan gevonden. Dus het is enerzijds de onderneming die sportevenementen en andere evenementen ondersteunt, er zit een maatschappelijk doel bij, en ja, volgens mij is die compleet, is die cirkel rond.

De **voorzitter**: De heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Volgens mij begrijpt u mijn vraag dan verkeerd, want ik vind het een mooi project, daar gaat het niet om. Ik vind het een heel mooi project zelfs. Alleen, u geeft net aan dat ze aan allerlei voorwaarden moeten voldoen. Je moet eigenlijk aan al onze maatschappelijke

opgaven voldoen en dat doen ze niet, want ze richten zich op één onderdeel, een prima onderdeel wat mij betreft, maar u gaf net aan in antwoord op de eerdere vragen dat ze overal aan moeten voldoen, en dan zeg ik: goh, als een initiatief ergens totaal geen betrekking op heeft, het heeft bijvoorbeeld met circulariteit of energietransitie bijzonder weinig van doen, dan mag het, neem ik aan, toch nog steeds, of kan zo'n initiatief als Refugee dan niet meer in het nieuwe fonds, omdat het niet aan alles voldoet?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ook een aantal van die sportevenementen, maar ik moet dat echt dan op z'n onderdelen nachecken, heeft nadrukkelijk een doelstelling van duurzaam te werken. De halve marathon in Tilburg bijvoorbeeld werkt met bepaalde bekertjes, en dan zorgen ze dat dat meteen opgeruimd wordt. Daar zijn ook weer die vrijwilligers voor-

De **voorzitter**: We beginnen ondertussen wel heel erg in de details te geraken! We gaan het nu zelfs over bekertjes hebben, jongens, kom op!

De heer **De Kort** (PvdA): Nee, maar-, als ik het woord mag, voorzitter-

De **voorzitter**: Ja, ga uw gang.

De heer **De Kort** (PvdA): Het is totaal niet mijn bedoeling om zo in details te gaan. Mijn vraag snapt u volgens mij gewoon niet. Mijn vraag is: moet ieder initiatief dat geld krijgt aan alle onderdelen die u eerder opnoemde voldoen, of is het zo dat, als dat daar niet aan voldoet, het wel nog steeds kan? Refugee is niet circulair, is niet bezig met-, en dat ze dan mensen inzetten bij dingen die zo zijn, dat geloof ik meteen, maar mijn vraag is dus echt veel specifiek. Moet ieder initiatief aan al die onderdelen voldoen, of, als ze niet van toepassing zijn, is het dan ook oké?

De **voorzitter**: Een duidelijke vraag lijkt mij. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Bij voorkeur ja, tenzij de meerwaarde van het één enorm groot is ten opzichte van. Dat is een afweging die in de investeringscommissie gemaakt moet worden. Die afwegingen ga ik hier aan tafel niet zitten maken.

De **voorzitter**: Dus u zegt: bij voorkeur alle drie, maar op het moment dat er goede argumenten zijn, kan twee ook genoeg zijn?

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja, en als we dan kijken naar Fladderfarm, als dat andere voorbeeld, is juist weer wel een voorbeeld waar alle drie goed aan de orde komen.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie door de heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, dank je wel, mevrouw de voorzitter. Ik raak het helemaal kwijt als ik hoor wat er allemaal mogelijk is in het BOF-fonds. Rechtstreekse vraag: betekent het dat de cultuursector ook terug kan vallen op dat BOF-fonds?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja, ik zou dan specifiek projecten moeten kennen die zij willen opstarten.

De **voorzitter**: U sluit het niet uit, hoor ik.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ik sluit het niet uit. Er kunnen goede projecten zijn die zij willen opstarten die daar binnen passen. Ja, dat sluit ik niet uit.

De **voorzitter**: Mijnheer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): De wedervraag is dan: waarom stopt u het geld dan niet meteen in de cultuursector, dan bent u toch klaar?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Ik denk dat de heer Brouwers toch nog even goed moet kijken. De 7 miljoen euro waar hij in eerste termijn over sprak zijn leningen die terugkomen bij de provincie. Er zit ook een bedrag aan leningen in dat terug moet naar het Europees Fonds. Die 7 miljoen minder budget die beschikbaar is voor cultuur is structureel subsidiegeld, daar hebben we het hier niet over. We hebben het hier over 7 miljoen euro die we tijdelijk uitlenen aan projecten en aan ondernemingen.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Met risico?

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Met risico, ja.

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan de heer Van Hattem. En dames en heren – ik geef u zo meteen echt het woord hoor –: het is ongeveer vijf uur, wilt u daar met z'n allen ook eventjes rekening mee houden? Mijnheer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank, voorzitter. Ik gooi maar even een balletje op, misschien dat we dan de discussie wat sneller kunnen beëindigen en niemand er meer zin in heeft. Ik lees in het stuk namelijk dat ondernemingen die een investering krijgen vanuit BOF2 in alle gevallen moeten laten zien in welke mate ze een positieve bijdrage leveren aan klimaatmitigatie. Nu hoor ik net dat bijvoorbeeld zo'n project als met die refugees nog steeds in aanmerking kan komen voor BOF2, maar welke bijdrage leveren ze dan aan klimaatmitigatie? Dus waar hebben we het eigenlijk allemaal over? Kortom, ik denk dat deze discussie gewoon een beetje aan het ontaarden is en het lijkt me verstandig om dit project gewoon een keer terug te nemen naar die themacommissie, er daar verder over te praten en met betere voorstellen te komen.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Daarom de oproep om zo meteen niet telkens te interromperen, de gedeputeerde zijn verhaal af te laten maken en daarna maakt u een afweging of u dit wel of niet in de tweede termijn wilt doorzetten en als er een tweede termijn komt, kunt u alsnog gedetailleerdere punten aan de orde stellen. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Er was nog een vraag van GroenLinks over de rol van Sterk Brabant. In 2021 is Sterk Brabant in combinatie met Zet en Zorgbelang nog steeds actief, dus jazeker: die kan in 2021 ingezet worden daar waar er capaciteit

is binnen hun jaarprogramma, jazeke. Dat is volgens mij ook de intentie die ze met elkaar hebben op dit moment.

Is er al een bepaald plan voor als dit BOF afgelopen is en daarna? Wij hopen dat het succesvol is en dat er meer particulieren, private investeerders bereid zijn om steeds meer in maatschappelijk verantwoord ondernemerschap te investeren en daarin een aandeel te nemen, zodat uiteindelijk een aantal van dit soort aanvragen geen 'nee' meer op hun rekest krijgen op het moment dat ze dat doen bij de verschillende instellingen die hen van middelen kunnen voorzien, dus dat het uiteindelijk ook een maatschappelijk geaccepteerde vorm van ondernemen is en dat daar ook ruimte voor komt.

Dan de voorwaarden van het Europees Investeringsfonds; daar vraagt de PVV om. Die voorwaarden heb ik hier niet op papier en die kan ik ook niet zo opnoemen in z'n totaliteit, maar als u daar kennis van wilt nemen, dan willen wij die u best toesturen. Maar dat zullen algemene voorwaarden zijn.

De PvdA stelde een vraag over de vijf procent. Volgens mij hebben we die al aan de orde gehad. Dan de vraag wat er nog over is van de 82 partijen die vorige keer een aanvraag gedaan hebben in het kader van BOF1 en waarvan er maar vijftien goedgekeurd en ondersteund zijn. Ja, natuurlijk wordt nog naar die list gekeken, of daar nog levensvatbare projecten in zitten die nog steeds actueel zijn. Een aantal zal niet meer actueel zijn, omdat de initiatiefnemers mogelijk andere constructies gekozen hebben, of ervan afzien om nog verder te gaan.

Over pensioenfondsen hebben we het volgens mij al gehad.

De Groep Rutjens: welke doelen kunnen puur uit dit fonds worden bereikt en niet door de andere kanalen? Volgens mij heb ik daar al een antwoord op gegeven.

De **voorzitter**: Ik zie nog een interruptie door de heer De Kort.

De heer **De Kort** (PvdA): Ja, voorzitter, ik twijfelde bijna of ik hem nog zou doen, maar de fundamentele vraag achter mijn hele betoog was: als we dit nodig hebben, wat doen we dan niet goed met wat we bij de BOM doen en bij het Brabant Startup Fonds, want daar willen we ook niet concurreren met commerciële instellingen, maar willen we ook maatschappelijk rendement. Dus waarom hebben we dit als additioneel instrument nodig? Ik weet niet of de gedeputeerde hier een kort antwoord op kan geven, of dat we dit misschien maar moeten parkeren voor de themabijeenkomst die er volgens mij wel aan zit te komen, en anders gooi ik hem gewoon in mijn tweede termijn.

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank u wel. Wat doen we niet goed? Ik denk dat we met elkaar met BOF1 een richting ontwikkeld hebben die op dit moment zo goed mogelijk verankerd moet worden in ons systeem van hoe wij anderen ondersteunen. Vandaar ook de verkenning om het toch in de BOF in te brengen. Met name het afrekenbaar maken van maatschappelijk behaalde doelen is een vraagstuk dat daar nadrukkelijk aan de orde is.

De **voorzitter**: De heer Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Ja, dank u wel, voorzitter. De gedeputeerde stelt dat hij mijn vraag heeft beantwoord welk beleid wel door de BOF wordt gehaald, maar niet door andere beleidsinstrumenten. Ik constateer dat ik daar eigenlijk geen antwoord op heb gehad, maar ik zal niet hernieuwd om een antwoord vragen. Ik denk dat dat echt beter onderdeel kan zijn van een andere setting.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank u wel. Kunnen we ervan uitgaan – dat was een vraag van de Partij voor de Dieren – dat alle investeringen buiten de BOF niet bijdragen aan brede welvaart? Nee, dat kunt u niet. Ook daar zullen wel degelijk investeringen zijn die bijdragen aan brede welvaart. De basis is people, planet, profit, waar we met elkaar op willen investeren. Ook buiten dit systeem zijn er mensen die daar natuurlijk een belangrijke bijdrage aan leveren. Daarmee zouden we veel partijen tekort doen, denk ik.

De portefeuille Vrijetijd draagt het grootste gedeelte bij, was de vraag van de Partij voor de Dieren, klopt dat? In principe komt het vanuit de stelpost Sociale Veerkracht, die nog openstond, en dat is niet direct het budget van Vrijetijd. Die hebben we volgens mij keurig inzichtelijk gemaakt bij de verschillende P&C-momenten. Het komt uit die stelpost Sociale Veerkracht.

50PLUS vroeg: waar blijft de evaluatie van de BOF1? Volgens mij zijn we daar ook al een paar keer- Er zijn vier projecten die lopen op dit moment. Die lopen ook door, die stoppen niet-

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld interrumpeert.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Een korte vraag, opdat ik het helemaal helder heb. Ervan uitgaande dat – en dat heb ik ook begrepen uit alle discussie die we hebben gedaan – het grote verschil tussen BOF1 en BOF2 is dat BOF breder is, en het totaal over verschillende portefeuilles is verdeeld, vraag ik me af hoe het dan komt dat één portefeuille heel veel bijdraagt en de andere portefeuilles een heel stuk minder, of niets. Waarom is die verdeling zo scheef, als een kernonderdeel van BOF2 de integraliteit is over de verschillende portefeuilles?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Juist omdat het een grote bijdrage levert aan brede welvaart, in combinatie met welzijn en gezondheid, is ertoe besloten om vanuit die stelpost die middelen beschikbaar te stellen. Het is de combinatie van doelen.

De **voorzitter**: Mevrouw Vlasveld.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Dank voor het antwoord, maar dat verklaart volgens mij niet- Wat de gedeputeerde nu aangeeft zou er juist voor pleiten dat alle portefeuilles even veel bijdragen, lijkt mij, en niet, zeg maar, dat één portefeuille, die toch al het meest gekort wordt, het meeste geld geeft, zeker als je bedenkt dat 'planet' bijvoorbeeld terugkomt bij Landbouw, bij Natuur en bij Energie. Waarom geven die dan zoveel minder?

De **voorzitter**: De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Daar is ook gekeken naar het aantal ondersteuning in die vijftien die wij verwachten dat er gaat komen, of daar een realistische verdeling in is, en welke projecten men verwacht vanuit de programma's die ontwikkeld worden. Daar is de verdeling op deze manier tot stand gekomen.

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil, ook op dit onderwerp neem ik aan?

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, ik was het niet van plan, maar dit gaat echt fundamenteel, dit raakt het budgetrecht van de Staten. Want als er een stelpost is van Sociale Veerkracht met bepaalde beleidsdoelen erbij en die worden eenzijdig door het college verruimd, dan moet ik deze opmerking echt maken, want u begeeft zich nu echt, echt, op heel glad ijs. Ik wil die opmerking gemaakt hebben zonder conclusie, of zonder richting, maar ik wil hier wel ook het recht van de Staten hierin blijven bewaken, want anders komen we in de hele governance met elkaar volgens mij in de knel de komende periode.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Pinxteren, gaat u verder.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Dank je wel, voorzitter. Ik begrijp de opmerking van de heer Vreugdenhil, en dat is waarom wij ook in de besluitvorming daar nadrukkelijk aandacht aan besteed hebben.

Dan kom ik bij 50PLUS. Die vraag had ik daarnet al aan de orde: de evaluatie van de BOF1. Volgens mij heb ik daar al antwoord op gegeven.

Dan kom ik nog bij Lokaal Brabant, de indicatoren ten aanzien van het maatschappelijk rendement. die indicatoren-

De **voorzitter**: De heer Brouwers interrumpeert u.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik heb nog heel duidelijk een vraag gesteld als het gaat om de hoeveelheid geld, dan moet u mij zo maar even vertellen over hoeveel geld het dan echt gaat, maar om dat richting de cultuursector te doen. De vraag aan u is: hoe kijkt u daartegen aan?

De **voorzitter**: Ga uw gang, mijnheer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Het budget voor BOF2, zoals nu is opgebouwd, en dan moet ik even de juiste cijfers erbij pakken- In het participatie- en leningendeel is 7 miljoen euro op dit moment gereserveerd vanuit de provincie, 10 miljoen euro vanuit Europa en 3 miljoen euro wordt verwacht vanuit private investeerders. Dan is er een werkkapitaal van 2,5 miljoen euro opgebouwd uit de verschillende portefeuilles, waarvan 1,1 miljoen euro uit Sociale Veerkracht, en dan hebben we nog een half miljoen vanuit zorginstellingen en zorgverzekeraars die daar een rol in willen spelen. Dan is er een risico van anderhalf miljoen, en dat is via de algemene risicoreserve afgedekt.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Maar over hoeveel miljoen praten we nou echt? Ik praat maar niet over voteren, maar je hebt anderhalf miljoen euro dat we moeten reserveren en we hebben nog 1,1 miljoen euro. Moet ik dan zeggen dat we praten over 2,6 miljoen euro?

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Die anderhalf miljoen is een risico dat afgedekt is in de algemene risicoreserve, is niet direct beschikbaar voor andere doeleinden, en die 1,1 miljoen euro is dan mogelijk het geld waar u over praat, dat u anders zou kunnen inzetten.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, dus dan is de vraag: kunnen we niet beter die 2,6 miljoen euro inzetten in de cultuursector?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Sorry. Volgens mij zei ik het net nog steeds correct: anderhalf miljoen is vanuit de algemene risicoreserve, dat wij mogelijk achter de hand hebben als het risico zich voordoet. Volgens mij kunt u die niet dan meteen inzetten in de cultuursector, maar goed, het budgetrecht is aan u. En 1,1 miljoen euro komt uit de stelpost Sociale Veerkracht.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank u, voorzitter. Ik hoor de gedeputeerde zeggen dat al een bedrag vanuit de sector is toegezegd. Daarstraks hoorde ik de gedeputeerde volgens mij zeggen dat er nog helemaal geen harde toezeggingen waren op dat vlak. Nu kan hij er wel een bepaald vast bedrag aan koppelen, dus ik ben toch wel benieuwd waar dit precies op gebaseerd is en in hoeverre in enige mate sprake is van harde toezeggingen, of bepaalde toezeggingen.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Voorzitter. Ik heb daarstraks aangegeven dat daar gesprekken over lopen en de verwachting is dat daar drie miljoen euro opgehaald zou kunnen worden in de vorm van leningenkapitaal, waar ook natuurlijk voor die private partijen risico aan zit.

De heer **Van Hattem** (PVV): Dank, voorzitter, maar waar is die verwachting concreet op gebaseerd? Is het een verwachting die echt heel realistisch is, of is het een vrij algemene prognose, zullen we maar zeggen?

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Het is gebaseerd op gesprekken met een aantal vertegenwoordigers van die partijen.

De **voorzitter**: De heer Van Hattem tot slot.

De heer **Van Hattem** (PVV): Ja, dank, voorzitter. Zijn in die gesprekken ook al enige concrete commitments gedaan, is al duidelijk gemaakt dat men echt voor een vast bedrag aan de lat wil staan, waar echt op vertrouwd kan worden, of is het gewoon een heel algemeen beeld van: ja, als jullie ooit met zo'n fonds komen, dan zouden we wellicht ooit wel eens een paar centen ervoor over kunnen hebben?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ik kan niet anders zeggen dan dat het gewoon volwassen gesprekken zijn geweest met nadrukkelijk de intentie om er met elkaar uit te komen.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Volgens mij ben ik door de beantwoording van de vragen heen, voorzitter.

De **voorzitter**: Heeft u nog een opvatting over de suggestie met betrekking tot het punt van orde?

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja, ik heb daar wel een opvatting over. Als we dat in de tijd geplooid kunnen krijgen, wil ik zeker aan een themavergadering meewerken. Alleen, ik wil dan wel graag proberen toch vóór 1 april het besluit met elkaar te nemen, zodat we hiermee verder kunnen. Ik vind het jammer dat daar in de agendavergadering niet eerder op geattendeerd is.

De **voorzitter**: Dan gaan we, nu uw termijn afgelopen is, naar het punt van orde. Het punt van orde is om de bespreking op dit moment te stoppen en terug te verwijzen naar een themasessie, die dan wel op 12 maart zal moeten plaatsvinden, waardoor op 26 maart dan besluitvorming in de Staten kan plaatsvinden. Dat is de context waarbinnen het punt van orde zich bevindt. Als iemand het daar niet mee eens is, moet hij nu zijn vinger opsteken. De heer Brouwers?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Sorry, mevrouw de voorzitter, maar we hebben dan natuurlijk geen tweede termijn meer en ik wilde in die tweede termijn nog een motie aankondigen. Moet ik dat dan nu doen?

De **voorzitter**: Nou ja, er gaat straks gewoon weer over gesproken worden. In de agendacommissie zal straks besproken worden hoe de bespreking vervolgens plaats gaat vinden, dus het is niet zo dat u, als het de 26ste uiteindelijk weer in de Staten komt, geen moties en amendementen meer mag indienen. Ik bedoel: er komt wel weer gewoon een bespreking, maar dan heeft daarvóór een themasessie plaatsgevonden waarin ook nog allerlei andere zaken aan bod hebben kunnen komen.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ik zou hem toch graag vandaag willen indienen.

De **voorzitter**: Oké.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Het is een motie die inhoudt: geld naar de cultuursector.

Motie M8-2021: In plaats van bezuinigingen geld naar cultuursector

“Provinciale Staten van Brabant,

in vergadering bijeen op vrijdag 26 februari 2021, behandelend Statenvoorstel 04/21 BOF2: Vervolg Brabant Outcomes Fund;

in aanmerking nemende dat:

- PS de vraag wordt gesteld om 7 miljoen euro te voteren voor nieuwe projecten;
- daarnaast voor deze projecten een risicoafdekking van 1,5 miljoen euro wordt gereserveerd;
- er - gezien de aard van de projecten - diverse fondsen zijn die kleine initiatieven ondersteunen en deze derhalve niet afhankelijk zijn van provinciale gelden;
- voor enkele grotere projecten de BOM de aangewezen partner is om deze projecten te ondersteunen;

daartegenover

- culturele uitingen een belangrijk onderdeel uitmaken van onze economische en culturele Brabantse infrastructuur;
- cultuur dynamiek in de kernen, steden en provincie brengt, de provincie mooier en de Brabanders trots;
- door de eeuwen heen cultuur een reddingsboei is gebleken waaruit mensen moed konden putten om door te gaan, juist in moeilijke tijden;

overwegende dat:

- vanwege toegepaste provinciale bezuinigingen en de effecten van de pandemie de levensvatbaarheid van onze hoogwaardige Brabantse cultuursector aan een zijde draadje hangt;
- er anderzijds door overheden bijna het onmogelijke wordt gedaan om sectoren te redden, maar we hier een sector dreigen te vergeten;

- het college nu de kans heeft haar beleid om te gooien en daarmee zowel zichzelf, de cultuursector alsook de Brabander een reddende hand toe te steken;
verzoeken het college om:
- in plaats van bezuinigen deze - voor de sector levensreddende - 7 miljoen euro te steken in de nog net niet dode cultuursector en daarmee een hele sector van een trieste ondergang te redden."

Jan Frans Brouwers, 50PLUS.

De **voorzitter**: Mevrouw Meeuwis zie ik. Ga uw gang.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voorzitter. Zonder het extra ingewikkeld te willen maken, maar voordat we allemaal gaan stemmen over een ordevoorstel, terwijl ik de gedeputeerde hoor zeggen dat hij er geen bezwaar tegen heeft om eerst nog een themavergadering te beleggen, vraag ik me af of we nog allemaal over het voorstel hoeven te stemmen.

De **voorzitter**: Dat ga ik straks gewoon eventjes vragen, of er mensen zijn die erover willen stemmen. Mevrouw Otters.

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Voorzitter. Er is het nodige gezegd en ik wil graag een schorsing voor overleg met mijn fractie.

De **voorzitter**: Dat zal ik zo meteen sowieso doen. Ik zie de heer Heijmans. Mijnheer Heijmans, geluid? U bent ook niet de woordvoerder op dit thema, maar goed, en u heeft nog steeds geen geluid. De woordvoerder namens de SP op dit onderwerp is de heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja voorzitter-

De **voorzitter**: Mijnheer Altundal, ga uw gang.

De heer **Altundal** (SP): Gehoord de gedeputeerde, die er geen bezwaar tegen heeft om het voorstel aan te houden en een themabijeenkomst te beleggen, lijkt het mij in feite niet nodig om een stemming te houden. Wat ik de gedeputeerde wel wil vragen, is dat hij bij het houden van de themabijeenkomst goed kennisneemt van dat wat vandaag door de fracties gesteld is en in de themabijeenkomst ook alvast de nodige voorbereiding en informatie mee te nemen. Dat helpt ons natuurlijk heel veel.

De **voorzitter**: Maar we gaan eerst schorsen, want mevrouw Otters heeft om een schorsing gevraagd. Mevrouw Otters, kunt u nog eventjes aangeven hoeveel tijd u denkt nodig te hebben? En daarna ga ik de vraag stellen of er überhaupt nog gestemd moet gaan worden. Mevrouw Otters, hoeveel tijd heeft u, denkt u, nodig?

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Ik zou zeggen een kwartier, maar het wordt allemaal al zo laat. Laten we tien minuten doen.

De **voorzitter**: Tien minuten?

Mevrouw **Otters-Bruijnen** (VVD): Ja, want wij moeten natuurlijk wel weer in een zoom-sessie met z'n allen.

De **voorzitter**: Dat snap ik, daarom is het op dit moment ook ingewikkeld. We schorsen tien minuten en na die tien minuten ga ik de vraag stellen of iemand behoefte heeft aan stemming over het ordevoorstel. Als mensen geen behoefte hebben aan stemming over het ordevoorstel, dan is het ordevoorstel aangenomen. Als mensen wel behoefte hebben aan stemming, dan gaan we er gewoon over stemmen. Dan schorsen we nu tien minuten.

(Schorsing 17.17-17.29)

De **voorzitter**: Goed, dames en heren, de vergadering wordt hervat. We hebben eventjes geschorst. Wat op dit moment voorligt, is het voorstel van orde. Ik zie dat de gedeputeerde het woord nog wil. De heer Van Pinxteren.

De heer **Van Pinxteren** (Lokaal Brabant): Ja, dank je wel, voorzitter. Ik wil graag nog even een paar woorden hierover zeggen. Het is niet de bedoeling van het college van GS om een voorstel erdoor te drukken. We zien binnen de verschillende partijen die gesproken hebben in eerste termijn een duidelijke behoefte om dit voorstel te steunen en daar nog extra technische toelichting op te krijgen en eventueel te komen tot wat inhoudelijke discussies over een aantal zaken. Daarvoor van onze kant graag het aanbod om die themabijeenkomst te doen. Ik zal ook kijken op basis van de eerste termijn van vandaag, samen met het college, om te komen tot een memorie van toelichting vanuit de hoofdlijn van de bespreking. Ik vraag wel één ding aan PS op dit moment: stel dat we deze lijn kiezen, dat er flexibiliteit in de procedures komt, want anders zal het niet mogelijk zijn om voor 1 april deze zaak af te ronden.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat was ook de context waarbinnen ik een en ander al had samengevat, dat je uiterlijk tot besluitvorming moet komen op 26 maart. Dus dat sluit aan bij de woorden zoals de heer Van Pinxteren die zojuist heeft geuit.

Dan ligt voor het ordevoorstel. Gezien de opmerkingen van de heer Van Pinxteren en de manier waarop is gesproken zojuist, stel ik de vraag op dit moment nu andersom. Het voorstel is om dit op dit moment niet verder te bespreken, maar eerst een themasessie te organiseren, om het vervolgens tijdens een Statenvergadering weer te bespreken ter besluitvorming. Wie wil daarover stemmen? Want als u niet wilt stemmen, dan concludeer ik dat u het allen eens bent met het feit dat dit ordevoorstel ook de werkelijkheid wordt. Maar u mag erover stemmen. De heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, voorzitter, u vraagt of ik wil dat er gestemd gaat worden? Of wilt u mijn mening hebben?

De **voorzitter**: Nee, gehoord de discussie bespeur ik veel draagvlak, maar ik kan niet peilen of dat de meerderheid is voor het feit dat dit nu wordt aangehouden en dat we eerst een themasessie gaan beleven. Dus ik zeg: nou, dat is het uitgangspunt. Maar als u toch wilt dat dit in tweede termijn wordt besproken, dan kunt u uw hand opsteken en dan gaan we er gewoon over stemmen. Dus zegt u het maar.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, voorzitter, dan willen we stemmen.

De **voorzitter**: Oké. Dat gezegd hebbende- Ja, het is een punt van orde en als één fractie erover wil stemmen, dan gaan we erover stemmen. Ik ga eens eventjes kijken naar de griffie, hoe we de stemming over het punt van orde daadwerkelijk gaan doen, of dat we dat misschien per fractie kunnen doen. Is dat ook een optie, dat we het per fractie doen? Zal ik het gewoon op die manier

eventjes langslopen? Dat is misschien wel zo efficiënt. Ik loop de fracties langs. De VVD, de heer Janssen.

De heer **Janssen** (VVD): Ja, voorzitter, wij zijn tegen. Wij kunnen ons vinden in het voorstel zoals het er vandaag ligt. Dus wij kunnen verder met de huidige versie.

De **voorzitter**: Ik zie dat de heer Altundal een ordevoorstel over mijn ordevoorstel wil doen? De heer Altundal.

De heer **Altundal** (SP): Ja, voorzitter, het is voor mij nu onduidelijk. Ik had een ordevoorstel gedaan-

De **voorzitter**: Ja, uw ordevoorstel wordt nu in stemming gebracht.

De heer **Altundal** (SP): O, mijn ordevoorstel wordt in stemming gebracht?

De **voorzitter**: En het ordevoorstel is dat het terug wordt verwezen naar een themasessie, dus dat we niet doorgaan. Dus je bent óf voor het ordevoorstel, óf je bent tegen het ordevoorstel. De heer Janssen is tegen het ordevoorstel. Het CDA.

De heer **Hendriks** (CDA): Voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: Forum voor Democratie.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: SP.

De heer **Altundal** (SP): Voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: D66.

Mevrouw **Meeuwis-van Langen** (D66): Voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: GroenLinks.

Mevrouw **Van Diemen-Vereijken** (GL): Voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: PVV.

De heer **Van Hattem** (PVV): Voor het ordevoorstel voor een oordeelsvormende themasessie.

De **voorzitter**: Partij van de Arbeid.

De heer **De Kort** (PvdA): Voor het voorstel.

De **voorzitter**: Groep Rutjens.

De heer **Rutjens** (Groep Rutjens): Voor het ordevoorstel en voor zowel informerend als oordeelsvormend. Wat ik daarmee bedoel, is dat echt alle informatie die er is, bijvoorbeeld dat-

De **voorzitter**: Ja, maar we doen nu even stemmen en hoe het straks uitgewerkt gaat worden, gaat ergens anders besproken worden. Partij voor de Dieren.

Mevrouw **Vlasveld** (Partij voor de Dieren): Voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: 50PLUS.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: Lokaal Brabant.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: ChristenUnie-SGP.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Voor het ordevoorstel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Daarmee is het ordevoorstel aangenomen en stoppen we de bespreking op dit moment. In de lijn zoals de gedeputeerde die zojuist heeft geformuleerd, en een aantal anderen van u overigens ook, gaat hij terug de route in en komen we hier nader over te spreken. Dank u wel. daarmee zijn we aan het einde gekomen van de bespreking van dit onderwerp. Ik stel voor, gezien de tijd, dat we nog wel gaan beginnen aan het volgende onderwerp voordat we gaan pauzeren. Het volgende onderwerp is het Statenvoorstel rapport Zuidelijke Rekenkamer Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk.

10/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk

De **voorzitter**: Ik geef het woord aan mevrouw Zwart.

Mevrouw **Zwart** (VVD): Ja, voorzitter, dank u wel voor het woord. Het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer gaat ergens over. Het gaat over vergunningverlening, toezicht en handhaving bij majeure risicobedrijven in Moerdijk. Dat zijn niet zomaar bedrijven, maar potentieel gevaarlijke inrichtingen in de meest risicovolle categorie. Het gaat over de veiligheid van onze Brabanders en u weet dat wij dat als VVD hoog in het vaandel hebben staan.

Wij zijn blij met dit rapport, enerzijds omdat het goed is om te zien dat een heleboel zaken goed gaan en anderzijds omdat het inzicht geeft in waar verbeteringen mogelijk zijn. Bijvoorbeeld: we hebben de kans om de verbinding tussen beleid en VTH beter te verankeren. In de vorige Statenperiode heeft de VVD hierover meerdere moties en amendementen ingediend, ook met andere partijen. Dus we zitten hier eigenlijk al jaren bovenop en het wordt tijd voor concrete resultaten. Daarnaast liggen er ook kansen om het VTH-proces te verbeteren, bijvoorbeeld als het gaat over digitalisering. Hier wordt al wel jaren aan gewerkt en toch zijn er in de praktijk weinig resultaten. Dit moet sneller. Dus wat de VVD betreft: gas erop.

Tevens is het zaak voor GS om PS beter te informeren, zodat PS op een juiste manier haar kaderstellende en controlerende rol kan innemen. Ook dat is in het belang van de veiligheid van onze Brabanders. Daarom zijn we ook blij met het voorstel om alle aanbevelingen over te nemen. Ik hoor graag van GS wanneer we het aankomende monitoringsysteem voor inzicht in de voortgang van die aanbevelingen kunnen ontvangen. Ook ben ik wel benieuwd hoe GS van plan

is om uitvoering te geven aan die aanbevelingen, bijvoorbeeld als het gaat over zowel het meer betrekken van PS bij de kaderstelling van het VTH-beleid, als het betrekken van PS bij de koppeling tussen die uitvoering en de strategische doelen.

Tot zover, voorzitter, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het woord is aan de heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Dank u wel, voorzitter. De Zuidelijke Rekenkamer heeft uitgebreid onderzoek gedaan naar vergunningverlening en handhaving bij de zwaarste categorie bedrijven op industrieterrein Moerdijk. De CDA-fractie complimenteert de rekenkamer met dit gedegen onderzoek en heeft de aanbevelingen met veel belangstelling gelezen, aanbevelingen die verder gaan dan alleen betrekking hebbende op dit specifieke onderzoek. Het is in de eerste plaats goed te lezen dat de provincie de processen goed op orde heeft en zelfs een voorbeeldfunctie heeft, enige verbeterpunten daargelaten. Ook is het goed te vernemen dat er geen knelpunten of spanningen naar boven zijn gekomen ten aanzien van de verschillende rollen die de provincie heeft ten aanzien van de Brzo-bedrijven op Moerdijk. Wel is aangegeven dat de provincie te veel technocratisch opereert op uitvoeringsbeleid en hetgeen in de praktijk wordt ervaren te weinig doorvertaalt in het beleid waarmee de doelstellingen op het gebied van veiligheid en leefomgeving gerealiseerd kunnen worden. We kunnen ons voorstellen dat bij het beleid dat aan PS op deze onderwerpen wordt voorgelegd bevindingen uit de praktijk worden verwerkt en dit ook duidelijk wordt aangegeven. Op deze manier kan PS bij de opdrachtverstrekking aan OMWB meer op outcome dan op output gaan sturen. De CDA-fractie ziet ook de opvolging van de aanbeveling over bredere informatievoorziening richting PS over de kwaliteit van de VTH in de praktijk met grote belangstelling tegemoet, omdat we hierin onze rol als Staten beter kunnen spelen. Dit is in de laatste jaren al verbeterd, maar het is nog onvoldoende voor wat betreft aanvullende opdrachten die gedurende het jaar aan de omgevingsdiensten worden verstrekt. Graag horen wij van de gedeputeerde hoe het hier in de praktijk uitvoering aan gaat geven.

Uit het Statenvoorstel blijkt dat uw college vrijwel alle aanbevelingen heeft overgenomen. De opvolging van die aanbevelingen vraagt om aanpassing van de huidige werkwijze. De CDA-fractie vraagt zich af in hoeverre dit kostenverhogend werkt. Graag daarover een antwoord van de gedeputeerde.

Aangegeven is dat de voortgang van het implementatieplan ten behoeve van het instrumenteel kader VTH sterk vertraagd is. Dit is niet op te lossen met extra middelen vanwege de situatie op de arbeidsmarkt. Welke maatregelen neemt uw college om de negen vastgestelde indicatoren wel geïmplementeerd te kunnen krijgen en op welke termijn?

Met betrekking tot de uitvoering van de VTH-taken wordt geconstateerd dat het naleefgedrag van de risicobedrijven laag is. Dat is te wijten aan de heersende veiligheidscultuur bij de Brzo-bedrijven. Op welke wijze gaat uw college ervoor zorgen dat de aanpak van die cultuur permanente aandacht krijgt?

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Dank u wel, voorzitter. We hebben dit rapport ook al eerder in een themabijeenkomst besproken, dus ik probeer het kort te houden. Destijds heb ik ook de vraag gesteld of de rekenkamer ook een keer fysiek aanwezig is geweest bij een Brzo-inspectie en daarop heb ik toen helaas geen antwoord gehad. Je ziet toch dat we dat soms een beetje missen in het onderzoek en in de aanbevelingen. Los van het beleidsmatige en de VTH-opdracht is het van wezenlijk belang om tijdens een onderzoek ook de praktijk in ogenschouw te nemen. Papier is

immers geduldig. De context... regio... en veel andere factoren spelen een rol bij een doelmatig VTH-traject. De VBS-elementen uit de Brzo-wetgeving kunnen door ieder bedrijf anders ingevuld worden, zonder afbreuk te doen aan kaders van de wet. Dit geldt ook voor de beoordeling van het bevoegd gezag en de omgevingsdienst. Het is niet altijd zo zwart-wit.

Voorzitter. Wij willen graag nog een kritische noot en nuance meegeven. In de aanleiding wordt aangegeven dat, als er iets mis gaat bij een van de 79 risicobedrijven, dit tot grote maatschappelijke schade kan leiden. Uiteraard klopt dat, maar het is wel alleen maar bekeken vanuit één stakeholder en de overheid en niet vanuit de onderneming en het bedrijf die het betreffen. Bedrijven zijn nimmer gebaat bij een ongeval of incident, omdat dit enerzijds financiële schade heeft, de bedrijfscontinuïteit zowel intern als extern in gevaar brengt, leveringsproblemen naar klanten door bijvoorbeeld digitale infrastructuur, handhavend optreden van bevoegd gezag/omgevingsdiensten niet wenselijk is. Dus het incident is in niemands belang, dus we willen ook graag die andere stakeholder over het voetlicht brengen. De aanduiding 'risicobedrijven' impliceert ook dat de betrokken ondernemingen/bedrijven potentiële gevaren binnen een inrichting niet doelmatig gemanaged hebben met beheersmaatregelen. Iedere Brzo-inrichting is wettelijk verplicht potentiële gevaren in haar productieproces te mitigeren en/of te elimineren met bouwkundige, installatietechnische en/of organisatorische maatregelen, zodat een aanvaardbaar restrisico overblijft voor de site, of voor de omgeving. Dit moet, anders krijg je geen omgevingsvergunning of milieuvergunning, dus dat is aan de voorkant al ingeregeld. Ik wil u die nuance wel even meegeven.

Kijkend naar de aanbevelingen die het college van plan is over te nemen, valt er eentje op in negatieve zin, en dat is eigenlijk de laatste, waarin wordt gesteld: "Maak de afweging of en zo ja welke bovenwettelijke omgevingswaarden in de omgevingsverordening opgenomen moeten worden". Dit hoeft voor ons per definitie niet. De contouren en wettelijke eisen zijn helder en kunnen gehandhaafd blijven. Probeer eerst iedereen op een bepaald niveau te krijgen. Het zou onbetrouwbaar overkomen om contouren en wettelijke eisen ineens te veranderen in strengere bovenwettelijke. Het bestaande handhaven is meer dan afdoende voor een gezonde, veilige en competitieve bedrijfsvoering. Het gevolg van bovenwettelijke omgevingswaarden zal zijn dat nog meer bedrijvigheid, zoals het nu al doet, ons zal inruilen voor het Havenschap Zeebrugge en Antwerpen. Dat zouden we niet moeten willen en zou voor het economisch zwakkere West-Brabant enorme negatieve gevolgen kunnen hebben. Graag een reactie van GS hierop.

Op het aangekondigde amendement van de Partij van de Arbeid willen we ook gelijk reageren, dan kunnen we dat in tweede termijn mogelijk besparen-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, voorzitter, dank u wel. Ik had wel een vraag daarover, want u zegt dat, als wij strengere normen zouden stellen, of hogere eisen zouden stellen, bedrijvigheid zal verdwijnen, of zal uitwijken. Maar heeft u daar enig bewijs voor? Want u vraagt nu aan GS om dat te ontkrachten, en dat is wel raar. Als u dat stelt, moet u met bewijzen komen dat dat zo is.

De **voorzitter**: De heer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Jazeker. In andere regio's, in dit geval bijvoorbeeld de regio Rijnmond, DCMR-regio, zijn er meerdere bedrijven, conform bovenwettelijke contouren en milieueisen, hebben daar voor Antwerpen gekozen in plaats van Rotterdam. Dus dat is het risico dat je hier ook bij hebt en daar moeten we wel heel kien op zijn, want het is een grote werkgever voor, zeker in dit geval, West-Brabant. Daar maak ik me zorgen om, als we dat zouden doen hè?,

maar ik zie het liefst-, we hebben natuurlijk al basiskaders, basiswetgeving, zorg eerst eens dat iedereen op niveau is. Zorg eerst dat ze aan de basiswetgeving voldoen en dan kun je daarna eventueel nog verder kijken, maar om op voorhand al alles op te plussen, dat lijkt me niet verantwoord, ook kijkend naar toekomstige investeringen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel nog?

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja. Dat lijkt me dan een beetje tegenstrijdig met uw verhaal, want u begon met het feit dat we allemaal goede ondernemers hebben die niet zoveel controle nodig hebben, omdat ze aan alles voldoen. Dus dan vraag ik me af, als we omwille van gezondheid zeggen "dan vragen we dit, dit en dit" – en dat is ook de uitkomst van dit rapport, dus wie kan daar dan tegen zijn? –, dat u dan zegt van "nee, dan kunnen bedrijven daar niet meer aan voldoen, dus zullen ze uitwijken". Zijn dat dan de bedrijven die we willen hebben?, vraag ik mij af.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Nee, nee, u heeft me, denk ik, niet helemaal goed gehoord. Ik zeg niet dat alle bedrijven al op niveau zijn, maar dat we ervoor moeten zorgen dat iedereen op niveau is. Natuurlijk zijn die kaders en contouren ook wel deels in beweging, maar als bedrijven nog niet op niveau zijn, of nog niet voldoen aan bepaalde emissies, of aan bepaalde geurcontouren – we kunnen zoveel voorbeelden bedenken –, dan moet dat eerst gebeuren. Dat wil ik daarmee zeggen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Wel nog, tot slot.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, de tegenstrijdigheid blijft, want uw betoog begon met het feit dat we bedrijven hebben die allemaal fantastisch zijn en voldoen, dus dan vraag ik me een beetje af: als we nou nog zo enorm moeten handhaven en controleren, dan is dat dus het probleem, en dat ligt dus bij die bedrijven. Dus ik vind het een beetje raar om te stellen "wij kunnen geen extra vragen stellen over gezondheid", want dat is nu net heel belangrijk aan het worden, en dat is nu net de uitkomst van het rapport. En dan zegt u: ja, er zijn enkele bedrijven die daar maar mondjesmaat aan kunnen voldoen – tegenstrijdig met wat u eerder zei –, en dan moeten we eerst gaan wachten tot die paar bedrijven dan wel gaan voldoen, om voor de rest stappen te zetten voor gezondheid. Dat snap ik niet helemaal. Er zullen altijd bedrijven zijn die niet gaan voldoen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Mijnheer Van der Wel, in principe niet, want ze zijn verplicht om te voldoen aan de eisen die in hun vergunning staan, dus als ze daar niet aan voldoen wordt er gehandhaafd door de omgevingsdienst. Dus dat is eigenlijk heel simpel, daar hoeven we geen discussie over te voeren, want die kaders zijn helder. Het gaat me er vooral om: als je op gaat plussen, dat je dat op dit moment niet moet willen. Ik vervolg mijn betoog-

De **voorzitter**: Nee, dat denk ik niet. De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Ja, dank u, voorzitter. Ik had ook nog wel een vraag. Ik was nog een beetje aan het bekomen van het verhaal, want het rapport zou vanuit één hoek zijn bekeken, het rapport zou niet besproken zijn met Brzo-bedrijven, en dat is een totaal ander verhaal dan ik van uw voorgangers, VVD en CDA, hoor, die eigenlijk de conclusies van het rapport kunnen onderschrijven.

Dus ik heb eigenlijk een heel heldere vraag: kunt u de conclusies van het rapport, zoals door de Zuidelijke Rekenkamer zijn vervat en ook in het Statenvoorstel aan ons voorliggen, onderschrijven, of heeft u daar mitsen en maren over?

De **voorzitter**: De heer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Dat heb ik in mijn betoog eigenlijk al beantwoord. De meeste aanbevelingen klinken heel logisch, alleen die laatste, ten aanzien van het opplussen van die omgevingswaarden, daar heb ik moeite mee. Dat is eigenlijk de enige waar ik negatief tegenover sta. De rest klinkt eigenlijk heel logisch. Ik mis alleen in sommige nuance, de koppeling met de praktijk, maar dat is meer een opmerking dan kritiek.

De **voorzitter**: De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Nou ja, ik vind dat meer dan een opmerking. Het is wel degelijk kritiek over de handelswijze van de Zuidelijke Rekenkamer en ik zie dat niet zo. Als je de rapporten leest, en de bijlagen, is er wel degelijk heel goed onderzoek gedaan over alle mitsen en maren. Alleen, het beeld dat de heer Van Meeren wil afgeven is dat we heel veel vertrouwen moeten hebben in deze bedrijven, maar in het rapport wordt gesteld dat er ook wel een aantal momenten zijn waarop je kritisch mag ingrijpen en dat je ook de leefomgeving meer mag beschermen. Ik hoor uit het betoog van Forum dat u dat eigenlijk niet zo heel erg belangrijk vindt. Hoor ik dat goed?

De heer **Van der Meeren** (FvD): Nee, dat hoort u niet goed. Kijk, als een bedrijf een vergunning heeft- Er staan hele duidelijke kaders, emissiewaardes en contouren, provinciale contouren, die zijn helder en men moet daar gewoon aan voldoen. Punt. Dus daar is geen discussie over mogelijk hoor, mijnheer Ludwig. Die zijn ook niet voor niets opgesteld. Wat dat aangaat denk ik dat we een beetje langs elkaar heen praten. Ik denk dat we het meer eens zijn dan u nu schetst.

De **voorzitter**: De heer Ludwig, tot slot.

De heer **Ludwig** (GL): Als ik voor de laatste keer mag, ga ik toch even de scherpste daarin opzoeken, want er zijn wel degelijk een aantal problemen geconstateerd. Het is eigenlijk bij toeval gevonden, de benzeenproblematiek, een stof die natuurlijk heel giftig is in kleine doses voor personen, maar ook zeer ontvlambaar is en daardoor grote gevolgen heeft. Dus volgens mij moeten we wel degelijk een tandje hier bij doen. Als ik het betoog beluister van Forum, moeten we het allemaal maar rustig aan doen, maar volgens mij is juist het betoog van de Zuidelijke Rekenkamer: doe er een schepje bij, pak meer uw rol, GS en PS.

De **voorzitter**: De heer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Ja, nog even kort ten aanzien van benzeen even reageren. Ook daar zijn gewoon landelijke normen en provinciale normen over afgesproken en als bedrijven daar niet aan voldoen, moet daar handhavend tegen opgetreden worden. Dat lijkt mij vrij duidelijk. Ik vervolg mijn betoog, denk ik. Ten aanzien van het aangekondigde amendement van de Partij van de Arbeid zullen wij tegenstemmen, niet dat het niet sympathiek klinkt, maar omdat het overbodig is-

De **voorzitter**: Dat is interessant. Ik weet helemaal niet hoe dat amendement luidt, maar u wel. De kijker weet het ook niet, maar dan weten we dat alvast.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Een adequaat meet- en monitoringssysteem bij de omgevingsdiensten ervaar ik ook bij de bedrijven zelf. De metingen van veel bedrijven, maar zeker ook van de omgevingsdiensten, zijn zelfs geaccrediteerd door de Raad voor Accreditatie, die de hoogste normen stelt op het gebied van integriteit en reproduceerbaarheid van metingen. Bedrijven meten en monitoren zelf ook door die externe, onafhankelijke, geaccrediteerde meet- en inspectiebedrijven. Dat zijn wettelijke verplichtingen uit de Arbowet en de milieuvergunning. Die metingen en monitoringen zijn er juist vooral voor de gezondheid, de wijze van emissies en bijvoorbeeld geurcontouren, en juist minder veiligheid gerelateerd. Ook hier zien wij die 'mis' met beleid en theorie een beetje. Het zou ook een hoop verhelderen als PS misschien in de toekomst, als dat kan, een officiële inspectie eens een keer bij kan wonen. Laten we hopen dat dat binnen afzienbare tijd ook een keer georganiseerd kan worden na coronatijd.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. Dan gaan we verder. Wij koersen hier – dan weet u dat alvast al een beetje – op een pauze rond kwart over zes, het hangt een klein beetje af van wanneer we waar in de eerste termijn zitten, om eventjes te eten straks. Ik geef het woord graag aan mevrouw Van Kessel van D66.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Voorkomen is beter dan genezen en af en toe een controle uitvoeren voorkomt vaak een hoop problemen. Immers, als er iets mis gaat bij risicobedrijven, zoals in Moerdijk, kan dat grote maatschappelijke gevolgen hebben op het gebied van gezondheid, milieu en leefomgeving. Veel groene VTH-processen in Brabant zijn op orde gebleken en enkele zijn zelfs een voorbeeld voor andere provincies. Zo worden de controlenormen ruimschoots gehaald, maar er zijn ook zeker verbeteringen mogelijk. Het rapport geeft aan dat de verbinding tussen VTH en andere provinciale doelstellingen nog zwak is. Het college heeft hierop in de bestuursreactie wat nuanceringen en kanttekeningen aangegeven. D66 vindt dit teleurstellend. Het ambitieniveau op juist het koppelen van verschillende provinciale doelstellingen, zoals gezondheid, milieu en schone lucht, zou hoog op de agenda moeten staan. Door het tekenen van het Schone Lucht Akkoord begin vorig jaar heeft de provincie gekozen voor vergunningen met weinig uitstoot. In het rapport wordt aangegeven dat de uitvoering hiervan nog vormgegeven moet worden. Mijn vraag aan GS is: hoe actief bent u bezig dit zo snel mogelijk tot uitvoering te brengen en heeft u er al zicht op wanneer dit concreet zal worden doorgevoerd?

De provincie mag strengere omgevingswaarden stellen, maar dit doen we nu nog niet. De Gezondheidsraad geeft aan dat de wettelijke uitstoot- en concentratienormen geen garantie bieden op het uitblijven van gezondheidseffecten. Zo worden voor bijvoorbeeld fijnstof nog te hoge normen gehanteerd vergeleken met de normen voor benzeen en asbest. Het is goed dat naar aanleiding van de tussenevaluatie vanuit de Zuidelijke Rekenkamer nu een meet- en monitoringssysteem wordt opgezet. D66 vindt dat het ambitieniveau op het voorkomen van negatieve gezondheidseffecten een hoge prioriteit moet krijgen. Daarom dienen wij hiertoe samen met de PvdA een amendement in om in aanvulling op het bestaande Statenvoorstel ook expliciet gezondheidseffecten mee te nemen, met daarbij de vraag of GS, indien het amendement wordt aangenomen, PS binnen drie maanden kunnen informeren over de uitwerking hiervan.

Verder wordt in het rapport aangegeven dat niet alle bedrijven in Brabant waarvoor dit noodzakelijk is in het bezit zijn van een Wet Natuurbeschermingsvergunning. Tien procent van de bedrijven in Moerdijk hebben geen Wnb-vergunning, terwijl dit wel noodzakelijk is en van 25 procent is het onbekend of een Wnb-vergunning vereist is. Wanneer komt hier meer zicht op? GS geven in hun bestuurlijke reactie aan dat de verantwoordelijkheid eerst bij de bedrijven zelf ligt, of afhankelijk is van een ondergrens die het Rijk gaat vaststellen. Wat gaan GS zelf actief doen om ervoor te

zorgen dat alle bedrijven die een Wnb-vergunning moeten hebben dit uiteindelijk gaan behalen? We kunnen op dit dossier niet achterover blijven leunen. Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Hartelijk dank. Ik geef het woord aan de heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Dank, voorzitter. Net als de rest van mijn collega's grote dank aan de onderzoekers van het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, een gedegen rapport met heldere conclusies en concrete aanbevelingen. Er is genoeg ruimte voor verbetering, maar gelukkig gaan er ook zaken goed, bijvoorbeeld het aandeel onaangekondigde controles, dat hoog is en waarmee wij in Brabant voor lopen.

Bij de presentatie van het rapport zei voorzitter Sietsma dat in de politiek vaak voorbereiding en beleidsbepaling belangrijker zijn dan toezicht en controle. De heer Sietsma wil ons meegeven dat VTH net zo belangrijk is, een terechte opmerking die we allemaal goed in de oren moeten knopen. Het milieubeleid is pas effectief als het landt in vergunningen en als er goed toezicht en handhaving is.

Voorzitter. Er ligt nu een Statenvoorstel waarin wordt opgedragen alle aanbevelingen, zowel aan PS als aan GS, over te nemen. Daar kan GroenLinks mee instemmen. Echter, GS plaatsen ook kanttekeningen, welke zijn te vinden in een bestuurlijke reactie op het ZRK-rapport. Deze reactie en kanttekeningen geven GroenLinks aanleiding voor het stellen van een aantal vragen. Enkele belangrijke punten zijn door collega's al benoemd. GroenLinks focust vandaag op vier onderwerpen, namelijk VTH gekoppeld aan doelen bescherming provinciale leefomgeving, de best beschikbare technieken, de Wet Natuurbeschermingsvergunningen en de openbaarheid van vergunningen.

Allereerst het VTH-beleid gekoppeld aan doelen provinciale leefomgeving. GS hebben aangegeven VTH te zien als honderd procent uitvoeringsbeleid, met de nadruk op het in medebewind uitvoeren van Rijksregels. De ZRK vindt dit een te strikte opvatting en GroenLinks deelt die mening. Wij zijn immers verantwoordelijk voor een goed woon- en leefklimaat en bescherming van onze omgeving. Onze provinciale doelen, bijvoorbeeld doelen vanuit de Brabantse omgevingsvisie, mogen daarom uitdrukkelijk een rol spelen in de vergunningverlening voor risicobedrijven. Kunnen GS toelichten waarom zij VTH zien als uitvoeringsbeleid van het Rijk? Hebben wij geen plicht om de kwaliteit van de leefomgeving te bewaken en te zorgen dat de optelsom van alle uitstoot van deze bedrijven nog steeds aanvaardbaar is? Graag een reactie. Er zijn namelijk provincies die dat wel doen. Ik noem een voorbeeld: de potentieel zeer zorgwekkende stoffen. Dat zijn stoffen die de kenmerken hebben van zeer zorgwekkende stoffen, maar nog niet de kwalificatie hebben, bijvoorbeeld omdat de Europese Unie nog onderzoek doet. Deze lijst is er gekomen na het drama met GenX bij Chemours Dupont. Dat is een kankerverwekkende stof, heeft effect op de lever en hoopt op in het lichaam, bioaccumulatie genoemd. Pas in 2019 is het door de EU als gevaarlijke stof aangemerkt, terwijl al enkele jaren bekend was dat de stof in kleine doses al zeer giftig is. De provincie Zuid-Holland wil zo'n drama in de toekomst voorkomen. GS en PS hebben daarom in het VTH-kader vastgelegd dat alle stoffen die door het Rijk zijn aangemerkt als potentiële ZZS ook worden behandeld als ZZS en daarom ook strenger te zijn in de vergunningverlening. Zo worden ernstige risico's voor de gezondheid van omwonenden en ernstige vervuiling van het leefmilieu voorkomen. Het kan dus wel, het koppelen van VTH-beleid aan eigen provinciale doelstellingen.

Dan de best beschikbare technieken. Een andere belangrijke aanbeveling is om duidelijk beleid te maken over de beleidsvrijheid voor best beschikbare technieken (BBT) in vergunningverlening en over het inzetten van maatwerkvoorschriften, bijvoorbeeld strengere uitstooteisen van vervuilende stoffen als de situatie daarom vraagt. Een helder kader en duidelijk beleid is belangrijk, want

daarmee kun je vervuiling van water, bodem- en luchtverontreiniging voorkomen. Hoe gaan GS deze aanbeveling oppakken?

En dan de Wnb-vergunningen. D66 heeft daar al het nodige over gezegd. Tien procent heeft geen Wnb-vergunning en voor 25 procent is nog niet duidelijk of ze een Wnb-vergunning moeten hebben. We delen de mening van GS dat het de verantwoordelijkheid van het bedrijf is om een goede Wnb-vergunning te hebben. Het is goed dat het vorige college alle bedrijven heeft aangeschreven die nog geen Wnb-vergunning hebben, en dat deze procedures nu lopen. Wanneer verwachten GS dat al deze risicobedrijven een vergunning hebben? En wat zijn de consequenties als bedrijven zich hiervoor niet genoeg inspannen?

Dan mijn laatste punt: de openbaarheid van vergunningen. De ZRK kwam tot de conclusie dat veel vergunningen niet openbaar zijn. Voor omwonenden, journalisten en de politieke controle is het essentieel dat vergunningen te raadplegen zijn. Dat past in een goed systeem van checks and balances. Sterker nog: goede en toegankelijke informatievoorziening is een belangrijke basis voor onze democratie. Er wordt daarom naar de mening van GroenLinks door GS wat lichtzinnig met de aanbeveling van de ZRK omgegaan. Het wordt niet duidelijk welke verbeteringen op korte termijn zijn te verwachten. Dus daarom de vraag aan GS: welke verbeteringen kunnen we wanneer verwachten? En zijn GS bereid om in gesprek te gaan met de provincie Zuid-Holland, die daarin een voortrekkersrol heeft?

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. het woord is aan de heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, dank u wel. Even een iets positiever verhaal dan de doemdenkers van GroenLinks over de gezondheid, die pleiten zelf helemaal vol met windmolens en biomassacentrales, maar daar hoor je ze niet over. Ik ga beginnen, voorzitter, als u mij toestaat.

De **voorzitter**: Graag over dit onderwerp, zeker.

De heer **Boon** (PVV): De PVV wil de Zuidelijke Rekenkamer bedanken voor het door hun uitgevoerde onderzoek en de aanbevelingen. De PVV is verheugd dat GS de aanbevelingen over wil nemen. De processen in Brabant zijn op orde, maar verbetering op onderdelen is nodig, zoals dat niet alle vergunningen inzichtelijk en overzichtelijk te vinden zijn. Maar gelukkig wordt hieraan gewerkt. Provinciale Staten worden na een lange strijd beter in staat gesteld om het horizontale toezicht uit te voeren op de kwaliteit van de VTH-uitvoering. Jarenlang hoorde de PVV vanuit de voorgaande colleges dat wij hier niet over gingen. Dit onderzoek geeft met terugwerkende kracht aan dat de PVV wel gelijk had: wij gaan er wel over. PS wordt nu beter in staat gesteld om onze controlerende rol en budgettaire bevoegdheid uit te voeren. Gerechtigheid na al die jaren, wij gaan er wel over.

Voorzitter, nogmaals mijn dank aan de zuidelijke Rekenkamer. Mijn fractie zal instemmen met het Statenvoorstel.

Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel. Leuk dat de aankondiging van mijn amendement al een paar keer is genoemd. Ik heb het zojuist naar de griffie gestuurd.

Samenvattend, en ik sluit me aan bij de complimenten van de heer Boon: het is een gedegen onderzoek met heel veel aanbevelingen en GS nemen het grotendeels over. Wat ons algemeen opvalt, en dat is ook al eerder opgemerkt, is de conclusie van gescheiden werelden van VTH-beleid

en monitoring, waar monitoring vooral focust op aantallen en weinig op inhoud, kwaliteit en resultaten, en die laatste drie is vooral horizontaal toezicht. Deze aanbevelingen staan ook in het voorstel.

De PvdA stelt voor in uw voorstel het volgende mee te nemen. Na de laatste hand aan het concept van de omgevingsverordening, waar nu hard aan wordt gewerkt, is ons voorstel om dit ook voor te leggen aan de mensen van VTH, de omgevingsdiensten, juist de personen die dit ook allemaal moeten uitvoeren. Ik ben benieuwd of zij de regels in de verordening duidelijk vinden en kunnen handhaven. Misschien gaven ze dat ook al mee uit de omgevingsvisie. De rekenkamer geeft ook aan dat de huidige insteek voor de omgevingsverordening alleen is: voldoen aan de wettelijke normen. Het is al door meer mensen genoemd: de minimumvariant zoals het wel eens wordt genoemd. Met straks een nieuw ambitieus beleid op gezondheid en een Schone Lucht Akkoord streven we naar een mooiere normstelling, die van de WHO. Wij zouden dit ook graag vertaald willen zien in het meten en de monitoring. Daarom ook het volgende.

Verder willen wij dat voor de adequate meet- en monitoringsysteem voor mogelijke gevaren van leefbaarheid en veiligheid, dat u daar ook het aspect gezondheid aan toevoegt. Hiervoor dienen wij samen met SP, GroenLinks, D66, ChristenUnie-SGP en Partij voor de Dieren een amendement in, zoals al aangekondigd is. Wij zouden het heel mooi vinden als u ook meteen kijkt of de vorm en de opzet van het meten en de monitoring voor heel Brabant bruikbaar is, want het gaat nu vooral over Moerdijk. En dat het misschien ook gelijk getrokken kan worden met de ambities die u heeft bij de genoemde themabijeenkomst van Gezondheid en Schone Lucht Akkoord, waar ik u ook al naar vroeg en waar u aan ging werken.

Tot slot. Ik sluit me ook aan bij de oproep van D66. We vinden drie maanden iets te snel, het mag voor ons ook wel voor de zomer, dat we de eerste resultaten kunnen zien.

Tot zover, voorzitter. Dank u wel.

Amendement A1-2021: Gezondheid hoort er ook bij op Moerdijk

“Provinciale Staten van Noord-Brabant,

in vergadering bijeen op 26 februari 2021;

behandelend Statenvoorstel 2021/10/21 B inzake 'Rapport Zuidelijke Rekenkamer Vergunningsverlening, toezicht en handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk;

overwegende dat:

- een gezonde fysieke leefomgeving een belangrijke ambitie is in de Omgevingswet en de Brabantse Omgevingsvisie, naast duurzaam en veilig;
- bij een adequaat meet- en monitoringsysteem voor mogelijke gevaren met betrekking tot leefbaarheid en veiligheid bij vergunningsverlening, toezicht en handhaving van risicobedrijven in Moerdijk, ook het aspect gezondheid hoort;

besluiten de tekst van het ontwerpbesluit onder punt 2 te schrappen en te vervangen door:

2. Gedeputeerde Staten te verzoeken:

- a. de aanbevelingen aan hun adres over te nemen;
- b. in aanvulling daarop met het adequate meet- en monitoringssysteem niet alleen zicht te geven op mogelijke gevaren voor leefbaarheid en veiligheid maar ook voor gezondheid."

Edith van Dijk, PvdA,

Irma Koopman, SP

Marco van der Wel, Partij voor de Dieren

Jade van der Linden, GroenLinks

Hermen Vreugdenhil, CU/SGP

Janneke van Kessel, D66.

De **voorzitter**: Dank u wel. het woord is aan de heer Van Wely.

De heer **Van Wely** (Groep Rutjens): Dank u wel, voorzitter. Het jaar 1680, oftewel de kruitramp van Heusden, 2011 brand op Chemiepark Moerdijk, of heden, giftreinen die door Brabant heen denderen, of de toekomst, de roestige megakolossen van windturbines die op instorten staan. Het gevaar loert, ja, soms door domme pech, maar ook vaak door eigen falen. Voor het jaar '21 zijn veiligheid, gezondheid en milieu erg belangrijk, vandaar dat wij ook veel waarde hechten aan dit rapport. Daarbij willen we wel aantekenen dat de veiligheid in de maatschappij wordt bepaald door de zwakste schakel. Als de kans om neergestoken te worden, of op een ramp in Antwerpen, heel groot is – op beide hebben wij als provinciale overheid relatief weinig invloed –, dan is de vraag of hele strikte regelgeving en dergelijke wel zo praktisch is. Daarbij moet de regelgeving eerlijk en realistisch zijn en een economisch gelijk speelveld geven.

Dan het rapport zelf. Hierin worden wel een aantal harde noten gekraakt, mits je als goede verstaander voldoende hebt aan een half woord. Wij kunnen ons hierin best vinden, maar ook GS en PS zouden zich dit best aan mogen trekken. Ik licht er een paar uit.

1. De provincie heeft in dezen verschillende petten op. Of dat tot verkeerd handelen heeft geleid, durven ze niet in het rapport te zeggen. Daarom zal in dezen de besluitvorming altijd zo transparant mogelijk en goed beargumenteerd dienen te worden. Is het college het daarmee eens?
2. De provincie ziet het te veel mechanisch, lees: is te afwachtend. Een meer proactieve en dynamische houding lijkt ons op dit gebied zeer wenselijk. Hopelijk kan het college hierin meegaan.
3. De informatievoorziening naar PS, in onze optiek een zeer belangrijk onderwerp, is slecht. Het is niet zoals het Kabinet, dat moedwillig informatie achterhoudt, maar het moet wel beter.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mijnheer Van Wely, door de heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, ik heb een vraag. Wat bedoelt hij met proactief, en kan hij een duidelijk voorbeeld geven?

De heer **Van Wely** (Groep Rutjens): Nou, even kijken- Ja, de provincie is niet, zeg maar, actief op zoek naar, laten we zeggen, bijvoorbeeld agressief in handhaving en dat soort dingen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, ik wil het toch graag iets concreter hebben. Kunt u een duidelijk voorbeeld geven? Wat moet de provincie doen? Kunt u het echt heel concreet voor mij maken? Want dit is voor mij heel erg vaag.

De heer **Van Wely** (Groep Rutjens): Nou, bijvoorbeeld, laat ik het zo zeggen – daar kom ik later nog op terug –: je hebt bijvoorbeeld de giftreinen die door Brabant heen denderen. Daar overtreedt de provincie eigenlijk z'n eigen afspraken.

De **voorzitter**: Mijnheer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Oké, ja, tot zover. Ik ga er even over nadenken.

De **voorzitter**: Oké, mijnheer Van Wely.

De heer **Van Wely** (Groep Rutjens): Ja, dan 4. Het beter stellen van doelen door middel van indicatoren en het verlengde daarvan: eerst het beleid, dan het geld-principe. 5. Het nalevingsgedragpercentage is slecht. Hoe komt dat volgens GS? Is de regelgeving onrealistisch, of

is het sanctiesysteem dat erachter zit te zwak? Last but not least: wat ik vooral mis in het rapport was dat niet werd ingegaan in de casuïstiek van twee speciale gevallen, namelijk de brand op Chemiepark Moerdijk, zou dat niet eigenlijk de aanleiding moeten zijn? Vraag is aan GS: what are the lessons learned here? En het tweede geval: de giftreinen, iets wat nu speelt, wat potentieel een groot gevaar kan zijn en het feit dat de provincie in dezen zichzelf niet houdt aan de eigen afspraken lijkt me dat dat geen draagvlak creëert voor het VTH-beleid. Wij begrijpen wel de economische dilemma's, maar we willen graag duidelijkheid. Graag een reactie van GS.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik geef het woord aan de heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Dank u wel, voorzitter. Wat heerlijk als je in Brabant het raam open kunt zetten voor frisse lucht! Want, voorzitter, dat is niet altijd het geval, ook niet in de gemeente Moerdijk, een gemeente met een haventerrein en een groot aantal chemische bedrijven die qua milieuwetgeving onder de zware categorie vallen. En er ging, en er gaat, nogal eens wat mis in Moerdijk. Maar laten we het hier niet hebben over ontploffende chemische reactoren, of het overladen van kletterende stukken staal in de late avond of de vroege ochtend. De mensen in Moerdijk zijn inmiddels wel wat gewend. Nee, voorzitter, de frisse lucht zit in dit rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, want het opent de weg voor een nieuw, en daar waar niet nieuw wel een betere manier van monitoren en handhaven. Want de ZRK geeft duidelijk aan: we kunnen als PS meer dan we denken. Dat is een opsteker. We kunnen de volksgezondheid meer centraal stellen in de omgevingsverordening, en als we dat doen, dan kunnen de ramen open, ook in Moerdijk.

De fractie van de Partij voor de Dieren is tevreden met de aanbevelingen van de rekenkamer, maar we hebben als PS ook huiswerk gekregen, een stukje controle en handhaving zeg maar, en daar moeten we op doorpakken. Maar voordat wij aan het werk gaan, is de vraag aan het college wat zij proactief kan doen via het pad van de omgevingsverordening en gezondheid. Zie ook het amendement van de PvdA, dat wij graag mee indienen. Kan het college ons meenemen in de verbeterstappen die we hier en nu met hen kunnen afspreken als het gaat om het borgen van die gezondheid? Want we willen graag de ramen openzetten, ook in het provinciehuis, voor de nodige frisse wind.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. U zit niet in het provinciehuis, ik kan u vertellen dat het hier eigenlijk best frisjes is op dit moment! De heer Brouwers heeft het woord.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Het wordt hier wel donkerder moet ik zeggen, maar het is niet fris. Ik hou het een keer kort, want er is al zoveel gezegd en met bijna iedereen ben ik het eens. De Zuidelijke Rekenkamer heeft gewoon een rapport gemaakt, heeft duidelijke aanbevelingen gedaan, en daar sta ik volledig achter. Het enige wat ik mis, maar misschien dat de gedeputeerde mij kan helpen: bij het woordje 'Kanttekening' staat "Het college van Gedeputeerde Staten geeft in zijn bestuurlijke reactie aan veel conclusies te herkennen, maar plaatst ook enkele kanttekeningen en nuanceringen". Ik zou graag van de gedeputeerde willen weten welke dat zijn en waarom.

Dat was mijn eerste termijn.

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Brouwers. De heer Van den Broek heeft het woord.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel, voorzitter. Vandaag bespreken we het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer inzake vergunningverlening, toezicht en handhaving bij

risicobedrijven in Moerdijk. Een helder rapport, waarbij de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer ook door het college van GS zijn overgenomen, de aanbevelingen van de rekenkamer die op verzoek van onze Staten dit rapport heeft doen uitvoeren en opgesteld. Echter, de aanbevelingen vragen ook om reflectie van de Staten. Aanbevelingen geven aan om meer zorg te hebben voor de adequate meet- en monitoringsystemen voor mogelijke gevaren in de leefbaarheid en veiligheid. De rekenkamer wijst de Staten erop om hiermee periodiek geïnformeerd te worden en te kunnen bijsturen. Ook de bovenwettelijke omgevingswaarden in de omgevingsverordening moeten volgens de rekenkamer worden opgenomen. Daarbij helpen adequate en actuele kaders én indicatoren, waarmee door middel van monitoring en evaluatie een goed beeld en inzicht wordt verkregen, om deze periodiek volgens de P&C-cycli te kunnen bespreken in de Staten. Wij zien in dit rapport dan ook een duidelijk startmoment, waarbij ook onze eigen commissie Sturen en verantwoorden en de werkgroep indicatoren een rol en een opdracht heeft. Die zelfreflectie wil ik vandaag heel duidelijk uit dit Zuidelijke Rekenkamerrapport opmaken. Tot zover mijn bijdrage.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Soms heb je een rapport van de Zuidelijke Rekenkamer, en dan lees je daar een nawoord van GS in, en kriebelt het wel eens, dat ik dacht van: misschien had hier eerst een nawoord van PS bij gehoord, want als we het hele VTH-traject van de afgelopen jaren, en sommigen hebben er al aan gerefereerd, nog eens een keer bezien, en ik lees de conclusies uit dit rapport, dan komen er heel veel herkenbare dingen naar voren. Maar hoeveel tijd en energie hebben wij zelf als Staten erin gestopt om dingen boven tafel te krijgen, om een koppeling te krijgen tussen beleid en uitvoering? Hoe vaak zijn wij niet van het kastje naar de muur gestuurd: "wij gaan hier niet over", "nee, dit is bij de gemeenschappelijke regeling", "als we dit debat voeren, dan mag het niet over de inhoud gaan"? En als je dan nu deze conclusies terug leest, dan is dat, zoals de heer Boon zei, aan de ene kant heel herkenbaar en voelt het in ieder geval, nou ja je kunt het goed voelen, aan de andere kant doet het me wel pijn dat nog steeds deze conclusies getrokken moeten worden. Ik ga op drie punten in.

1. De verbinding tussen VTH en de inhoudelijke doelstellingen zijn zwak. Ik denk dat we hier als Staten de afgelopen periode meermaals gezegd hebben dat we duidelijke doelstellingen hebben, gezondheid wordt nu genoemd, daarom hebben we ook nadrukkelijk dat amendement mee ingediend, maar ook andere, bijvoorbeeld de natuurdoelstellingen en dergelijke, die wij dan niet terugzien in de uitvoering van GS, en zeker niet terugzien in de terugkoppeling richting PS. Ik vind niet dat je daar de verantwoordelijkheid bij PS volledig neer kunt leggen. Wij zijn maar parttime Statenleden, wij zijn een lekenbestuur en juist op dit soort punten is het ook van belang dat GS de Staten goed informeren en in positie brengen om de juiste discussies te voeren en de juiste informatie te hebben. Te vaak hebben we er zelf achter aan moeten gaan.

2. De informatievoorziening van PS en duidelijkheid over de kwaliteit van VTH. Ook op dit punt moeten wij telkens toch doorvragen om echt de juiste dingen op tafel te krijgen, krijgen we rapporten naar ons toegestuurd, waarvan ik zeg "ja, raakt dit nou daadwerkelijk de kern?".

3. Het derde punt werd misschien wel het meest scherp met de hele discussie over de Wet Natuurbescherming, toen in 2016 een rapport kwam over de natuurbescherming bij industriebedrijven, ook een aantal grote bedrijven vanuit Moerdijk, waarbij tot de tijd van nu, het was 2016, en we zitten nu in 2021, we nog steeds moeten constateren dat een groot aantal bedrijven geen natuurvergunning hebben. Als er iets is in de afgelopen periode wat in de beleidscontext van de provincie bovenaan gestaan heeft, maar nog niet op orde is, dan is het dit wel. Dat doet me gewoon pijn en dan doet me eigenlijk ook wel pijn de reactie van GS, die dat eigenlijk een beetje wegwuiven als een verantwoordelijkheid van bedrijven. Nee, dit is een

verantwoordelijkheid ook van het bestuur. Het rapport uit 2016 van het BPO was daar heel snoeihelder in, dus hier moeten echt stappen gezet worden.

En dan wil ik aan een aantal vragen richting GS komen. Er wordt een aantal aanbevelingen richting GS gedaan. Ik zou graag van GS concreter willen zien, eventueel in een notitie, hoe elk van de punten van de aanbevelingen in de komende jaren opgepakt worden en hoe wij ook als Staten dan kunnen controleren dat die punten ook daadwerkelijk dan opgepakt zijn. Want u kunt niet van ons vragen dat wij daar op dat detailniveau en met die technische aspecten zeg maar de controle op uitoefenen.

De tweede vraag wil ik stellen aan de Zuidelijke Rekenkamer. Ik zou het eigenlijk ook wel mooi vinden als de Zuidelijke Rekenkamer over een jaar nogmaals de peilstok erin steekt, om te kijken waar we nu staan. Want dit rapport is wat mij betreft wel een wake up-call waar echt een aantal zaken anders opgepakt moeten worden, waarvan ik het mooi zou vinden als de Zuidelijke Rekenkamer over een jaar nog eens een keer kan terugkijken op deze conclusies, of die ook daadwerkelijk uitgevoerd zijn, zodat we, als het nodig is, daar nog een keer een debat over voeren, en als het niet nodig is kunnen constateren dat dit rapport echt daadwerkelijk ook iets opgeleverd heeft in de provincie. Dus graag daarop een reactie vanuit GS op hun punt. Ik weet niet wie er vanuit de Zuidelijke Rekenkamer kan reageren, maar ik zou graag ook dat punt anders mee willen geven aan de Zuidelijke Rekenkamer.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Ze luisteren vast mee vanuit de Zuidelijke Rekenkamer naar dit debat. Ik constateer dat we met uw bijdrage aan het einde gekomen zijn van de eerste termijn van uw Staten. Ik heb ergens tussendoor aangegeven dat het ons verstandig leek om voor het diner te pauzeren. Heeft u aan een halfuur voldoende? Ik zie mensen allemaal nee schudden, dan pauzeren wij tot 7 uur. Tot zeven uur.

Schorsing (18.17-19.00)

De **voorzitter**: Dames en heren. Het is 7 uur. We hadden met elkaar afgesproken dat deze vergadering weer zou aanvangen om 7 uur. Dat gaan we bij dezen doen.

Ik heropen de vergadering. We waren zo ver dat het college in eerste termijn kon reageren en ik geef mevrouw Lemkes daartoe graag het woord.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, voorzitter en dank u wel, Statenleden, voor de vragen. Wij hebben zelf veel waardering voor het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer en wij hebben dan ook de verbeter-aanbevelingen allemaal overgenomen, zoals u heeft gezien – dat eventjes vooraf.

Ik ga graag in op uw vragen. Door de VVD, mevrouw Zwart, is gevraagd om ten aanzien van de procesverbetering digitalisering snelheid te maken. Nou, dat proberen wij in ieder geval. Voor digitalisering moet altijd veel uit- en opgezocht worden, maar wij hebben echt het gas erop, zoals u zelf al aangaf dat daar behoefte aan is.

Dan is gevraagd naar de beschikbaarheid van het monitoringsysteem, de monitoring van de voortgang, uitvoering geven aan de kaderstelling en de uitvoering van de doelen. Wij werken op dit moment aan een plan van aanpak, waar het monitoringsysteem in feite in zit, en wij komen op korte termijn terug bij de Staten, om u daarover te informeren en ook uw invloed daarop nog te krijgen.

Wat de monitoring betreft, wil ik eigenlijk onderscheid maken, even om het te verduidelijken, tussen twee typen monitoring. U vraagt om een monitoringsysteem, eigenlijk een plan van aanpak, om tot de verbeterpunten te komen en daarover te rapporteren aan de Staten. Ik heb zonet toegelicht

dat we u dat op korte termijn gaan aanbieden. De andere vraag gaat over monitoring gezondheid. Een aantal van uw fracties heeft daar veel aandacht aan besteed en wij willen daar ook als college heel veel aandacht aan besteden. Er is een amendement ingediend om gezondheid ook op te nemen in het monitoringsysteem, waarin ook al leefbaarheid en veiligheid zijn opgenomen. Daar wil ik eigenlijk met u over van gedachten wisselen, in die zin dat gezondheid eigenlijk al op verschillende plekken wordt gemonitord. Als je kijkt naar het Schone Lucht Akkoord dat we afgesloten hebben, als je kijkt naar het gezondheidskader dat we aan het ontwikkelen zijn, dan ziet u dat gezondheid daar een heel belangrijke rol in krijgt. In het kader van het Schone Lucht Akkoord hebben wij ons een pilot voorgenomen, om te kijken of de wijze van vergunningverlening voldoende scherpte geeft, juist in die relatie luchtkwaliteit-gezondheid. Dus dat gaan we in ieder geval al doen. Verder rapporteert de GGD natuurlijk regelmatig over gezondheid, die informatie is ook openbaar beschikbaar, en is gezondheid ook een verplichting in de omgevingsverordening, zoals we met elkaar weten. De luchtkwaliteit op Moerdijk wordt regelmatig gemonitord en daarover doen we ook verslag aan uw Staten. Kortom, op verschillende plekken doen we heel veel over gezondheid. Ik zou graag de toezegging aan u willen doen dat wij nog eens op een rij zetten, onze mensen van Milieu, en eigenlijk inventariseren wat er al gedaan wordt op het gebied van monitoring van gezondheid, en dat we dat aan u rapporteren, en dat op basis daarvan wordt gekeken of ook gezondheid expliciet wordt opgenomen in de monitoring leefbaarheid en veiligheid. Dat is de toezegging die ik graag zou willen doen in reactie op het amendement.

Dan ga ik verder met de vragen van de fracties. Het CDA vraagt om de bevindingen uit de praktijk te verwerken en te sturen op outcome. Dat gaan wij proberen. Wij hebben met andere provincies contact om te sturen op outcome, echt een moeilijke zaak om dat goed handen en voeten te geven, maar wij doen wel de moeite om dat inderdaad te gaan doen.

Over informatie aan PS heb ik eigenlijk al iets gezegd in het kader van die monitoring. Ik kan er nog wel iets uitgebreider op ingaan. Wij informeren natuurlijk de Staten op een aantal manieren, in het Brzo-jaarverslag natuurlijk, verschillende themabijeenkomsten hebben we per jaar, maar we gaan er nog meer aan doen. We willen eigenlijk over de verantwoordingsrapportages van de omgevingsdiensten ook een monitor maken en dat in de jaarlijkse Statenmededeling en ook in de themabijeenkomsten meenemen. Daar bovenop gaan we u ook informeren over de extra opdrachten die we jaarlijks verstrekken aan de omgevingsdiensten, de implementatie van het instrumentarium van VTH en uiteraard ook die ontwikkeling van de outcome-indicatoren, waarbij we u ook betrekken bij de voorbereiding daarvan uiteraard.

Het CDA heeft ook gevraagd of het kostenverhogend is wat we nu hebben toegezegd. Dat past op dit moment binnen het jaarbudget en binnen het budget van de verschillende programma's. Als we echt bovenwettelijke eisen gaan stellen, dan zal dat kostenverhogend zijn en dan moeten we daar ook nog financiën voor zien te vinden, maar wat we nu hebben opgeschreven past binnen de vigerende budgetten.

Even kijken-, dan heeft u gevraagd naar de veiligheidscultuur-

De **voorzitter**: U heeft een interruptie, mevrouw Lemkes. Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. U heeft het erover dat een extra inspanning kostenverhogend is, maar mag je die kosten ook niet verrekenen als het om vergunningen gaat en je leges daarop aanpassen?

De **voorzitter**: Ga uw gang, mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Ja, als het terechtkomt in vergunningverlening, dan zal het inderdaad onderdeel uitmaken van de legeskosten, en die

moeten kostenneutraal zijn, dus dan zal het daarin opgenomen worden. Maar dat is alleen het geval als we bovenwettelijke eisen gaan stellen. Als dat aan de orde is, zullen we het daarin opnemen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): U gaf aan: als we bovenwettelijk gaan, dan is het kostenverhogend en dat kunt u met de leges compenseren, de werkzaamheden hierbij – die moeten wel kostendekkend zijn als het ware. Dan is het toch ook aan PS om u daar opdracht toe te verlenen de volgende keer dat we hierover met elkaar spreken, of in de omgevingsverordening, dat hoeft toch geen beletsel te vormen om dat extra te doen?

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, daar heeft u gelijk in, mevrouw Van Dijk. Dat komt dan aan de orde in de voorstellen rondom leges, exact wat u zegt, ja.

De heer Stoop heeft ook gevraagd naar de veiligheidscultuur bij Brzo-bedrijven. Mijn eigen ervaring- Ik heb alle Brzo-dossiers inmiddels gezien en ook gezien wat er aan de hand is, en dan is eigenlijk een hele belangrijke lijn die eruit komt dat inderdaad die veiligheidscultuur voortdurende aandacht nodig heeft. Je ziet daar verbeteringen in, maar toch is het echt wel een aandachtspunt en ik wil daar ook echt een speerpunt van maken, in de zin dat ik daar echt meer en continue aandacht aan wil besteden. Ik heb daar ook afspraken over met VNO-NCW binnenkort, ik ben ook van plan daarover een seminar te organiseren en te kijken of er andere manieren zijn waarop we kunnen blijven werken aan die veiligheidscultuur bij bedrijven, erg belangrijk.

Dan kom ik bij Forum voor Democratie. U vraagt aandacht voor de stakeholder, het bedrijf zelf: wat doet dat nou met het bedrijf, het hele vergunningenverhaal? We hebben daar ook contact over met VNO-NCW. Het heeft ook veel met die veiligheidscultuur te maken, dus dat sluit een beetje aan bij wat ik net heb gezegd.

U zegt: bovenwettelijke eisen in die omgevingsverordening opnemen, kijk uit naar je concurrentiepositie. Het kan inderdaad zo zijn, zoals u aangeeft, dat bedrijven besluiten zich ergens anders te vestigen als die eisen daar niet gesteld zouden worden. Het lijkt ons belangrijk om met andere provincies te kijken wat de mogelijkheden en effecten zijn, en dat wil ik ook best doen. Dus het zou niet zo moeten zijn dat het alleen in Brabant zou gelden.

U vraagt ook of PS een keer aanwezig kunnen zijn bij zo'n controle. Nou, u bent van harte welkom; dat kunnen we organiseren. Dus als u dat aangeeft, willen we dat heel graag doen.

Dan kom ik bij D66, mevrouw Van Kessel. U heeft ook gevraagd, met name, naar dat meet- en monitoringsysteem en die gezondheidseffecten. Daar heb ik zonet een reactie op gegeven. Ik hoop dat dat voldoende is voor u op dit moment. En u zegt: dat ambitieniveau, die verbeteringen, koppel dat met andere doelstellingen. Nou, dat heeft alles te maken met dat koppelen inderdaad tussen beleid en uitvoering, wat wij zelf ook een heel belangrijke zaak vinden. Wij willen graag onderzoeken of ook een uitvoeringstoets mogelijk zou zijn op beleidsvoornemens. We weten niet of dat zo is, maar we kunnen ernaar kijken, zodat we ook kijken of dat beleid ook daadwerkelijk in de praktijk tot uitvoering kan worden gebracht, in de vorm van VTH. En wij willen ook kijken of de leefomgevingsdossiers getoetst kunnen worden op bijdragen die VTH kan leveren op dat gebied. Dus daar is volop aandacht voor.

Dan heeft u gevraagd wanneer er zicht is op de Wnb-vergunningen bij Moerdijk. Alle vergunningen zijn op dit moment in behandeling. Ik weet niet precies wanneer die dan verleend gaan worden, maar ze zijn allemaal aangevraagd en allemaal in behandeling op dit moment. En waar het de PAS-meldingen betreft, ja, zijn we gewoon afhankelijk van de landelijke legalisatie die moet geschieden. Daar worden ze dan natuurlijk in meegenomen.

De heer Ludwig van GroenLinks heeft ook een aantal zaken naar voren gebracht-

De **voorzitter**: De heer Vreugdenhil heeft het woord.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. ik hoor dat alle natuurvergunningen aangevraagd zijn. We hebben er al vaker over gevraagd. Zouden we eens een keer een lijst kunnen krijgen met alle aanvragen die gedaan zijn, en of dat dan ook ontvankelijke en vergunbare aanvragen zijn die daarin gedaan zijn? Dat vraag ik ook, omdat we laatst het lijstje zagen met externe saldering van het college, en daar stonden maar heel weinig industriële bedrijven op. Dus ik ben gewoon zeer benieuwd naar die informatie.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Kessel misschien op hetzelfde punt?

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Nou ja, aanvullend op de vraag van de heer Vreugdenhil over de Wnb-doelstellingen, waar vanuit de PAS-uitspraak het Rijk de grenswaarde moet stellen. Mijn vraag was ook vanuit Brabant of wij daar iets aan doen, of Gedeputeerde Staten er iets aan doen om, nou ja, er achteraan te gaan dat deze bedrijven dan ook voldoen aan deze waarden, wat de inzet van GS is op dat gebied.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Zeker, daar drukken wij voortdurend op, samen met de andere provincies, en daar wordt ook door collega Ronnes in het stikstofoverleg met de minister regelmatig aandacht aan besteed, om daar druk achter te zetten. Dan kom ik op de vragen-

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): En mijn vraag?

De **voorzitter**: Ja, de heer Vreugdenhil.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Sorry, neem me niet kwalijk, mijnheer Vreugdenhil, ik heb uw vraag niet beantwoord; excuses. Ja, wij zullen zorgen voor een lijst met aanvragen voor Wnb-vergunningen. Die zullen we toezenden.

De **voorzitter**: En dan de heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Ja, wellicht in aanvulling op de heer Vreugdenhil, omdat dit natuurlijk een beperkte scope is geweest. Het gaat over 20 bedrijven die zijn gecheckt, en die tien procent zijn echt over twee bedrijven, dus ik ben het wel heel erg eens met de heer Vreugdenhil dat dit breder wordt getrokken dan alleen de Moerdijk-kwestie en dat we gewoon alle overzichten krijgen van de Wnb-vergunningen die nog niet zijn verleend.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dat gaan we doen, mijnheer Ludwig.

Kom ik bij uw vragen. Vraag 1 over de potentieel zeer zorgwekkende stoffen. U zegt terecht: we hebben een verantwoordelijkheid ten aanzien van de bescherming van de omgeving, het woon- en leefklimaat, de provincie Zuid-Holland heeft dat al. Wij doen op dit moment onderzoek naar die potentieel zeer zorgwekkende stoffen, of we daar iets over moeten opnemen. Wij zullen daarover binnenkort rapporteren aan uw Staten. Op dit moment is het zo dat we ten behoeve van de vergunning vragen of-, bedrijven moeten in dat verband met onderzoek aantonen dat er geen sprake is van gevaar voor de volksgezondheid, of voor de gezondheid van de werknemers. Maar

wij willen kijken met Zuid-Holland, of naar aanleiding van Zuid-Holland, of we daar meer aan kunnen doen, of we dat moeten opnemen in de omgevingsverordening, met een minimalisatieverplichting bijvoorbeeld. Wij komen daarop terug bij u.

Dan heeft u naar die best beschikbare technieken gevraagd. Op dit moment doen we zoveel mogelijk aan voorkomen en minimaliseren, dat mag duidelijk zijn, en we gaan ook kijken in hoeverre we beleidsvrijheid hebben om daar meer aan te kunnen doen. Het is Europese regelgeving, maar wij gaan dat inderdaad na, mijnheer Ludwig.

Dan heeft u gevraagd naar de openbaarheid van vergunningen. Alle vergunningen zijn openbaar, maar soms moeilijk vindbaar. Dus wij werken nu aan de website, om die gemakkelijker toegankelijk te maken, zodat die vergunningen gemakkelijker te vinden zijn. Dus daar wordt aan gewerkt, maar ze zijn uiteraard allemaal openbaar.

De **voorzitter**: De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Ja, dank op dit punt. Ik ben blij dat daar actie op wordt ondernomen. Wat de Zuidelijke Rekenkamer heeft gezien, is dat het heel erg lastig is om die vergunningen te vinden en dat ze af en toe ook niet digitaal toegankelijk zijn. Voor de journalisten, voor omwonenden, maar ook voor ons is het natuurlijk heel erg belangrijk om dat makkelijk inzichtelijk te kunnen maken, dus dank daarvoor.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dank u wel, mijnheer Ludwig. Dat vinden wij zelf ook. En ja, nog niet alles is digitaal, het zijn vaak nog PDF's en zo, maar we gaan ons best doen om daarvoor te zorgen.

De heer Van der Wel heeft het gehad over het horizontaal toezicht; dat was eigenlijk meer een constatering.

Dan kom ik bij mevrouw Van Dijk van de Partij van de Arbeid. U heeft het amendement ingediend en daarop heb ik zonet gereageerd. Verder heeft u gevraagd om de omgevingsverordening voor te leggen aan de omgevingsdiensten. Dat gebeurt. In ieder geval zijn de omgevingsdiensten betrokken en kijken ook mee naar die omgevingsverordening. Dat is een belangrijk punt.

Dan kon ik bij de Groep Rutjens-

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor het antwoord, mevrouw Lemkes. Ik heb alleen nog een vraag. U gaat het voorleggen aan de omgevingsdiensten. Ik ben ook heel benieuwd wat u dan met de reacties doet, of u ons daarvan misschien op de hoogte zou kunnen stellen.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Dat kunnen we doen, mevrouw Van Dijk, ja. Dat zeg ik hierbij toe.

Dan kom ik bij de Groep Rutjens, de heer Van Wely. Hij vroeg naar het naleefpercentage bij bedrijven: waarom is dat zo slecht? Daar heb ik zonet al iets over gezegd. Het heeft inderdaad te maken met de cultuur bij bedrijven. Zoals ik al zei: we maken er graag een speerpunt van om daar nog meer aandacht aan te besteden dan nu al gebeurt.

U heeft gevraagd naar Chemie-Pack, de ramp die daar is gebeurd. Nou, er zijn verschillende evaluatieonderzoeken gedaan, die ook toegankelijk zijn, om daar kennis van te nemen. Ik denk dat belangrijke 'lessons learned' zijn dat de communicatie tussen de verschillende diensten daar ook een punt is geweest dat verbeterd moet worden, en wederom het cultuurelement waaraan gewerkt moet worden.

U heeft ook iets gevraagd over de giftreinen. Dat heeft natuurlijk niet zozeer met VTH te maken, dus dat hoort eigenlijk op een andere plek thuis, die vraag, maar het heeft natuurlijk ook alle aandacht van ons college.

Dan kom ik bij de heer Van der Wel van de Partij voor de Dieren. U vraagt met name naar die verbeterstappen om de gezondheid te borgen. Dat vinden wij, nogmaals, ook als college een heel erg belangrijk punt. Ik heb net al aangegeven wat we daarop doen en dat we die verkenning gaan verrichten, om te kijken hoe we dat op een goede manier, gebundeld ook denk ik, inzichtelijk kunnen maken, om daar ook verbetering in aan te brengen, mijnheer Van der Wel.

Dan kom ik bij de heer Brouwers. U vraagt welke kanttekeningen en nuanceringen het college heeft gemaakt. Die zijn uiteraard te vinden in het rapport zelf, mijnheer Brouwers, maar ik neem aan dat u dat ook wel gezien heeft. Ik wil er wel een aantal uit nemen-

De **voorzitter**: U wordt geïnterrupteerd. De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ik hoorde niet dat de PVV werd behandeld, dus ik wil nog even een vraag stellen. Ik heb meerdere keren aangegeven "wij gaan er wel over". Er was een gedeputeerde uit vorige colleges, uit Tilburg – ik weet zijn naam even niet meer –, een bekende gedeputeerde, die zei altijd heel stellig "wij gaan er niet over". Er zijn meerdere clashes geweest in Provinciale Staten daarover. Kunt u nu voor eens en altijd afrekenen daarmee en duidelijk zeggen "wij gaan er wel over"?

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, mijnheer Boon, ik hoop dat u ziet in het feit dat wij alle aanbevelingen overnemen, dat u daarin terugleest dat u daar wel over gaat en dat wij de informatievoorziening nog beter gaan maken dan we tot nu toe al gedaan hebben.

De heer **Boon** (PVV): Voorzitter-

De **voorzitter**: Ja.

De heer **Boon** (PVV): Daar wil ik de gedeputeerde hartelijk voor bedanken. Eindelijk krijgen we toch gelijk. Na al die jaren strijd dat GS en PS ons in de steek gelaten hebben, blijkt dat we toch gelijk hebben. Dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Lemkes.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ik was bij de heer Brouwers en de kanttekeningen en nuanceringen. Ik pak er een paar uit, dat zijn ze niet allemaal, mijnheer Brouwers, maar daarvoor verwijs ik graag naar het rapport zelf, waarin achterin onze reactie staat. We hebben gezegd dat we outcome belangrijk vinden, maar ingewikkeld om daar inhoud en orde ... Dat gaan we proberen, zoals ik net heb toegezegd, ook in overleg met u als Staten. We hebben ook iets gezegd over de moeilijke vindbaarheid van informatie. Daar heb ik zonet ook al iets over gezegd in antwoord op vragen van de heer Ludwig. Dus dat is ook een punt dat we genuanceerd hebben. We hebben ook gezegd dat nu veel wordt toegeschreven aan VTH, VTH is natuurlijk een instrument en er zijn andere instrumenten om inhoud te geven aan de vragen en wensen die we hebben, zoals de omgevingsverordening, maar je ziet op het gebied van energie dat we ook stimuleringsmaatregelen hebben. Dus VTH is niet het enige instrument. Die relativisering hebben we ook gemaakt in antwoord op de aanbevelingen van de Zuidelijke Rekenkamer.

De heer Van den Broek van Lokaal Brabant heeft vastgesteld dat er nu een duidelijke opdracht voor PS ligt. Daar hebben wij goede notie van genomen en daar geven we ook graag gevolg aan. De heer Vreugdenhil vraagt om een notitie waarin we concreter opnemen welke punten worden opgepakt. Ik heb zonet al aangegeven dat we op basis van het feit dat we de verbeterpunten ook overnemen, of alle aanbevelingen, een plan van aanpak aan het maken zijn, dat we graag op korte termijn aan u willen voorleggen.

U vraagt nog om de controlemogelijkheden aan te geven. Ja, daar bent u natuurlijk zelf 'in the lead', in de kaderstelling daarvan. Dus u kunt daar bij het plan van aanpak nog nader op ingaan. Uw tweede punt, om de Zuidelijke Rekenkamer volgend jaar de peilstok erin te laten steken, ja, dat is natuurlijk aan u als Staten, als opdrachtgever.

Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: En de rekenkamer, die daar ook eigenstandig keuzes in maakt, want zo werkt het bij de rekenkamers. Volgens mij moet even gecheckt worden of ze meeluisteren, en anders zal volgens mij ook nog wel onder de aandacht gebracht worden dat dat hier is gezegd.

Ik ga naar de tweede termijn voor uw Staten. Ik loop u nog allemaal even langs. Mevrouw Zwart.

Mevrouw **Zwart** (VVD): Dank u wel, voorzitter. Ik wacht met spanning het plan van aanpak af van de gedeputeerde, en daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Stoop.

De heer **Stoop** (CDA): Ook heel kort. De toezeggingen van de gedeputeerde zijn voldoende voor ons om het amendement niet te steunen.

De **voorzitter**: De heer Van der Meeren.

De heer **Van der Meeren** (FvD): Ja, dank u wel, voorzitter. Ten aanzien van die laatste aanbeveling van de rekenkamer ten aanzien van het opplussen van die omgevingswaarden, wil ik hem eigenlijk nog iets scherper hebben. U gaf aan uw best te doen en met meerdere provincie te kijken om, als er dan wat gebeurt, dat met meerdere provincies te doen. Wilt u bijvoorbeeld dan toezeggen dat we niet afzonderlijk als Brabant weer zaken op gaan plussen? Dat zou ik liever nog iets scherper willen zien.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Kessel.

Mevrouw **Van Kessel** (D66): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik ben op zich tevreden met de toezegging van de gedeputeerde dat we terug gerapporteerd worden over hoe gezondheid kan worden meegenomen in het meet- en monitoringsysteem – volgens mij heeft ze dat concreet toegezegd –, en met de beantwoording van de gedeputeerde.

Tot zover. Dank.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Ludwig.

De heer **Ludwig** (GL): Ja, dank, voorzitter. Ook nog even kort. Dank voor de beantwoording, die ook wel wat positiever was dan de reactie die ik had gezien in het ZRK-rapport. Zeker op het punt van het VTH-beleid gekoppeld aan de doelen provinciale leefomgeving zie ik daar weer wel een

positievere houding dan ik in die reactie heb gezien. Natuurlijk is the proof in the pudding, dus wij wachten natuurlijk ook af hoe dat gaat zijn.

Dank ook voor het onderzoeken van die potentieel zeer zorgwekkende stoffen. Ik had er eerder al een motie over ingediend. Het is, denk ik, echt belangrijk dat we daar actief op gaan zijn. Zuid-Holland loopt daar ook voorop, dus dank dat dat wordt onderzocht.

Dat was het, voorzitter. Dank je wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Boon.

De heer **Boon** (PVV): Ja, voorzitter, ik heb eigenlijk niet echt verdere opmerkingen. Over het amendement van de PvdA: ja, de PVV is juist dé partij van de gezondheid normaal, ook buiten campagnetijd. Wij hopen dat dit gezondheidskader ook gedaan wordt als een biomassacentrale in onze achtertuin wordt geplaatst, of dat de hele wijk wordt vol gezet met windmolens, dat dan ook duidelijk wordt gekeken wat de gezondheid is voor de Brabanders.

Tot zover.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dank u wel, voorzitter. Ik ben blij met de toezeggingen van de gedeputeerde. Dank daarvoor. U bent er heel duidelijk in geweest wat u allemaal gaat doen. Alleen, het is een amendement, dus ik wil aan het eind wel heel even met de mede-indieners contacten hoe we dit verder doen, want een motie kun je aanhouden, maar een amendement niet, want dat wijzigt het voorstel. Ik ben nu even in dubio of we hem in stemming gaan brengen, gewoon omdat het toch een signaal afgeeft. Maar u heeft een uitgebreide toezegging gedaan. Ik had nog wel één vraag over hoe je de planning nu ziet over de monitor. Ik had het, zeg maar, over voor de zomer, mevrouw Van Kessel had het over drie maanden. Het zou heel fijn zijn als u daar nog even iets in kan doen.

En misschien kunnen mijn collega-indieners ondertussen even mailen of appen hoe ze erin staan, want ik heb niet van iedereen een app, wel van iedereen een mail, maar ik vind het wel zo netjes om iedereen even naar mij te laten reageren.

Dank u wel, voorzitter.

De **voorzitter**: En als u dat aan het einde nog niet binnen heeft, dan kunnen we even kort schorsen, zodat u het kunt inventariseren, en dan geef ik u de ruimte om nog even te reflecteren op wat u er uiteindelijk mee doet. De heer Van Wely.

De heer **Van Wely** (Groep Rutjens): Ja, dank u wel, voorzitter. Ik wil de gedeputeerde bedanken voor de beantwoording van de vragen. Verder hebben wij geen vragen meer.

De **voorzitter**: Oké. De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Dank u, voorzitter. Dank aan de gedeputeerde voor de toezegging, want ik denk dat dat een eerste goede stap is om compleet overzicht te krijgen over wat we op het gebied van gezondheid allemaal hebben, maar ook wat we kunnen doen. Dat was ook de aanbeveling van de rekenkamer: dat we meer kunnen doen. Partijen die zeggen dat alles prima op orde is en bedrijven zich altijd aan de regels houden, die weten zelf toch ook wel dat dat niet helemaal waar is. Het is niet voor niks dat een aantal jaren geleden Ed Nijpels zelfs heeft overwogen en gezegd "misschien moeten we het dorp Moerdijk maar opheffen", omdat de druk op het dorp zo enorm groot werd. Dat zeg je niet als conclusie op een rapport als er niks aan

de hand is. Dus er is op leefbaarheidsgebied echt wel werk te doen, en dat is een serieuze taak. De rekenkamer heeft ook gezegd: daar ligt een belangrijke rol voor PS en néém die rol ook. Ik denk dat de gedeputeerde ons heeft aangeboden om die eerste stap te zetten door dat inzicht te verschaffen en ik vraag de gedeputeerde om ook een stapje verder te gaan en misschien wat scenario's uit te werken dan, om ons die keuzes voor te leggen: waar kunnen we dan voor kiezen? Nogmaals, ik citeer even Hermen Mo..., Hermen eh..., Hermen..., sorry...

De **voorzitter**: Vreugdenhil, bedoelt u?

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ik citeer hier even Hermen Vreugdenhil, die zei "wij zijn parttime politicus en wij zijn niet fulltime ambtenaar", dus voor ons wordt het natuurlijk onmogelijk om die scenario's uit te werken. Maar dat is dan nog een verzoek dat ik de gedeputeerde zou willen doen, om ons daarin mee te nemen. Als dat toegezegd zou kunnen worden, denk ik dat we heel goed moeten praten of het amendement inderdaad in stemming moet worden gebracht, omdat we dan eigenlijk al een stap te ver gaan. Dan gaan we al iets opnemen, terwijl we nog moeten kiezen over wat we dan willen. Maar goed, een gedachte die ik mee wil geven. En Hermen, sorry dat ik jouw naam-, hoe kón ik jou vergeten! Tot zover, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Brouwers.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Ja, mevrouw de voorzitter. Ik word hier vrolijk van, niet van de laatste opmerking van de heer Van der Wel, maar er kwamen geen konijnen uit de hoed, het was gewoon heel duidelijk, transparant. En wat ik heel fijn vind, is dat de gedeputeerde, of GS moet ik zeggen, hier gewoon achter staat en ermee aan de gang gaat. Dus 50PLUS zal dit zeker steunen. Dank je wel.

De **voorzitter**: De heer Van den Broek.

De heer **Van den Broek** (Lokaal Brabant): Dank u wel. Ja, heel blij met de beantwoording en de reacties die we hebben ontvangen van mevrouw Lemkes. Waardevol, zeker ook omdat er behoorlijk wat acties in gang gezet zijn die ook invulling geven aan de zorg die we daarin toch met elkaar hier hebben geuit. Dus de opvolging die vanuit de rekenkamercommissie is aangegeven, en aanbevelingen, zien wij ook heel goed terug.

Ten aanzien van het amendement van de PvdA: omdat de toezeggingen er liggen en ook uitvoering aan gegeven gaat worden, is die voor mij op dit moment even overbodig, maar ik laat het ook even aan de PvdA zelf over, en de indieners, wat ze daarmee doen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Vreugdenhil.

De heer **Vreugdenhil** (ChristenUnie-SGP): Ja, dank u wel, voorzitter. Bedankt aan de gedeputeerde voor de uitgebreide en ook echt constructieve beantwoording, want volgens mij heeft u ook al begrepen vanuit de diverse bijdragen dat er best wel een stukje pijn zat op dit dossier. Dus ik denk dat dit rapport ook op het juiste moment komt en dat we zo met elkaar gaan kijken, ook vanuit het plan van aanpak, hoe we hier echt stappen met elkaar kunnen gaan zetten. Dus daar ben ik gewoon ontzettend blij mee. En wat ons betreft, zeg ik even tegen mevrouw Van Dijk, is de toezegging voldoende op het gebied van gezondheid. Als u hem toch indient, zullen wij hem alsnog steunen, maar wat ons betreft ligt er echt een constructieve toezegging vanuit de gedeputeerde en zouden wij bij het plan van aanpak alsnog kunnen bekijken of dat voldoende

uitgewerkt is, en zo niet- Maar ik zou ook graag daarin het vertrouwen willen geven om daarmee aan de slag te gaan en zo ook eigenlijk een nieuwe wind te latten waaien op deze dossiers in de komende jaren.

Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan kom ik in de laatste ronde voor de gedeputeerde. Mevrouw Lemkes, er waren nog een paar vragen in uw richting.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dank u wel, voorzitter. Op de eerste plaats dank ook voor het vertrouwen. Ik zie erg uit naar de samenwerking op deze onderwerpen met u.

Dan even naar de vragen. De heer Van der Meeren heeft nog eens gevraagd om die eventuele bovenwettelijke eisen niet zelf als provincie-, of ik dat kan toezeggen: dat wij dat niet alleen als provincie Brabant gaan doen. Ik zou zeggen: als wij dat al voornemens zijn, dan gaat u daar als Staten over. Dus dat zullen we altijd voorleggen aan u als Staten, en dan kunt u daar zelf op reageren.

Dan is er gevraagd, door de heer Van der Wel, of het ook mogelijk is om na die verkenning op gezondheidsgebied scenario's- Op de eerste plaats heeft u gezegd: ja, Moerdijk, gezondheid. Nou, de GGD doet daar ook voortdurend onderzoek naar. Daar wil ik toch nog wel even op attenderen, dat daar natuurlijk wel inzicht in is. Maar daarnaast heeft u gevraagd om scenario's voor te leggen aan u als Staten, zodat u keuzen kunt maken. Nou, we kijken wat we daaraan kunnen doen, in de zin van: we gaan het in kaart brengen en kijken of we daar scenario's uit zouden kunnen halen. 'Scenario's' vat ik wel op als een redelijk zwaar begrip, ik weet niet of u dat ook bedoelt. Wat ik nu zo voor ogen zie, is dat we in kaart brengen wat er al gedaan wordt en wat er aan mogelijkheden zijn om daar nog verder invulling aan te geven, of er nog extra's op te zetten. En dat willen we graag aan u voorleggen.

De **voorzitter**: De heer Van der Wel.

De heer **Van der Wel** (Partij voor de Dieren): Ja, dat is prima. Misschien was het een zwaar woord, maar ik bedoel keuzemogelijkheden voor PS, omdat het voor ons technisch natuurlijk onmogelijk is om de verschillende keuzes uit te gaan werken en op een rij te zetten, en keuzes hebben consequenties, maar daar gaan PS dan over. Als u zo ver wilt gaan, heel graag.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, dat gaan wij wel proberen. Volgens mij heb ik hiermee de vragen beantwoord.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. Dan ronden we de bespreking af en kijk ik nog eventjes naar mevrouw Van Dijk.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ja, ik gaf net nog even wat hints. Ik zie dat u al weet wat ik bedoel.

Mevrouw **Lemkes-Straver** (GS, CDA): Ja, de planning van het plan van aanpak en de monitoring. U heeft helemaal gelijk. De planning van ons plan van aanpak kunnen we u in ieder geval binnen drie maanden opleveren. De planning van de monitor op leefbaarheid en veiligheid, ik durf niet te zeggen dat dat binnen drie maanden het geval zal zijn. We doen ons best. Ik zou dan ook voornemens zijn om die verkenning gereed te hebben op gezondheid. Ik zal u laten weten wanneer we dat kunnen opleveren. Dat moet ik even intern nagaan. Maar het plan van aanpak kan in ieder geval binnen drie maanden.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dat is hartstikke mooi-, o, sorry!

De **voorzitter**: Dat mocht u nog zeggen, hoor!

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Dat is hartstikke mooi, gedeputeerde. Voor mij was vooral de monitoring voor de zomer, omdat u eerst een plan van aanpak moest doen, dus logisch dat dat niet allemaal tegelijkertijd gaat. U wilt ook weten, voorzitter, hoe ik nu verder wil fietsen?

De **voorzitter**: Ja.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Ik ben ontzettend blij met alle toezeggingen en de positieve uitstraling van iedereen. Ik wil het amendement niet in stemming brengen. Aanhouden lukt niet. We hebben nog een heel mooi volgend moment dat we dit met elkaar dieper kunnen bespreken. De reactie van iedereen heb ik ook zo gehad. Dus ik ga ervan uit dat we bij het plan van aanpak en met die verkenning de doorvertaling naar de monitoring mee kunnen geven, hoe we het dan willen insteken. En wie weet, komen we dan met een nieuwe, andere aanvulling. Tot zover, voorzitter. Ik hoef niet te schorsen.

De **voorzitter**: Dus dan heeft u bij dezen het amendement ingetrokken.

Mevrouw **Van Dijk** (PvdA): Juist.

De **voorzitter**: Oké, dank u wel. Dan zijn we daarmee aan het einde gekomen van deze bespreking. Ik sluit de beraadslagingen over dit voorstel.

Dan kom ik bij de volgende onderwerpen: de Statenvoorstellen 15/21, benoeming leden en plaatsvervangend lid van de programmaraad Zuidelijke Rekenkamer, en 16/21, benoeming leden en plaatsvervangende leden van de Commissie sturen en verantwoorden.

15/21 Benoeming leden van de programmaraad Zuidelijke Rekenkamer

16/21 Benoeming leden en plaatsvervangend leden van de Commissie sturen en verantwoorden

De **voorzitter**: Hiervoor is geen spreektijd aangevraagd, dus in die zin gaan we dat dus ook niet bespreken. Dat wil zeggen, dat constaterende, dat we aan het einde gekomen zijn van ook de beraadslagingen van vandaag en dat we naar de stemming overgaan. Ik vraag u dan ook u allen gereed te maken voor de digitale stemming. Wanneer u nog niet bent ingelogd, verzoek ik u dat nu wel te gaan doen. Ik schors de vergadering voor enkele minuten, om te kijken hoe we uiteindelijk in de techniek dit allemaal geregeld krijgen.

De heer **Brouwers** (50PLUS): Mag ik nog even iets zeggen, voorzitter?

De **voorzitter**: Wat wilt u zeggen, mijnheer Brouwers?

De heer **Brouwers** (50PLUS): Mijn motie is nog niet aangepast, er is wat miscommunicatie, dus ik zit even te wachten tot hij op iBabs staat.

De **voorzitter**: Oké. Dan schorsen we even tot kwart voor acht. Misschien kan het dan allemaal geregeld worden.

(Schorsing 19.37-19.46)

De **voorzitter**: Dames en heren, ik zou willen beginnen. Ah, kijk, er is beeld!

Zoals gezegd, gaan we ook vandaag weer digitaal stemmen. Ik vraag de griffier melding te doen van het aantal deelnemers in de stemapplicatie.

De **griffier**: Ik heb 48 deelnemers van de 54 in de stemapplicatie.

De **voorzitter**: Aangezien we maar over één onderwerp gaan stemmen, gaan we maar gewoon eventjes kijken hoe- Als mensen op dat moment nog niet in de stemapplicatie zitten, dan mogen mensen hun stem gewoon mondeling uitbrengen. Dat is te verantwoorden, omdat we maar één stemronde hebben.

De gebruikelijke stemming wordt aangehouden, maar we hebben eigenlijk maar één besluit, zonder moties en amendementen, want het onderwerp BOF is van de agenda, zoals u weet. Per amendement, besluit of motie kan voor of tegen worden gestemd, of onthouden. U weet: onthouden is alleen maar bedoeld voor de situatie van artikel 28 van de Provinciewet. Stemverklaringen kunt u, zoals te doen gebruikelijk, eventjes aangeven in de chat en op het moment dat er gestemd is, dan geef ik u na afloop de mogelijkheid om die stemverklaring ook daadwerkelijk uit te spreken. Na de stemming zullen we checken – dat vergeet ik nog wel eens, maar goed – of iedereen zijn of haar stem heeft uitgebracht en zullen we de uitslag van de stemming mededelen. Vervolgens laten we ook de uitslag in beeld zien.

Stemming

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we gaan stemmen over het onderwerp 10/21, dat is het rapport Zuidelijke Rekenkamer Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk.

10/21 Rapport Zuidelijke Rekenkamer Vergunningverlening, toezicht en handhaving bij risicobedrijven in Moerdijk

De **voorzitter**: De stemming is geopend.

De **griffier**: Ik mis nog vier stemmen: van de heer Heijmans, de heer Van Nuland, de heer Bergsma en mevrouw Van de Ven.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Bij mij zijn geen stemmingen actief, dus ik doe het wel mondeling, als dat kan.

De **voorzitter**: Ja, dat kan.

De heer **Heijmans** (SP): Voorzitter, voor Nico Heijmans geldt hetzelfde. Er zijn geen stemmingen zichtbaar.

De **voorzitter**: 'Refresh' wil ook nog wel eens helpen, heb ik geleerd.

De heer **Heijmans** (SP): Heb ik gedaan.

De **voorzitter**: Oké. Zullen we dan de vier mensen die nog niet gestemd hebben even naar voren halen? Griffier.

De **griffier**: In ieder geval even de heer Heijmans.

De **voorzitter**: De heer Heijmans, voor of tegen?

De heer **Heijmans** (SP): Nico Heijmans stemt voor.

De **griffier**: Mevrouw Van de Ven.

Mevrouw **Van de Ven-Vogels** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: Dank u wel.

De **griffier**: Dan moet ik even onderzoeken wie er nog geen stem hebben uitgebracht. Dat zal ook de heer Bergsma zijn, denk ik. Als hij zich nu meldt-

De **voorzitter**: De heer Bergsma.

De heer **Bergsma** (CDA): Voor.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dat zijn er drie. Ik dacht dat we er vier hadden?

De **griffier**: De heer Spooren.

Mevrouw **Van Boxel-van Gruijthuijsen** (D66): Voorzitter, ik heb ook geen melding.

De **griffier**: Komt er ook aan. Eerst de heer Spooren.

De heer **Spooren** (CDA): Het lukt mij ook niet om in te loggen helaas.

De **voorzitter**: Nee, maar bent u voor of tegen?

De heer **Spooren** (CDA): Tegen.

De **griffier**: Kunt u dat eventjes in beeld doen?

De **voorzitter**: Ja, eventjes wat langer praten graag. Mijnheer Spooren?

De heer **Spooren** (CDA): Sorry, er gaat even iets mis. Even kijken, onderwerp-

De **voorzitter**: Het gaat over het rapport van de Zuidelijke Rekenkamer. We zijn aan het stemmen en de vraag is of u voor of tegen het voorstel bent.

De heer **Spooren** (CDA): Ik ben voor het voorstel.

De **griffier**: Oké. Mevrouw Van Boxel?

Mevrouw **Van Boxel-van Gruijthuijsen** (D66): Ik ben voor het voorstel.

De **voorzitter**: Hebben we iedereen?

De **griffier**: 49 stemmen-

De **voorzitter**: Er hebben er 49 gestemd en er zijn zojuist 5 stemmen uitgebracht.

De **griffier**: Ja, ik heb 54 stemmen binnengehaald, en 54 zijn voor.

De **voorzitter**: Oké. Daarmee is de stemming gesloten, en dan krijgen we hem nog eventjes in beeld voor de mensen die digitaal gestemd hebben. Ik zie niemand in de chat-

De heer **Boon** (PVV): Even heel kort, voorzitter-

De **voorzitter**: Nee, nee, we zijn nog niet klaar, want dit moet even wat langer in beeld. Ik wil tegelijkertijd zeggen: als u nog een stemverklaring wilt afleggen, ik heb nog niks in de chat gezien, dus dan ga ik zo meteen verder. Dank u wel. Niemand heeft gebruik gemaakt van de mogelijkheid van een stemverklaring. Daarmee is dit voorstel unaniem aangenomen.

Dan ga ik naar de Statenvoorstellen 15/21, Benoeming leden en plaatsvervangend leden van de programmaraad Zuidelijke Rekenkamer, en 16/21, Benoeming leden en plaatsvervangend leden van de Commissie sturen en verantwoorden.

15/21 Benoeming leden van de programmaraad Zuidelijke Rekenkamer

16/21 Benoeming leden en plaatsvervangend leden van de Commissie sturen en verantwoorden

De **voorzitter**: Hiervoor is geen spreektijd aangevraagd. Ik neem derhalve aan dat u bij acclamatie kunt instemmen. Ik zie geen protesten, dus dan ga ik ervan uit dat dat het geval is. Ik feliciteer de nieuwe leden en plaatsvervangend leden met hun benoeming. Bij dezen. Ik zie een klein applaus, en dat mag een applaus van ons allemaal zijn.

Er zijn voorts drie notulen van voorgaande vergaderingen aan de orde.

08/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 13 november 2020

09/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 27 november 2020

11/21 Notulen vergadering Provinciale Staten 11 december 2020

De **voorzitter**: Ik stel voor ook met deze bij acclamatie in te stemmen. Akkoord? Ja, dan is dat het geval.

Er zijn twee stukken aan de orde betreffende de lijst van ingekomen stukken.

12/21 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 26 februari 2021 (periode 3 december 2020 tot en met 6 januari 2021)

13/21 Lijst Ingekomen Stukken vergadering Provinciale Staten 26 februari 2021 (periode 7 januari 2021 tot en met 27 januari 2021)

De **voorzitter**: Ik stel voor ook deze bij acclamatie te doen, dus dat de wijze van afdoening conform is. Ja? Akkoord. Ik stel vast dat dat het geval is.

Dan gaan we richting de sluiting. Voordat ik de vergadering sluit, vraag ik u nog eventjes aandacht voor het volgende. Vandaag is het de laatste werkdag van Filor Büyüklöker. U kent haar wel als Fleur van de catering. Als het goed is, verschijnt er nu ook eventjes een foto in beeld. Ja, kijk! Bijna 20 jaar maar liefst heeft Fleur ervoor gezorgd dat wij tijdens Statendagen werden voorzien van koffie en thee en iets lekkers, zodat wij onze lange vergaderdagen konden volhouden. Het is natuurlijk lastig afscheid nemen in een digitale vergadering. Namens u allen breng ik zo meteen Fleur onze hartelijke dank over voor al haar goede zorgen en zal dit ook daadwerkelijk ondersteunen met een bosje bloemen. Het ga je goed, Fleur, namens ons allen.

Applaus

De **voorzitter**: Ze staat hier in de zaal, dus ze heeft het helemaal meegekregen.

Sluiting

De **voorzitter**: Met dit feit komen we aan het einde van deze digitale vergadering. Ik wil u allen danken voor de inbreng. De eerstvolgende Statendag vindt plaats op 12 maart. Ik wil u alvast een mooi weekend toewensen.

De voorzitter sluit om 19.58 uur de vergadering.

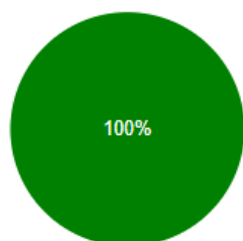
Stemmingsoverzicht vergadering Provinciale Staten 26 februari 2021

De digitale stemmingen van individuele Statenleden zijn te raadplegen via <https://noord-brabant.stateninformatie.nl/dashboard>

6.5.10 ONTWERPBESLUIT STATENVOORSTEL 10/21 RAPPORT ZUIDELIJKE REKENKAMER VERGUNNINGVERLENING, TOEZICHT EN HANDHAVING BIJ RISICOBEDRIJVEN IN MOERDIJK

Digitale stemming:

Resultaat: aangenomen

● voor (49x)

VOOR

50PLUS

CDA

ChristenUnie/SGP

D66

Forum voor Democratie

GroenLinks

Groep Rutjens

Lokaal Brabant

PVV

Partij voor de Dieren

PvdA

SP

VVD

Aanvulling stemming in beeld:

De heer Heijmans **voor**

Mevrouw Van de Ven-Vogels **voor**

De heer Bergsma **voor**

De heer Spooren **voor**

Mevrouw Van Boxel-van Gruijthuisen **voor**